VESTERN

D. Finegan

MRTVAČKI SMEH

BROJ 252 ● 27 DINARA

ROTO BIBLIOTEKA X-100

VESTERN

252

1991

D. Finegan

MRTVAČKI SMEH

X-100

Urednik izdanja

PIROŠKA MATIĆ

Recenzent

PAVLE POPOVIĆ

Lektor

J. STOJIĆEVIĆ

*Izdaje i štampa NIŠJP »DNEVNIK« Novi Sad, Vojvođanskih brigada 7, telefon 021/621-555 ● Žiro račun 65700-603-7711 ● Direktor »Dnevnika« **Miodrag Karadžić** ● za izdavača: **Ilija Vojnović** ● Odgovorni urednik: **Milorad Predojević** ● Grafički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar redakcije: **Zdenka Karabasil** ● Korektor: **Jovan Uglješin***

YU ISSN 0353—1287

Rukopisi se ne vraćaju

D. Finegan

MRTVAČKI SMEH

1

Juče je Alfredo de Fuintero u Džejmsovom salunu celo veče pričao o Kleju Alisonu. Slušao sam lažljivog meleza. Sve vreme sam slušao i ćutao. Nijednom ga ništa nisam pitao, no okupljeni besposličari su ga zasipali kanonadama najčudnijih pitanja.

Poznati teksaški bandit opet je imao portret koji su brojne legende stvorile. Portret nastao u dimu večernjih vatri usamljenih lovaca, u kovitlacu zbunjenih, tihih reči što su silazile s lažljivih, dosadom izmučenih jezika trapera, kauboja i celog lutajućeg sveta, koji je tumarao prerijom, i tek zarad zabave i lakog načina da se ubije vreme, stvarao neverovatne legende koje, vrlo često, nisu imale nikakve podudarnosti sa pravom istinom.

No, na kraju krajeva, ko će znati šta je zaista istina! Kako sam postajao stariji, kako su se stranice života sve brže okretale, priče o uspomenama su sve ređe posezale za istinom, u koju su se nekad klele. Tim hodom vremena i najčudnijih hirova sudbine dospeo sam do Elene, do Džejmsovog saluna i meleza de Fuintera, do nove neistinite priče o velikom čoveku koji je svojim životom obeležio jedno davno proteklo vreme.

Ne želim se prepuštati svojim uspomenama. Juče sam celo veče presedeo slušajući hvalospeve u čast nezaboravnog Kleja Alisona. Slušao sam o njegovim neobičnim navikama — koje je de Fuintero navodio kao da su njih dvojica bili bliski prijatelji — o brzini potezanja i bistrom, nepogrešivom umu kojim je raspolagao taj snažni teksaški junak.

Niko od prisutnih u salunu nije znao za moju prošlost. Iako volim da pričam — pa to često i činim, baš kao i Alfredo de Fuintero — nikada nisam dirao u uspomene koje me vežu za Kleja i moju mladost.

No, melezova priča oduvala je prašinu sa slika koje sam podsvesno sakrio duboko u sebi, plašeći se da ih prizivam i štitim od bledila. Iako sam se nadao da će vreme isprati osećaje i otupiti sećanje, probuđena tuđim rečima, pred mojim očima su iskrsla imena iz tog davno prošlog vremena. Jedno za drugim pojavljivala su se imena Volta Voltermana, Bena Glavatog Sageta i njegovog brata Roberta. Krivonogi Bo Ruis bio je desna ruka Kleja Alisona. Setio sam se i ostarelog, nelepog lica Lepe Suzan.

Litl Rok me nije dočekao kako sam očekivao. Taj prokleti gradić nazivali su poslednjom oazom civilizacije, nakon koje se prostire Divlji zapad. No, osim železnice i Voltermanovih novina, u tom prljavom gradiću nije bilo ničega što bi se moglo povezati sa civilizacijom.

Pogotovo mi se nisu svidela jutra u Litl Roku. (Jutra me nisu veselila ni u drugim gradovima. Svako buđenje izazivalo je mučninu kod mene. Prekinuti san bio mi je najstrašnija kazna). A jutra u Litl Roku nisu me mogla mimoići. Ma koliko se trudio da ih preskočim kasnim, često popodnevnim ustajanjem, ona su redovito bila najavljivana bučnom zvonjavom crkvenih zvona.

Još dugo nakon što sam otišao iz tog prokletog grada, u glavi mi je bubnjala buka podivljalih zvona koja su me poput božje kazne podsećala na istinu da čovek treba da zarađuje hleb u znoju lica svoga, što je značilo da moram ustati i posvetiti se poslu ako hoću da jedem.

Litl Rok bio je tužna tačka mog života. S te tačke otisnuo sam se u još uvek uzburkan, divlji kovitlac zapadnjačkog života.

Nisam se mogao probuditi. Snop tople sunčeve svetlosti padao mi je pravo na lice. Bio sam nemoćan da mu izmaknem. Znoj mi je oblio lice. Osećao sam se kao da sedim u vrelom tiganju.

Nije mi pomoglo ni to što sam se nekoliko puta okrenuo i menjao položaje, kao grešna duša. Nisam mogao disati. Osećao sam težinu u glavi. Boleo me je vrat a jedna ruka bila mi je utrnula.

Buka na ulazu u veliku prostoriju, u kojoj je stajao moj krevet, definitivno je izbrisala te lepljive krajičke narušenog sna.

Pomerio sam se. Očni kapci bili su mi teški stotinu kilograma. Nejasno sam video vrhove svojih čizama.

Zaspao sam obučen! Ćebe je samo jednim delićem bilo prebačeno preko mene, tek preko grudi. Odmah sam krenuo rukom prema okovratniku. Dva gornja dugmeta košulje bila su mi otkopčana. Verujem da bih se u snu ugušio da ih nisam na vreme otkopčao.

Spavanje u čizmama propisno me izmorilo. Isceđen, ljut na sebe sklopio sam oči. Pokušao sam se pribrati. Hteo sam se setiti kada sam došao kući, odnosno u Voltermanovu redakciju, gde mi je gazda postavio krevet i dozvolio da tu spavam, da ne moram plaćati skupu hotelsku sobu.

No, nisam više imao vremena da mislima razbijam bolnu glavu. Neko je otključao ulazna vrata — ako i njih nisam ostavio otvorena — i nekoliko ljudi je ušlo u sobu.

Nisam se ni pokušao pridići. Ne znam da li bih to i mogao učiniti. Alkohol i grozan, težak san, isisali su iz mene i poslednje deliće snage. Širom otvorenih usta udisao sam već zagrejani vazduh ružnog letnjeg jutra.

Nadao sam se da je to stigao Volt da mi pomogne i dopusti mi da nastavim sa spavanjem.

Glasan, divlji smeh, nalik roktanju bivola, razneo je moje načeto strpljenje. Neko od pristiglih ljudi rekao je nešto smešno, nakon čega je usledila nova salva tog raskalašnog urlanja.

— Hej, Voltermane, nisam znao da ti umesto devojaka kući dovodiš mlade momke! — viknuo je jedan od bučnih posetilaca.

Novi talas urlanja.

Nisam razumeo šta je Volt odgovorio. Čuo sam njegove korake kada je otišao do prozora i otvorio ga. Dah svežine povratio mi je malo snage.

Žmurio sam, dišući kao nakon napornog trčanja. Čuo sam kako se neuviđavni posetioci približavaju mom krevetu. To mi se nije svidelo.

Pazeći da ne pomerim ćebe, posegnuo sam za malim derindžerom, koji sam nosio vezan za pojas, ispod košulje. Pod prstima sam osetio znojem natopljenu tkaninu moje skupocene košulje.

— Probodi se, lepotane, već je svanulo! — zapevao mi je nečiji grub, hrapav glas pokraj uveta.

— Odmakni se, medvede! — odbrusio sam, i ne podigavši očne kapke.

U istom trenu nastala je potpuna tišina. Gotovo da sam zatvorenih očiju mogao videti zaprepašćene izraze tih lica. No, i dalje sam žmurio.

— Momak, bolje bi ti bilo da...

— Smrdiš, glupane! — ponovo sam odbrusio, ne čekajući da čujem šta mi je želeo savetovati taj Voltermanov posetilac. — Odmakni se od kreveta. Jasno?

Tek tada sam otvorio oči.

Ništa nisam video, no znao sam da izgledam ružno, možda čak i opasno. Uporno sam žmirkao, no osim nejasnih kontura dva-tri tela nisam ništa mogao videti.

— Momče...

— Ne govori, glupane! Iz usta ti užasno bazdi! — opet sam prekinuo reči jednog od ranoranilaca. — Ako još jednom razjapiš svoje zverinje ždrelo, veruj mi da ću te napuniti olovom.

Malo sam pomerio ruku s derindžerom.

To je delovalo na njih. Iako ih nisam mogao dobro raspoznati, iako je postojala mogućnost da ozledim svog dobrog prijatelja Volta Voltermana, pa čak da i sâm dobijem metak u glavu, ni za šta nisam mario.

Da su momci drugačije reagovali, sigurno bih pucao, ne bih se dvoumio da upotrebim oružje.

— Zaboga, Henk, čovek se samo šali! — čuo sam slab, iznenađen i preplašen Voltermanov glas.

— Ja se ne šalim! — odbrusio sam.

— O.K. Neće biti nikakvih problema, u redu? — požurio je moj čestiti prijatelj da spreči neprilike. — Možeš spustiti oružje. Niko te ne želi povrediti.

Znao sam da mogu verovati Voltermanu. Nije mi bilo žao zbog mirnog prekida sukoba. Zapravo, ja nisam bio bog zna kakav kavgadžija. No, prilikom buđenja, mnome bi vladao neki zao duh koji je često reagovao znatno drugačije nego u neko pristojno vreme dana.

— O.K. — promrmljao sam.

Iako to možda nije bilo najpametnije, shvativši da je u pitanju konačan prekid nesporazuma, spustio sam glavu na jastuk, zažmurio i opustio se. Čini se da me san odmah uhvatio svojom nežnom rukom.

Ne znam koliko je vremena prošlo dok se nisam odmorio i sakupio dovoljno snage da se pridignem. Prvo sam seo na rub kreveta, jedva spustivši otežale noge na pod. Povijenih ramena, sav sam se presavio, nemoćno osećajući kako me glava vuče zemlji.

Voltermanovi posetioci nisu otišli, niti su postali tiši i tolerantniji. Njihova galama dobovala je po mom sporom, za javu nepripremljenom mozgu. Svaka mi se reč poput malog čekića spuštala na glavu.

Još mi je neko vreme trebalo da ustanem i nesigurnim koracima, gotovo naslepo odem do umivaonika. Nekoliko puta sam zagrabio po praznom lavoru pre nego što sam se setio da nalijem vode unutra.

Hladnoća me protresala poput udaraca bičeva. Pod prstima sam osetio grubu, krutu kožu. Srsi su

strujali celim mojim telom. Drhtao sam.

No, rezultat nije izostao. Uspeo sam da progledam. Pošto sam još nekoliko trenutaka trljao oči pa obrisao zaostale kapi sveže vode, bio sam opet živ, koliko to uopšte može biti čovek kojeg jutro zatekne u tako ružnom gradu kao što je Litl Rok.

Video sam trojicu nepoznatih ljudi i Voltermana kako sede za velikim kancelarijskim stolom i pažljivo me mere svojim ludačkim pogledima.

— Je li sve u redu? — upitao me je Volterman.

Osmeh na njegovom ispijenom licu podsetio me je na onaj šašavi optimizam koji nisam voleo kod njega. Zaboga, moj najbolji, jedini prijatelj u Litl Roku, voleo je rano da ustaje! Voleo je da radi već u prvim jutarnjim satima. Nije hteo traćiti vreme u salunima. Bio je lud, moj jedini prijatelj!

Nisam odgovorio na njegovo dobronamerno pitanje. Prišao sam stolu i seo na jedinu slobodnu stolicu. Tek tada sam primetio peškir koji mi je ostao u ruci. Pokušao sam da ga dobacim do umivaonika i — ma koliko to bilo čudno — uspeo sam.

— Znam šta ti je najpotrebnije u ovakvom stanju — opet se nasmejao Volterman.

Iako sam gledao samo pred sebe, u svoje nepomične šake, koje su mirovale na površini stola, odmah sam primetio kako on otvara fioku svog pisaćeg stola. Znao sam da onde krije flašu skupog, odličnog viskija. Oduvek sam voleo taj njegov pokret. Obradovao sam se kada mi je usuo punu čašu.

Prvu sam odmah istresao u grlo, a drugu sam zadržao neđu prstima i sačekao da se popijeni alkohol razlije mojim telom i osnaži ga toliko potrebnom energijom.

Ljudi su još nekoliko minuta razgovarali ne obazirući se na mene. Koliko sam razumeo, nisu govorili ništa ozbiljno ni pametno.

Ispod oka, veselo primećujući da mi se pogled sve više izoštrava, odmerio sam Voltermanove poznanike.

Čovek koji je sedeo pored mene sve vreme razgovora nijednu reč nije izustio. Njegovo tamno, četvrtasto lice, iako skriveno senkom širokog oboda prljavog, dotrajalog sombrera, nije moglo prikriti oštre crte lica, svojstvene Meksikancima.

Ni čovek koji je sedeo uz Voltermana nije odisao svežinom. Uskih ramena, glave nataknute na dugi, tanki, smežurani vrat, ne samo zbog ogromnog, prebijenog nosa, podsećao me je na lešinara.

Duga, masna kosa padala mu je niz ispijeno, mračno lice na kojem se oči nisu mogle videti. Iako mu je glava bila okrenuta prema meni, nisam znao da li me posmatra. Koža tamnog lica, opaljenog vetrom i kišom, bila je sva izbrazdana dubokim borama, među kojima su se skrivale i uske, nevidljive oči.

No, treći momak se ipak razlikovao od svojih prijatelja. On je neprestano pričao dubokim, grubim glasom. Uživajući u salvama smeha, kojima su njegove reči nagrađivali Volterman i dvojica ćutljivaca, krupni čovek je vodio glavnu reč u društvu.

Nalakćen na sto, kao da je namerno hteo tim položajem tela istaknuti svoja snažna, široka ramena. Iako je sedeo, jasno sam primećivao da je izuzetno čvrsto građen. Kovrdžava, duga kosa spuštala se u masnim

pramenovima oko njegovog okruglog lica.

Upravo to lice me je fasciniralo. Ni mnogo kasnije, kad sam već postao odličan prijatelj s tim čovekom, nisam uspeo dokraja definisati njegovo lice.

Izgledalo je uvek nasmešeno. Donja, debela usnica neprestano je držala svinute uglove, kao da se smeši. Krupan, nezgrapni nos dominirao je na tom čudnom licu. Izgledao je poput velikog, prerano ostarelog dečaka. Jaka, četvrtasta brada pomerala se i kada je ćutao, kao da jedva sputava reči, mučeći se da ih zadrži za sebe.

No, dok je osmeh i simpatičan izraz odavao dobroćudnu čovekovu narav, njegove oči su bile hladne, hladnije od bilo kakve pretnje rečima.

Blesak njegovih sivih zenica nije imao sjaja. Nikakav osmeh nije mogao zaseniti ledenu hladnoću tih sitnih, uskih očiju jednog od ljudi koji su pisali najzanimljivije stranice američke istorije.

— Nisi baš u formi, prijatelju? — obratio mi se iznenada taj krupni momak, kao da je naslutio da o njemu razmišljam. Odmah se širok, iskren osmeh razlio tim njegovim tamnim licem.

— Zvona! — odgovorio sam i iskapio treću čašicu odličnog Voltermanovog viskija.

— Kakva zvona? — zbunio se neznanac.

— Đavolja zvona, amigo! — uzdahnuo sam iskreno. — U Litl Roku sam tek dva meseca, a ova zvona su me već dovela do ludila.

Nepoznati čovek je shvatio o čemu govorim. Divlje se nasmejao zadovoljno klimajući glavom.

— Zvona ti smetaju? — groktao je.

— Poludeo sam od njih...

— Ne bi poludeo da trezan ležeš — nasmejao se i moj najbolji prijatelj. — Probaj jednom doći trezan na spavanje. Tada će ti i jutro izgledati mnogo lepše.

— Volt, propovedi sačuvaj za svoje čitaoce. Umesto svojih saveta, radije mi daj još koju kapljicu ovog odličnog viskija.

— To nije loša ideja! — složio se sa mnom krupni Voltermanov poznanik.

Još smo neko vreme proveli u nepovezanom razgovoru, kad me je Volterman upoznao sa svojim posetiocima. Za krupnog deliju s hladnim očima rekao je da se zove Klej Alison. Meksikanac se zvao Bo Ruis, a treći član ružnog ansambla bio je Robert Saget.

Alison je pokazao na njega.

— Imao si pravo kad si rekao da ovaj prokletnik užasno smrdi — nasmejao se poznati bandit, a njegov smeh su prihvatili svi osim mene i Sageta. Mi smo se nemo odmeravali, ne odveć ljubaznim pogledima.

— Saget vodu prezire više od svega na svetu — dodao je Alison. — Prijatelju, sada će i tebe mrzeti jednako kao i tu bljutavu tečnost.

Slegnuo sam ramenima.

Celo to jutro bilo je suviše čudno da bih odmah mogao srediti svoje misli i ravnati se prema osećajima. već to što sam se probudio oznojen, obučen, neugodno me je iznenadilo i poremetilo. Dalje; nisam mogao nikako shvatiti vezu između Voltermana i razbojničke bande iz Teksasa. Nisam mogao shvatiti prijateljsku atmosferu u redakciji Voltermanovih novina.

Sve to me je suviše zbunjivalo da bih se uplašio Sageta i njegovog opakog pogleda.

No, razbojniici se nisu dugo za-

držali. S galamom, kako su i ušli, tako su i otišli.

Volt i ja neko vreme nismo razgovarali. Ja sam sedeo opušten, ljuljajući se na zadnjim nogama naslonjača. Posmatrao sam prijatelja kada je ustao i užurbanim, zaposlenim pokretima spremao čašice iz kojih su banditi pili. Meni i sebi nasuo je još malo kvalitetnog pića.

— Neću kuvati kafu; biće bolje da doručkujemo — rekao je Volt. — U stvari, već je vreme za ručak. Celo jutro sam propustio a da ništa nisam uradio.

— Ugledao si se na mene. Popravljaš se.

Prijatelj se nasmejao.

— Nego, kako to da jedan cenjeni stanovnik ovako uglednog grada, na periferiji događaja uzburkanog života Divljeg zapada, kako to da jedan intelektualac prijateljuje s nekim poput Kleja Alisona? — upitao sam, skrivajući zbunjenost osmehom.

— Ja sam mnogo puta pisao o njemu...

— Znam, ali nije isto pisati o njemu i poznavati ga. Znam i mnoge novinare na Istoku koji su pisali o njemu i njemu sličnima, no nikada nisu bili ni blizu krčme u koju bi ulazile te legendarne ličnosti.

— Ja sam se nekoliko puta sreo sa Alisonom...

— Ali u tvojim pripovestima reč je o lepo odgojenom, šarmantnom mangupu. Opisao si ga kao čoveka krutih manira, ali s lepim ponašanjem i probirljivog ukusa. Zapravo, reč je o običnom lutalici, prašnjavog odela, koji mesecima nije koristio toplu vodu.

Volt se nasmejao.

Lice mu je blistalo od neke nerazumljive sreće, kao da se ponosio poznanstvom s jednom od najvećih zločinaca koje je Amerika imala. No, ja sam ga poznavao, znao sam Voltermanove naivne predrasude o poštenju i pravdi, pa me tim više zbunjivalo njegovo drugarstvo s ubojicom i njegovom divljom bandom.

— Klej voli kada ga opisuju kao gospodina — kroz smeh mi je objasnio prijatelj. — Otuda razlika između mojih opisa i njegovog stvarnog lika. No, video si da nije reč o pomahnitalom ubici, kakvim ga opisuju neki lažljivi jezici. Da je tako, ti bi sada bio mrtav i već bi se ohladio.

Nisam sasvim razumeo šta mi je rekao. On je to video po mom mutnom pogledu. Objasnio mi je.

— Saget nije momak koji dozvoljava da mu se svašta kaže — rekao je Volterman. — Ipak, nije reagovao na tvoje uvrede. Samo njegovom razumevanju možeš zahvaliti što si još živ.

Slegnuo sam ramenima.

Nisam se baš slagao s Voltovim razmišljanjem, no nisam mu hteo protivurečiti. Bilo mi je jasno da bi me tri zločinca verovatno lako smaknula, no možda bih bar jednog pogodio. Iako s diplomom novinara, od oca pukovnika naučio sam se spretno služiti i mnogo jačim naoružanjem nego što je dvocevni derindžer.

Promenio sam odeću, ponovo se umio, popio još čašicu Voltermanovig viskija — video sam kiseo izraz njegovog lica, kojim je iskazao žal za flašom koju smo ispili, a koštala ga je četiri dolara — pa sam se tako osvežio. Dan je mogao početi.

Iako sam vrlo brzo prihvatio mnoge zapadnjačke navike — Volt je govorio da prihvatam samo najgore što postoji — nisam se hteo odreći istočnjačkog načina odevanja. Oblačio sam svoja fina, skupa ode-

la, svestan da je to uzrok malih čarki koje bi, s vremena na vreme, izazvali pijani posetioci saluna, nazivajući me kicošem, dendijem i mnogim drugačijim podrugljivim imenima. (Mislim da su ih od ruganja odvikle moje navike. Od svih tih prljavih »muškarčina« mogao sam više popiti, potući se s njima i ipak paziti na odeću.) To se svidelo mom jedinom prijatelju u Litl Roku.

Znajući da nemam mnogo novca, dok smo prelazili pustu vrelu ulicu, Volt je obećao da će mi platiti ručak i večeru ako mu do kraja nedelje napišem reportažu o predizbornoj kampanji nekog senatora kojem nikako nisam uspevao ni ime zapamtiti.

Salun je bio poluprazan. No, u njemu se ipak zateklo desetak ljudi. Ogromna prostorija bila je ispresecana mnogim drvenim stubovima. To je bio najveći salun u koji sam ikada ušao. Vlasnica je s ponosom isticala da ima gotovo stotinu stolova, dva klavira i bezbroj malih i velikih ogledala, pred kojima su momci redovno vežbali preciznost svojih ruku, iz kojih su svake večeri izletale krigle s pivom, baš u smeru tih ogledala.

Preko dana promet je bio nešto manji, no hladovina i sveže, ledeno pivo nudili su pravi zaklon od nepodnošljive, celodnevne vrućine koja se kotrljala gradom i uništavala volju za životom.

Pre ručka otišli smo do šanka da popijemo po kriglu piva. Naravno, Volt se ponudio da i to plati. Nisam imao srca da mu priznam kako nemam ni grama volje i snage da se uhvatim ukoštac s reportažom. Siromah, moraće i to da uradi sam.

— Šta je Alison tražio kod tebe? — upitao sam ga, nakon što sam s dva — tri gutljaja sprao prašinu koja mi se sakupila u grlu dok smo prelazili vrelu ulicu. — Zar ćeš opet pisati o njemu?

Pokazao sam glavom na jedno veliko ogledalo iza šanka, u kojem se video odraz Kleja Alisona i njegove dvojice prijatelja. (Bilo ih je, u stvari, trojica, ali ja tada nisam znao da oniži muškarac u crnoj odeći pripada društvu. Kasnije mi je Volt rekao da je to Ben Glavati Saget, brat onog momka kojeg sam uvredio rekavši mu da nepodnošljivo smrdi; što nije ni bila laž, na kraju krajeva.)

Teksašani su stajali pored ogromnog klavira. Neki bledi, suvonjavi tip s polucilindrom na glavi pokušavao je da im ugodi svojom svirkom, no često je morao prekidati muziciranje, slušajući upute nasmejanog Kleja Alisona.

— Pre nekoliko dana Alison je došao u grad — počeo mi je govoriti Volt, no u ogledalu je pratio šta se događa kod klavira. — Fotografisao sam ga. Danas je došao po slike.

— Nećeš pisati o njemu?

— Možda i hoću, ljudi vole da čitaju takve priče.

— Ako napišeš da je uglađen i kulturan, neće ti niko verovati.

— Nema veze.

Tek što sam opet svu pažnju posvetio hladnom piću, pored nas se pojavio Klej Alison. Spustio je svoju tešku ruku na moje rame.

Osetio sam opor smrad alkohola i nespranog znoja. Njemu, ipak, nisam rekao ništa uvredljivo. Tada sam već bio sasvim razbuđen i svestan da se ne valja igrati s tim divljim momcima.

— Prijatelju, sve više mi se čini da si ti ispravan momak! — rekao je tako snažnim glasom da su ga mogli

čuti i u najudaljenijim delovima saluna.

Usput me zapljusnuo sitnom majom pljuvačke. Pogledao je prema svom društvu i leđima se oslonio uz šank. Pokretom ruke pokazao je konobaru da nam natoči pivo.

— To reci Voltermanu, on mi je poslodavac — uputio sam Alsiona a on se na te reči glasno nasmejao.

Volterman je samo zavrteo glavom.

— I Volt zna da si ti ispravan mladić — tišim, poverljivim glasom šapnuo mi je Alison. — I Volt je čovek na svom mestu. Ovo su najbolje fotografije koje su ikada snimljene. Tek na njima je dostojno pokazan moj pravi lik.

Razbojnikove snažne ruke užurbano su stale preturati po džepovima prljave odeće. Tek nakon mnogo psovki uspeo je u nedrima pronaći dve hartije.

Odmah sam prepoznao sveži, beli papir na kome je Volt izrađivao fotografije. Primetio sam da je upotrebio najkvalitetniju hartiju. Drugi papir bio je sav ispucao po mestima gde je presavijan. Iskrzanih rubova, požuteo od prašine, ipak nije skrivao svoju namenu.

Bila je to stara, već poništena poternica države Kanzas, koja je nudila pet hiljada dolara za glavu Kleja Alisona, živog ili mrtvog.

Klej je primetio da pažljivo promatram poternicu.

— To je iz starih dana — rekao mi je i bučno se nasmejao. Sledećeg trena glas mu je bio miran, pomalo čak i setan, tako da sam se — još nenaviknut — uplašio njegovih neobičnih skokova u raspoloženju. Govorio je tihim glasom i s neobičnom iskrenošću. — Tada bi za moju smrt neko dobio pet hiljada dolara. Danas je u pitanju veća, mnogo veća suma novca, i to ne samo u Kanzasu. Ne, ne hvalim se time, gospodine Bukovski (Tada me je prvi put oslovio po imenu). Voleo bih da ovaj papir nikada nije odštampan. No, više to ne mogu promeniti. Svako mora nositi krst koji mu je namenjen, zar ne?

Njegov šapat niko osim mene nije mogao čuti. Te reči su me iznenadile. U prvi mah, kada mi je prišao, razmišljao sam kako da se što pre rešim tog opasnog pijanca, no njegova iskrena izjava uverila me kako nije reč o običnom ludom zločincu.

— E, a ovo je fotografija koju je Volt napravio — veselo, opet smehom garnirajući svoje reči, Klej je zagalamio.

Njegovi kruti, grubi prsti nekoliko puta su prešli preko nove, sjajne hartije, ravnajući je na glatkoj površini šanka.

— Volt me je upozorio da će snimak biti bolji ako skinem šešir, no ja to nisam hteo — vikao je Alison, dodavši brojne pohvale na račun mog nasmešenog prijatelja i poslodavca Voltermana.

Šanku je prišao i Bo Ruis. Klej je i njemu zadovoljno pokazao svoju fotografiju, ne propustivši priliku da opet celom salunu novim rafalom pohvala opiše svoj prelepi lik.

— Fotografije su toliko lepe da bi ih trebalo po celom gradu izlepiti — smejao se Alison, no iz njegovih reči i pokreta nisam mogao ni naslutiti da li se on samo šali ili ozbiljno misli da je toliko lep.

Pružio je fotografiju svom partneru.

— Bo, idi i okači ovo pred salun. Neka ovi prokleti glupani u Litl Roku vide ko je najlepši čovek na svetu. Kada vide moju fotografiju, možda će hteti da zvone svako jutro

u moju čast. Ha, prijatelju, šta kažeš za takvu zvonjavu?

Alisonova teška ruka opet me udari po ramenu. Pogledao sam ga preko vrha krigle s pivom.

Već tada sam primetio hladnoću u njegovim očima. Nisam verovao ljudima brzim na jeziku i osmesima.

— Svaka zvonjava je grozna — ipak sam promrsio, nesiguran u razboritost svojih reči.

No, umesto da to shvati kao izazov i uvredu, bandit iz Teksasa opet se glasno nasmejao. Još jednom me je lupio po ramenu i okrenuo se prema Ruisu.

— Hajde, idi da okačiš tu lepu fotografiju — rekao mu je. — Ti i ja ćemo porazgovarati — obratio se meni. — Nešto bih ti predložio, nešto veoma zanimljivo. To nećeš moći da odbiješ. Čini mi se da ti nisi pristao na ovu ustajalu gradsku kolotečinu, kao što je to učinio Voltermen.

Glas mu je opet postao ozbiljan, nešto tiši. Za trenutak mi se učinilo da u njegovim očima vidim i tračak iskrenosti, možda i tuge.

— Dosadan život nije za nas... Zar ne, prijatelju? — opet je prasnuo u glasan smeh.

Pola krigle piva ispio je u jednom gutljaju. Posmatrao sam ga. Iako nisam bio mnogo niži od njega, osećao sam neopisivu energiju koja je izbijala iz njegovog krupnog tela. Takav, prljav i neuredan, zapušten, prerano istrošen, ostareo, nije nalikovao ni na senku ličnosti iz priča koje su govorile o njemu. No, snaga koja je naprosto strujala oko njega, kao da se mogla dotaknuti.

Otpivši pivo glasno je podrignuo.

Hteo se opet okrenuti prema meni da nastavimo razgovor, kada nam je prišao gospodin Stjuart, sredovečni trgovac kcjeg sam površno upoznao na nekom prijemu kod gradonačelnika.

Stjuart je bio sušta suprotnost Alisonu.

Nizak, okrugao poput buteljke za vino, uredno odeven u demodirano tamno odelo, s vrpcom umesto mašne, Stjuart je tek pored Alsiona pokazivao svu svoju slabost, mekoću. Njegov obrijani podbradak blago je podrhtavao, pokazujući da ga je mnogo straha koštao ovaj prilazak poznatom banditu. Sredovečni gospodin je dotaknuo vrh svog polucilindra i načinio neobičnu grimasu svojim bucmastim, sjajnim obraščićima. Pogledao je prema Voltermanu, kao da od njega očekuje nekakvu pomoć.

— Šta hoćeš, debeli? — namignuo mu je Alsion.

— Hteo sam vas upozoriti na pristojno ponašanje... jedva je uspeo da promuca Stjuart.

Još nije ni izgovorio poslednje reči kad je potpuna tišina zavladala u salunu. Iznenada je prekinuto svako kretanje i svaki razgovor.

I Alison se iznenadio: ili je odglumio iznenađenje.

— Ponovi, šta hoćeš?

No, Stjuartu nije bilo lako da posluša Alisona.

Usnice su mu vidno podrhtavale, ne mogavši da oblikuju nikakvu razgovetnu reč, a pogledi puni vapijuće molbe upućivani su Voltermanu sve učestalije.

— No, šta si imao da mi kažeš? — ponovio je Alison i drugarski namignuo Stjuartu, ne bi li ga ohrabrio.

Ni ja nisam verovao u miroljubive namere čoveka s Alisonovom reputacijom. Iako se nisam želeo mešati — Stjuart je gužvu sam tražio, zar ne? — samo sam iščekivao trenutak

kada će Teksašanin zaplašiti, a možda i ozlediti trgovca.

— Ovde ima gospode koja ne žele slušati... i trpeti vaše nametljivo ponašanje... Gospodine, to nije kulturno... i...

No, Alsion ga nije saslušao.

Odjednom, kao da Stjuart ne postoji, Teksašanin se okrenuo prema meni i rekao mi sasvim mirnim glasom, da ga sve u Litl Roku silno zabavlja.

— Jesi li znao, prijatelju, da su ovi glupi građani doneli bezbroj zakona o pristojnom vladanju? — upitao me je jedva se susprežući da ne prasne u smeh. — Je li tako, Volte?

Moj prijatelj je tihim glasom potvrdio.

— Pazi, taj glupi zakon kaže kako treba skidati šešire pred damama, kako ne treba pljuvati na ulici, niti bacati otpatke. Jeste li ikada čuli za takvo šta, momci? — okrenuo se prema svojim prijateljima, braći Saget. Njegovi grubi prsti još uvek su pridržavali moju nadlakticu.

— No, najzabavnija je naredba mladim devojkama, devicama! — već po nasmešenom Alisonovom licu, spremnom da svakog časa prasne u grohotan smeh, znao sam da će reći nešto njemu lično jako smešno. — Zamisli, čestiti moj brate — obratio se meni — ovi glupi građani smislili su kako nije pristojno da devojke hodaju uzdignute glave. Da ne bi gledale muške gadosti, one moraju ulicom hodati pognute glave i to uvek u prisustvu nekog od rođaka.

Te reči propratio je reskalašni smeh i drugih momaka, a ne samo braće Saget.

— Glavati, dođi ovamo — pozvao je Klej svog drugara. Nekoliko trenutaka je nemo gledao u suvo, tamno lice starijeg brata Sageta. Podigao je kažiprst spremajući se da kaže šta je naumio.

— Idi i dovedi mog konja — rekao je Benu Glavatom Sagetu.

Čovek je samo klimnuo glavom i izašao iz saluna, ni ne pitajući šta će Kleju konj.

Sporim pokretima, na iznenađenje svih prisutnih, Klej je skinuo šešir i pažljivo, kao da se plaši da ga ne uprlja (!?) odložio ga na šank. Duga kosa rasula mu se niz obraze. Iscerio mi se.

Počeo je otkopčavati dugmad na košulji.

— Ovo će Litl Rok pamtiti — rekao je kroz osmeh.— Baš ćemo videti koliko će me gradskih devica pogledati. Ali, da se razumemo: ja poštujem zakon. Ne, nikada protiv zakona!

Njegovo lice poprimilo je ozbiljan, čvrst izraz, kao da se sprema da izrekne kakvu tešku osudu onima koji ne poštuju zakone.

— Slušaj, stari — Alison se iznenada obratio Stjuartu, koji je vidno drhtao od uzbuđenja i straha. — Ako vaše devojke neprestano gledaju u zemlju, neće im smetati ako se neko ponaša nepristojno. Neće im smetati ni da ja gol golcat projašem kroz grad, zar ne?

— Zaboga, vi... — zamuca Stjuart.

— Pa, čini se da sam ja u pravu — smejao se Teksašanin. — Sve dok one gledaju sebi pod noge, neće ni primetiti da sam go. A, ako pogledaju, tada one krše zakon jednako kao i ja.

Ni ne pogledavši više sredovečnog, uglađenog branioca morala, razbojnik nastavi da se skida.

Bela koža njegovog snažnog tela još većma je isticala tamnu put lica,

vrata i ruku, onih delova koji se nisu mogli zaštititi od dodira vazduha i sunca. Alison je slagao odeću na šank, pored mene.

Iako sam video da se Voltermanu ne sviđa to što gleda, ja sam se počeo lepo zabavljati. Slavni protivnik zakona znao je zabaviti društvo.

Glavati Saget ga je izvestio da je konj spreman. Na ulazu saluna pojavio se i Bo Ruis. Čovek se zacenio od smeha kada je video golog Alisona.

Kada je najzad i prljave čarape zbacio s nogu, Klej je opet navukao čizme.

— Bez čizama ni u grob neću ići! — pravdao se i uz salve divljeg smeha izjurio na ulicu.

Bio sam među prvima koji su ga sledili.

S trema saluna posmatrao sam kako konj obesnog momka iz Teksasa galopira glavnom ulicom Litl Roka, poslednjeg utočišta civilizacije. Kovitlaci prašine stvarali su guste oblake u kojima se golo telo čudnovatog jahača ipak jasno videlo.

Iako dama nije bilo na ulicama, zabava nije izostala. Neki mladi, pripiti besposličari glumili su zbunjene device. Momci su se tobože, divili snažnom telu »najlpšeg čoveka na svetu«. Hteli su da izljube njegovu fotografiju.

Kada je, nakon nekoliko krugova po ulici, Alison konačno priterao konja salunskom tremu, već je bio sasvim oznojen. Koža mu se svetlucala, a talog prašine se poput prljavih potočića cedio s njega.

Uzeo je flašu koju mu je ponudio neko iz gomile. Pridružio se divljem smehu. Uskoro se to raspojasano orgijanje nastavilo u divnoj hladovini saluna.

Volterman je naručio novu turu pića. I s njegovog zabirnutog lica nestalo je poslednje ukočenosti. Opušten, smejao se manguparijama teksaškog bandita.

Alison nije žurio sa oblačenjem. Tražio je da popriča sa Stjuartom, no branilac morala negde se izgubio. Morali su nastaviti bez njega.

No, kad se obukao, Alison je prekinuo sa smejanjem. Gotovo neprimetno, izdvojio se iz opšteg urlanja. Okrenuo se prema šanku, ponudivši razularenoj gomili pogled na široka leđa, laktovima se oslonio na šank i počeo vrteti kriglu s pivom.

Još nisam bio navikao na te njegove nagle promene raspoloženja. Zaboravljeni osmeh još uvek mi je bio na licu kada sam primetio da se on uozbiljio. Uplašio sam se da nešto nije u redu.

— Predstava je gotova, gospodine Bukovski — tihim glasom rekao je bandit, ni ne pogledavši me. — Rulja je dobila svoj delić zabave. Nama, pametnijima, ostaje da smislimo kako da se izvučemo iz te glupe kaljuže. Vi, možda, ne opravdavate ovaj moj postupak, no učinio sam to što sam mislio da treba učiniti.

— Da, neobično je... — slegnuo sam ramenima.

— Da, neobično je — složio se s mojom procenom. — Ima mnogih neobičnih stvari koje volim raditi. No, to ostaje nezapaženo. Otuda se javlja želja da uvek imam kraj sebe nekog poput vas, Bukovski.

Nisam razumeo šta smera. Čim me je pogledao svojim sitnim, hladnim očima, skrenuo sam pogled u stranu. Otpio sam gutljaj hladnog piva.

— Želeo bih da me pratite i da beležite sve što napravim — rekao je tiho, nagnuvši se bliže meni, tako da sam mogao osetiti oštar vonj znoja i alkohola.

— Ne znam...

— Dobro ću vam platiti — nastavio je mirnim glasom. — Uostalom, vaš posao bi bio tek da s vremena na vreme u ponekim novinama, gde već budemo prolazili, objavite ponešto o meni. Što god vam se svidi. Meni je svejedno. Možete me i ocrniti, možete i izmišljati, svejedno je.

— Ne razumem zašto to želite.

— Ni ja to ne razumem. Valjda starim...

Nasmejali smo se obojica.

On mi je pokazao glavom na Voltermana.

— Nije ti, valjda, stalo do njega i njegovih novina? Pa, ako uradiš svoj posao kako se dogovorimo, ja ću ti kupiti celu izdavačku kuću. Uostalom, možeš i pomalo raditi s mojom družinom...

— Raditi?

— Da, usput. Ako ti odgovara. Mi idemo u Teksas. Tamo će biti prijatnije i tebi. Nema zvona. Spavanje dokle god hoćeš. Svaki veliki grad ima lepu banku. Ti si pokazao da si tvrd. Malo je ljudi koji bi se usudili onako uvrediti Roberta Sageta.

— Nisam znao ko je on.

— Malo je ljudi koji će žmureći zapretiti onome za koga nisu sigurni da ga mogu savladati. Momče, ti nisi kukavica. Meni takav treba. Možda ja nekad tebi zatrebam. Neću te izneveriti.

Ćutao sam.

Doživeo sam da mi jutro krene baš kako ne želim, no nikada, ni pre ni kasnije, nisam doživeo tolika iznenađenja u tako malom vremenskom roku.

Nakon što sam se suprotstavio jednom vrlo neugodnom momku, koji na svojoj sitnoj duši nosi mnoge ljude koje je smaknuo, doživeo sam i da budem pozvan u jednu od najslavnijih razbojničkih bandi Zapada. Zaista, nisam znao šta da odgovorim.

— Ako odlučiš da kreneš s nama, pripremi se. Još večeras idemo dalje.

— Večeras? — iznenadio sam se.

— Da, za petama su nam.

— Ko?

— Rendžeri, zaboga! Cela četa. Mogu svakog časa stići. Možda su već u gradu.

Ni tada mu nisam odmah poverovao. Tek kada sam video da mu se ozbiljan izraz lica ne menja, shvatio sam da govori istinu.

Taj čovek je bio svestan da balansira na ivici života i smrti, no to ga nije moglo pokolebati u nameri da zabavlja ljude koji mu ništa ne znače. Ćutao sam. Nisam odgovorio ništa konkretno iako sam znao da je odluka već donešena.

Uostalom, nikada pre nisam bio u Teksasu.

2

Evo Kupera — pokazao je Robert Saget prema ulazu u salun.

Svi smo pogledali u tom smeru. Morao sam gledati preko ramena, a taj položaj mi nije odgovarao, pa sam propustio da dobro odmerim poznanika bandita iz Teksasa. No, čim nas je ugledao, novopristigli prijatelj Alisonove družine odmah je prišao našem stolu.

Mi smo celo veče presedeli za jednim stolom postavljenim do velikog prozora, kroz koji smo mogli posmatrati šta se dešava na ulici. Poslednjom ušteđevinom kupio sam konja i potrebnu opremu. Nisam baš bio oduševljen pomišlju na drmusanje u neudobnom sedlu, no ipak sam osećao nekakvu nervozu, proistekli iz želje da što pre krene-

mo, da odemo iz tog prokletog Litl Roka.

Klej Alison nijednom rečju nije pominjao polazak. Ostali Teksašani sipali su šale i svoje veselo raspoloženje uporno zalivali ogromnim količinama piva. Nikome se nije žurilo, tako da je u meni sve više raslo nepoverenje. Mislio sam da se Alison samo šalio sa mnom. Ta neverica me je naterala da se i sâm prepustim piću i smejanju, tako da sam skoro i zaboravio na avanturu u koju sam se — ne baš otvorenog srca — upustio.

Denis Kuper je bio čovek kao stvoren za Alisonovo društvo. Jednako prljav, jednako zapušten i nemaran; čak je bio približno i pripit kao banditi. Čim je ugledao nasmešenog Kleja, domahnuo mu je, otpio još jedan gutljaj piva, glasno se nasmejao, laktovima divlje razgrnuo dvojicu-trojicu momaka, koji su mu se našli na putu, i prišao nam.

Tek nakon bučnog pozdravljanja s Teksašanima, primetio je i mene. Začuđeno je podigao dva žbuna čupavih, neurednih obrva.

— Ko je ovaj kicoš? — upitao je, razvukavši lice u grimasu.

— To je gospodin Bukovski — predstavio me je Klej, a ozbiljan ton njegovog glasa značio je da sam pod njegovim patronatom. — On je novinar. Ubuduće je jahati sa nama. Bukovski, ovo je Kuper. On je najlažljiviji čovek s ove strane Rio Grandea. Ipak, ako mu se plati odgovarajuća količina piva, možda će i izreći kakvu korisnu informaciju. Nije li tako, amigo?

»Najlažljiviji čovek« se skromno osmehnuo, polaskan rečima legendarnog zločinca. Podlakticom je obrisao usne i seo na stolicu, prinetu od susednog stola.

— Imaš li kakvih korisnih vesti? — upitao je Alison mog novog poznanika kada se smestio.

— Naravno.

— Reci.

No, pre nego što će išta odgovoriti, Kuper je nezadovoljno odmahnuo glavom. Braća Saget su po tom gestu prepoznali da nešto nije u redu, pa su odmah prekinuli razgovor.

— Nije dobro, Alisone — obratio se Kuper vođi bande. — Nije dobro. Sa svih strana stižu samo loše vesti.

— O čemu je reč?

Kuper je pomalo ličio na Bo Ruisa. Verovatno je i njegovim žilama teklo malo meksičke krvi. Skupio je očne kapke u tanki prorez, tako da u se crne zenice nisu ni videle. Plavičasti oblaci mirisavog duvanskog dima lebdel su oko njegovog ispijenog, tamnog lica.

Klej je mirno podneo taj ispitivački pogled.

Ja nisam znao o čemu se radi. U prvom trenu sam pomislio da se možda Alisonov jatak ustručava da preda mnom kaže neke poverljivije vesti, no shvatio sam da on i ne obraća pažnju na mene, kao da ne postojim.

Kuper je dugo, nemo promatrao Alisona. Otpio je još dva-tri duga gutljaja. Sve to vreme neizvesnog ćutanja, oko stola se niko nije pomerao. Svi smo napeto iščekivali da saznamo šta se to tako crno nadvilo nad nama.

(I ja sam bio nervozan od te neizvesnosti. Već sam se osećao članom bande, iako se jedan deo mene lomio i nećkao. No, jasno sam znao šta želim, a šta ne. Hteo sam da budem u društvu tih neobuzdanih, snažnih, na šalu uvek spremnih momaka, no istovremeno nisam želeo da na sebe preuzmem njihove zločine. Znao sam da to neće biti la-

ko sprovesti u delo, no nisam mogao odbaciti Alisonov predlog. Oko njih je vladala mirna, spontana atmosfera nekakvog čudnog zadovoljstva, a meni se činilo da sam oduvek baš za tim tragao. Od svih društava u kojima sam do tada bio, nigde se prijatnije nisam osećao. Momci su se šalili i na moj račun — pogotovo su se smejali mom oblačenju i glatko obrijanom licu — ali rugali su se i Alisonu. Prihvatili su me kao svog. Zaista, to je bilo fer, jer, na kraju krajeva, i ja sam prihvatio njihove muke. Metak namenjen da izravna njihove računa sa zakonom, lako je mogao i mene da pogodi, zar ne?)

Kuper je glasno uzdahnuo pre no što će progovoriti.

— Zar ti, Alisone, ne znaš šta se događa? — upitao je.

Nije dobio odgovor. Izborano, tamno Alisonovo lice pretvorilo se u ledenu masku, koju su remetili samo mali svinuti uglovi usana. Ćutao je.

— Nešto si gadno zakuvao — nastavio je Kuper tihim ali jasnim glasom. — Osim rendžera, uspeo si da uzbuniš čak i vojsku. Od kada su se Apači smirili, to nikome nije pošlo za rukom. Pre dva dana bio sam sa Ramonom Ramiresom. Razgovarali smo.

— O čemu?

— O mnogo čemu. Svi znaju da je pokrenuta hajka za tobom. Svi te traže. Rendžeri su odlučili da ti dođu glave, jednom zauvek.

— Da, Danijels se ovog puta grdno naljutio.

— Ne samo Danijels. Čak su i u Nevadi pokrenuti odredi. Svugde se pripremaju da te dočekaju. Vojska je zatvorila sve puteve prema Sakramentu.

— Znam. Reci mi imaš li svežih vesti.

— I ovo je dovoljno opasno — uzdahnu Kuper. — Plašim se da ovog puta nećeš uspeti da se prebaciš preko Rio Grandea.

— Ne bi mi ni to pomoglo — kiselo se osmehnuo Alison. — I ruralesi me traže .

— Ne znam — slegnuo je ramenima jatak. — I sam vidiš u kakvoj se situaciji nalaziš. Svi čuvari zakona imaju poternice za tobom. Nudi se hiljadu dolara za obavest o tebi, a pedeset hiljada za tvoje hapšenje. Čoveče, tim novcem se može toliko toga kupiti.

— Pohlepan čovek zbog toliko novca može i metak zaraditi — odbrusio je Alison.

Još nekoliko trenutaka potrajala je tišina.

Svaka reč izgovorena nad stolom povećavala je težinu u mojim grudima. Polako me je obuzimao strah. U glavi mi je dobovalo sto puta postavljeno pitanje na koje nisam znao odgovor: da li mi je to trebalo?!

— Ramon mi je rekao da stiže iz Luizijane — nastavio je tihim glasom Kuper. — On misli da bi, možda, tim putem ti mogao stići do Meksika. Mislim da to nije loša ideja. U Luizijani je mirno stanje. Tamo je Ramon glavni. Kaže da će se i on primiriti dok ne prođe hajka na tebe. Kroz Luizijanu možeš stići do Meksika i tamo sačekati da se sve smiri.

— Ne valja Luizijana.

— To je jedina država u kojoj nije pokrenuta vojska. Mislim da oni imaju previše svojih problema da bi pazili na tebe. Ako hoćeš, Ramon će izvesti kakvu akciju na istoku Luizijane. Dok on privuče pažnju na se-

be, ti možeš neopaženo da prođeš. To nije loša ideja.

— To je najgora ideja!

— Ne razumem! — zbuni se Kuper a, koliko sam ja mogao primetiti, i članovi Alisonove bande.

— To je klopka — mirno, hladnim glasom rekao je Klej. — Danijels je već nekoliko momaka tako uhvatio. Zna da u Luizijani nisam ucenjen. Zato je nju ostavio, tobože, čistu. U Teksasu i okolnim državama pokrenuo je celu kampanju zbog mene, samo da bi me naterao da idem u Luizijanu. Uveren sam da bih najgore prošao kada bih to uradio.

— Ipak...

— Luizijana je klopka, amigo — odmahnuo je Alison rukom, uveren u svoje reči. — Možda bi bilo najbolje da krenem baš u Nevadu, pa da nastavim dalje na sever. No, imam posla u Teksasu.

— Ti si poludeo, prijatelju! — zevnuo je Kuper, razvukavši svoje vlažne usne. — Teksas je osinjak za nas, a pogotovo za nekoga ko se zove Alison. Svaki drugi čovek nosi metalnu zvezdu na grudima. Polovina preostalih ljudi su doušnici. Ući u bilo koji teksaški grad isto je kao da si sam sebi namakao omču na glavu.

— Ja moram u Maritimo.

— Ovo je neverovatno! — još većma se zabezeknuo Kuper. Širom otvorenih očiju pogledom je prošetao preko lica svih nas. — On je lud! — rekao nam je. — Maritimo! Ti si lud! Imaš više izgleda da kao svetac, kao anđeo odeš u raj, nego da živ stigneš do Maritima.

— Moram...

— To je ludost! Samoubistvo! Ramon se slaže da ti pomogne. On će praviti nered dok ti budeš prolazio. Čak i ako su u Luizijani spremni da te uhvate, imaš više izgleda da prođeš. Tamo te ne poznaju.

— Mi ćemo u Maritimo, amigo — nije odstupao Alison od svoje odluke. — Zahvali Ramonu. Uvek je bio dobar prijatelj. Hvala i tebi. Za šankom popij nešto na moj račun.

— Popiću za tvoju sreću — odmah je pristao Kuper. Dok je ustajao sa stolice, na licu mu se zadržao onaj iznenađeni izraz. — Sreća će ti biti vraški potrebna, amigo!

— Znam — uzdahnuo je Klej.

Kada je Kuper otišao, mislio sam da će se dečki dati u komentarisanje razgovora. No, kao i toliko puta pre, prevario sam se. Niko nijednom nije pomenuo razgovor, kao da je bilo reči samo o nečem potpuno nevažnom. Robert Saget je pozvao plavokosu konobaricu dobacujući joj svakojake prostakluke, čemu su se Bo Ruis i Ben Glavati Saget grohotom smejali.

— Gde je Maritimo? — upitao sam Alisona.

— To ti je gradić bogu iza leđa — osmehnuo se snažni čovek, no u glasu sam osetio senku tuge, umora. — Neće nam biti lako. Ne mari, ti si siguran. Ako nas uhvate, ja ću priznati da sam te silom naterao da jašeš s nama. U moguće akcije neću te voditi, ako to ne želiš. Dogovoreno?

Klimnuo sam glavom. Te njegove reči odnele su pola tereta koji mi je ležao na srcu.

— Samo, Alisone, nije mi jasno kako si uspeo da naljutiš sve te predstavnike zakona? — nasmešio sam se. — Čini se da bi sve učinili da ti dođu glave.

— Ma, nije sve baš tako. S mnogim zvezdonoscima sam dobar prijatelj — skromno je rekao Alison. — Ponekad se ne svidim kakvom no-

vajliji. Takav je i Danijels, iako me već nekoliko godina proganja. Čovek se želi proslaviti skidanjem moje glave.

— Hoće li uspeti? — upitao sam, a Alison me dodirnu svojim oštrim, ledenim pogledom.

— Naravno da neće, prijatelju — ipak se osmehnuo, iako nije mogao prikriti iznenađenje mojim pitanjem. — No, ko će znati? Ostario sam. Dosta mi je ovakvog života. Sve se menja. Bolestan sam, uvek umoran. Alkohol me održava u životu, ništa drugo. Verujem da će mi se ispuniti jedina želja: da umrem u čizmama. Moj otac je umro u postelji, u dubokoj starosti. Nije imao ko da plače, ko da ga pomene. Njegovi vršnjaci su već nestali sa ovog sveta a mi smo imali prečih problema nego da žalimo za starcem koji je dvadeset godina pobolevao pre nego što će se konačno smiriti. Razumeš li me, prijatelju?

Klimnuo sam glavom.

— Danijels je dogurao do visokog čina u rendžerima — nastavio mi je šaputati Klej Alison, gledajući pred sebe, u ispražnjenu kriglu piva. — Taj glupi mladić misli da će postati heroj ako uzmogne obesiti starca.

Iako me nije posmatrao, osetio je da sam zaustio da nešto kažem. Njegove ruke su se iznenada pomerile da me ućutkaju.

— Ne govori! — šapatom mi je naredio. — Hteo si reći da nisam starac. To svi misle. No, ti si pametan čovek. Veruj mi: video sam i mlađe starce nego što sam ja. Ja sam istrošen, dotrajao čovek. Ipak, za razliku od mnogih glupana koji nas okružuju, ja se dobro držim. Oni su još za života umrli, a da to ni ne znaju. Čuvaju svoje bedne radnje, žene se i rasplođuju. Ako je to jedini cilj života, onda mi ni život ne treba. Ne, ja nisam primer čestitog načina življenja. Ne znam da li me razumeš. Umoran sam. Počeo sam pljuvati krv. Možda ću, jednog dana, odlučiti da se predam Danijelsu. Njega će to veseliti, a meni ništa ne znači. Neću mu se doslovno predati. Napraviću da sve izgleda kao velika, misteriozna borba, kojom će se on moći pohvaliti i dobiti bolji položaj, veći čin. Vidiš da sam ja, u stvari, dobar i osećajan čovek.

Planuo je u obestan smeh.

Nisam uspeo da saznam šta je skrivio rendžerima i vojsci. No, bilo kako bilo, pristao sam na igru kojoj nisam bio vičan. Ostalo mi je da se poigram.

3

Ujahali smo u grad Turbok, a da ja to nisam ni primetio.

Dva dana paklenog jahanja s minimalnim zastojima — koliko da jedemo, a ponekad čak i da prespavamo poneki čas — naučila su me da je moguće dremati u sedlu. Istina, o nekom odmaranju u dremežu nije moglo biti ni reči, no bar nisam morao gledati žutu, nepomičnu površinu sagorele prerije.

— Zar nećeš skrenuti u krčmu? — čuo sam Alisonovo pitanje.

Pogledao sam ga preko desnog ramena.

Nisam ni primetio da se spustila noć. Prerija iza njega zaogrnula se tamnim plaštom, no jasno sam video udaljene kamene vrhove i proklete, bodljikave kaktuse. Nisam razumeo šta govori pa sam opet sklopio oči.

Kapci su mi bili teški nekoliko tona. Iznenada, Alison me uhvati za rame i divlje ga prodrma.

— Probudi se, zaboga! — nasmejao se. — Stigli smo.

— Gde smo stigli? — promrmljao sam glasom grubim kao da sam suvog drveta jeo.

Čuo sam smeh braće Saget.

Okrenuh se na levu stranu, prema njima. Tada sam se iznenadio. Iza njih sam video ogromnu fasadu osvetljene zgrade nad čijim ulazom se video nevešto napisan poziv da se skrene u »Luisov salun«.

Braća Saget su se još glasnije nasmejala kad su primetili začuđeni izraz mog lica.

— Da, prijatelju, ovaj deo pustinje ipak je nastanjen, a neki optimisti ovih nekoliko zgrada zovu gradom — rekao mi je Glavati Saget.

Sporim pokretima, poveli su konje prema pojilu pred salunom. Oni su već sjahali dok sam ja sedeo u sedlu, čudeći se gradu koji je imao kuće samo s jedne strane puta. No, i to je bilo bolje nego da smo nastavili jahanje.

Kroz osvetljene prozore krčme video sam ljude i stolove s pićima. Video sam šank i dugokosu crnu devojku. Glasan smeh odjeknuo je i poput mamca privukao pažnju mog ožednelog i izmorenog društva.

— Hajde, Henk — pozvao me Bo Ruis. — Ja ću odvesti konje u konjušnicu.

— Ovde ćemo prenoćiti? — upitao sam, nevoljko poteravši konja prema Meksikancu koji je pored pojila čekao da i mog konja odvede.

— Da. Prijaće nam spavanje u postelji.

— Naravno.

Umio sam se u pojilu. Žmurio sam, osećajući kako mi hladne kapi klize niz prljavu kožu. Prašinu sam osećao u svakoj pori svoje oznojene kože. Smrdeo sam kao nikada do tada. Bela košulja više nije bila bela. Ipak, još uvek sam naspram svojih prijatelja izgledao poput kicoša.

Pomisao na onu devojku naterala me je da smognem snage pa da malo podesim odeću i uredim košulju. Otresao sam nekoliko gustih oblaka prašine sa šešira. Morao sam se malo razgibati da bih sasvim uspostavio ravnotežu svog premorenog, iscrpljenog tela.

No, devojka me verovatno ne bi ni primetila da nisam bio u Alisonovom društvu. Kad sam ušao u osvetljenu prostoriju, primetio sam kako oko nje obleću trojica grdosija, po prljavštini i zapuštenosti sasvim nalik na moje prijatelje. No, crnokosa konobarica je uživala u njihovom društvu. Jednom od njih je čak dozvolila da joj dodiruje golo rame, k oje se pokazalo kad se bluza pomaknula naniže. Odmah sam odlučio da je ne udostojim svoje pažnje.

Ali njenu pažnju je privukao Klej.

Nisam video kako je sukob počeo. Tek što mi se pogled privikao na svetlost, primetio sam sto za kojim su Klej i braća Saget već sedeli. Sledećeg trena prasnulo je nekakvo staklo, a Klej je urliknuo kao da mu je neko razbio flašu o glavu.

Skočio je i nogom udario susedni sto. Lomljava drveta i stakla pomešala se sa iznenađenim, preplašenim kricima okupljenih ljudi. Sledećeg trena, nastupila je tišina, koju ni disanje nije remetilo.

Alison je bio ozbiljno ljut; ili je to vešto glumio. Nije posegnuo za oružjem. Onako krupan, nagnuo se nad dvojicom bradatih momaka, čiji sto je jednim udarcem noge prevrnuo. Poput orla nad plenom, raširenih ruku drhtao je, čekajući da ga oni nečim izazovu, pa da ih raskomada.

— Šta je, medvedi!? — vrisnuo je. — Šta je? Hoćete li da vas prebijem? Hoćete li, ha?

Niko nije imao smelosti ni da se pomeri, a kamoli da šta progovori.

Bradati kauboji kao da nisu znali da se taj poludeli stranac uopšte obraća njima. Gurnuli su noseve u svoje čaše s pivom i ćutke čekali da se oluja smiri. No, to nije bilo lako dočekati.

— Šta čekate? Šta čekate? Šta? — uzbuđeno je siktao Alison, unoseći se u lice bližem čoveku. — Gubite se! Nestanite! Nestanite, medvedi! Nestanite pre nego što vas ovde smoždim! Gubite se!

Ljudi nisu oklevali. Poslušno su ustali i preplašenim koracima krenuli prema izlazu iz saluna, prema meni. Hodali su čudno, podižući noge visoko, kao da se žele nečujno išunjati iz krčme.

Pomakao sam se u stranu i propustio ih. Čuo sam kako su odbacili čaše s nepopijenim pivom u prašinu. Njihovi koraci postajali su sve brži, sve dok nisu nestali u tami.

No, u salunu napetost nije popuštala.

— Ima li još neko nešto protiv mene? — izazivački se okrenuo Klej prema najbližim, zanemelim ljudima. — Šta je, junače? — obratio se najkrupnijem mldiću, koji ga je do tada pažljivo motrio. — Šta me gledaš, idiote? Nešto nije u redu?

Prestrašeni čovek odmah je spustio pogled na sto. Nije imao hrabrosti ni da se pomeri, kao ni ostali.

— Šta gledaš ti, kurvo? — odjednom je Klej okrenuo glavu prema devojci za šankom. — Hoćeš li, konačno, doći ovamo ili te ja moram dovesti?

Crnokosa devojka samo što nije zaplakala. Brada joj je zaigrala. Nekoliko dugih trenutaka nemo je posmatrala podivljalog stranca. Nesigurnim koracima, kao da ima kolena od testa, krenula je prema stolu mojih prijatelja.

— Donesi pet piva, devojko — tiho, glasom blagog sveštenika rekao je Klej i mirno seo na svoju stolicu, okrenuvši leđa ukočenim promatračima.

Predstava je bila završena.

Bio sam zadovoljan. Znao sam da se nalazim u moćnom društvu, a to je bio meni do tada nepoznat osećaj. Imao sam poverenja u te snažne ljude, spremne da na svaku nepriliku uzvrate svojom veštinom. Morao bi se sakupiti zaista dobar ansambl da nam priredi prave glavobolje, a takav se nije mogao odabrati ni u znatno većim mestima nego što je grad u koji smo stigli.

Prišao sam i seo za sto. Glavati Saget već je pričao neku od svojih veselih — uvek novih — priča, potpuno nevezanu sa malopređašnjim događajima.

Pivo je bilo hladno, baš kao i devojčin uplašeni pogled. No, na nju niko nije obratio pažnju. Polako, sve opuštenije, okupljeni besposličari su počeli življe govoriti, pažljivo pazeći da nečim ne uvrede neugodnog, opasnog gosta.

Uskoro nam se pridružio Bo Kuis.

Meksikanac još nije ni seo na slobodnu stolicu, kad je zadovoljno namignuo Alisonu.

— Sve sam sredio — rekao je. — Konji su istimareni. Iznajmio sam dve sobe za nas u hotelu. Tebi sam iznajmio odvojenu, jednokrevetnu.

— Zašto? — iznenadio se Klej.

— Nećeš pogoditi — smejao se Meksikanac. — Nikada nećeš pogoditi ko je ovde!

No, Klej Alison nije ni morao pogađati.

Istina, braća Saget su pre njega i mene shvatili o kome i o čemu je reč.

Kao iglom uboden, Klej je poskočio u stolici. Osvrnuo se preko ramena. Ja sam pratio njegov primer. Čini se da smo se podjednako iznenadili kada smo ugledali visoku, plavokosu devojku kako prilazi našem stolu.

Devojka je već bila odavno prošla zenit svoje mladosti. Teški obrazi otromboljeno su joj visili, iako se pokušavla nasmešiti. Razvukla je široke, sočne usnice u nesiguran osmah, no oči nisu imale ništa od radosne topline, kakvu je pokušala odglumiti.

Dugu plavu kosu sputala je srebrnom ukosnicom, otkrivši svoje bledo, ne odveć lepo lice. No, u tamnim očima, verovatno se nekada davno znala pojaviti i kakva lepša iskrica. Trag negdašnje lepote i poželjnosti ostao je jasno vidljiv u oblinama dugih nogu. Obučena u jahaće odelo, njeno telo je izgledalo mnogo privlačnije nego li telo konobarice, od koje je plavuša bila barem dvostruko starija.

Klej nije bio veseo što je vidi.

Zavrteo je glavom i samo teško uzdahnuo, kao da ga hiljade bolova nagrizaju. Razočarano je odmahnuo rukama i opet se vratio svom pivu.

No, ja sam svo vreme ćutke gledao tu bivšu lepoticu. Video sam prestrašen izraz njenog kiselog lica. Video sam kako je nekoliko puta zaustila da nešto kaže, no uvek bi joj ponestalo reči. Stala je uz Kleja, no on je nije ni pogledao, niti je oslovio.

Za razliku od njega, ja sam uživao u taktu u kome su se njihale njene krupne, bujne grudi, čiju lepotu nije mogla prikriti ni kruta tkanina izbledele muške košulje.

— Kako si, Klej? — upitala je žena tihim glasom, koji se ne bi ni čuo da u salunu nije vladalo ukočeno, neugodno raspoloženje, izazvano Klejovim ispadom.

— Sedi, lepotice — zvonkim glasom ponudio joj je Bo Ruis. — Sada ću ti doneti pivo. Raduje me što te vidim. Klej je tugovao za tobom.

Alison nije odgovorio na Meksikančeve poruge. Nemo je gledao u svoje nepokretne ruke, mirno položene na stolu. Okretao je čašu s pivom i vrteo glavom.

Žena je sela na stolicu koju joj je prineo Glavati Saget. Nije skidala pogleda s Kleja. Bolje odmerivši mekoću njene kože, koja se videla u procepu košulje — dva gornja dugmeta su bila otkopčana — uverio sam se da ta žena još uvek u svom telu krije dovoljno zadovoljstava da očara svakog muškarca.

Ona me dotaknula pogledom.

— Ko je taj kicoš? — upitala je Glavatog.

Razočarao me je drzak, neljubazan ton njenog grubog glasa. Odmah sam izbrisao osmeh s lica. Više mi se nije činila tako poželjnom.

— Jaše s nama — neodređeno je odgovorio Glavati, nasmejavši se.

Žena me odmerila još jednim pogledom punim mržnje, kao da sam joj se nečim zamerio.

— Ti su užasno glupa žena, Suzan! — tihim glasom rekao joj je Klej.

Baš tada je Ruis doneo pivo ženi. Stavio je čašu pred nju, no ona nije skidala pogleda sa udubljenja na Klejovom šeširu, jer je on pognute glave i dalje zurio u svoje prljave prste.

— Glupa si, znaš li to? — tužnim glasom uzdahnuo je naš vođa.

— Mislila sam... — pokušala se braniti Suzan, no glas joj je zadrhtao. Zbunjeno je lomila prste i širom otvorenih očiju gledala nešto niže, pod obod šešira, ne bi li dodvoravanjem zadobila oproštaj.

— Sto puta sam ti govorio da ne misliš — odbrusio je Klej. — Za žene nije da misle. Tvoje je da radiš. Zašto, zaboga, ponekad ne učiniš onako kako ti kažem? Uradi tako i neće biti problema?

— Htela sam te iznenaditi.

— Iznenadila si me! Nisam mislio da si toliko glupa. Znao sam da jesi glupa, ali ne toliko!

— Oprosti mi...

— Sto puta sam ti oprostio!

— Od sada ću uvek raditi kako ti kažeš.

— To si rekla i poslednji put!

— Znam, znam, Kleje — prošaputala je plavuša. Smogla je snage i hrabrosti da se pomakne. Svojim uzdrhtalim prstima uhvatila je grubu, krutu banditovu ruku. Stala je milovati te odebljale prste.

— Htela sam te poslušati, no nisam mogla — šaputala je. — Nisam izdržala. Morala sam da ti krenem u susret. Nisam te mogla čekati.

— Rekao sam ti da čekaš.

— Pa...

— Zašto nisi ostala u Amrosu? — prvi put je podigao pogled Klej, no pošto je ona odmah krenula da ga poljubi, on je brzo vratio pogled nazad na čašu s pivom. — Morala si uraditi kako sam ti naredio.

— Nisam mogla. Htela sam čekati, no poželela sam da te što pre vidim.

— To je...

— To je bilo jače od mene — rekla je ona umiljatim glasom. — Uželela sam te se. Dugo te nisam videla. Znaš li kad smo se poslednji put videli. Koliko je već vremena prošlo? Nisam te videla od onda kad si sa Majklom Rolvardom bio u Topeki.

— U Fort Dirvou — ispravio ju je Klej.

— Da, u Fort Dirvou.

Nekoliko trenutaka su ćutali.

Ženini prsti sve su nežnije milovali muškarčevu ruku. Umiljatim glasom nastavila je izlagati svoje osećajne razloge zbog kojih ga nije mogla poslušati, iako je to, naravno, htela.

— Htela sam da što pre budem s tobom, Klej — šapnula mu je, no svi smo to čuli. (Braća Saget su se bezglasno osmehnula, obraza naduvenih od sputanog smeha). — Ti si najbolji muškarac s kojim sam ikada bila...

Na to Klej nije mogao ostati ravnodušan.

Odmah je podigao glavu a oči su mu se pretvorile u dve uske, opasne iskrice koje su po svaku cenu htele saznati govori li istinu.

(Po ženinom izgledu mogao sam misliti koliko bi svakom muškarcu laskala takva njena tvrdnja, ako bi bila zaista iskrena. S obzirom na brojnu konkurenciju, svako bi se morao ponositi njenim rečima.)

Na to ni Klej Alison nije bio imun.

Upitno je podigao obrve. Uhvatio je njene nežne prste i stisnuo ih.

— Zaista tako misliš, Suzan? — upitao je glasom tihim od uzbuđenja.

Ona je zbunjeno slegnula ramenima. Svoje krupne plave oči podigla je gore, kao da se još koleba s iskrenim priznanjem.

— Da, najbolji si — prošaputala je. Klejovim licem već se razlio osmeh ali ga slediše reči koje je ona dodala.— Možda je, jedino, onaj šašavi cirkusant...

— Droljo! — prosiktao je Alison.

Jedino ja nisam prasnuo u divlji smeh: osim Suzan. Ona je iznenađeno gledala svog ljubavnika, ni ne sluteći čime ga je uvredila.

Zauzet rasipanjem mržnje prema braći Saget i Ruisu — koji su groktali, presavijajući se u struku — Klej se ubrzo smirio. Zadovoljio se time da samo odgurne Suzanine ruke od sebe.

— Ti si najgluplje stvorenje koje sam ja ikada video Suzan — promrsio je, spustivši glavu.

No, nakon što je popio još nekoliko piva, nije mu više bilo važno koliko je Suzan glupa. Sve češće bi pogledao na njene grudi. Razgovor za stolom opet se pretvarao u glasno nabrajanje svakojakih šala i gluposti. Primetio sam da Klejova ruka sve češće poseže prema čvrstim, zamamnim oblinama žene.

Uskoro su otišli.

Braća Saget nisu mogli pratiti ritam ispijanja piva koji smo nametnuli Ruis i ja. Kako ja nisam imao ni prebijene pare, Robert Saget mi se ponudio za sponzora. Obećao je da će mi platiti sve što mogu popiti ako u prvoj svojoj reportaži opišem i njega, a ne samo Kleja. (Kasnije sam pod istim uslovom sklopio ugovor i sa Glavatim Sagetom, ali on mi je plaćao hranu. Jedino krivonogi Ruis nije hteo pristati ni na kakav kompromis. Glupi, nepismeni bednik nikada nije shvatio kolika je snaga pisane reči!)

Ruis i ja ipak nismo bili poslednji gosti. Kad smo izašli iz zadimljenog, smradnog saluna, za nama je ostao jedan ogromni brkajlija, kojeg je crnokosa konobarica odabrala za večerašnju mušteriju.

Pogled na konobaricu budio je u meni snažne, iskonske nagone. Zavideo sam Kleju. Pojava seksi Suzan — koju su ironije radi svi zvali »Lepa« Suzan — podsetila me je da je ipak mnogo lepše leći pored žene, nego pored flaše. No, crnokosa konobarica mi nije izgledala kao devojka od poverenja. Za nju nisam imao novca, a nisam znao šta bih drugo mogao da joj ponudim. Posle, kad sam malo popio, naumio sam da od Ruisa posudim nešto novca, no na vreme sam shvatio da je to bilo veče kojim se kasnije neću moći hvaliti.

Svaka koska me je bolela. Nisam ni znao da imam toliko mišića dok se nisu zapalili. Nenaviknut na jahanje, nisam znao odakle braći Saget i Ruisu, ljudima isceđenim i žgoljavim, toliko snage da sa smeškom podnose sve napore. Bilo kako bilo, ja sam jedva sedeo u stolici. Čim nisam mogao da se osovim na noge, čim sam jedva osećao ramena, a svaki pokret ruke izazivao je grčevite bolove, znao sam da od uživanja u devojčinom telu neće biti ništa.

Ruis i ja dogegali smo se do hotela; da, baš tako se zvala ta jednospratna daščara koja se, začudo, još dobro držala pri naletima svežeg, noćnog povetarca.

Hodanje do te bedne zgrade kao da mi je vratilo deo snage. Pivo je osvežilo moje telo a i dobar deo progutane prašine isprao sam iz grla. Dah sveže letnje noći razbistrio mi je misli.

Opet sam bio svestan da se nalazim u zabačenom gradu na kraju sveta. Setio sam se da sam član Alisonove bande i da svoju budućnost ne mogu predvideti ni za sledećih nekoliko časova.

Ipak, ništa nisam hteo menjati.

Uspeo sam se popeti uz stubište, na sprat hotela, utonulog u apsolutnu tamu. Ruisovo smradno dahtanje bilo mi je jedini vodič. Taj pijani

Meksikanac, istina, nije mogao popiti koliko ja, no i trešten pijan hodao je skoro sasvim sigurnim koracima.

Ušli smo u zamračeni hodnik. Ruis mi je pokazao na četvorokut malog prozora na bočnom zidu hodnika. U prozoru se videlo da je noć ipak svetlija no hodnik.

— Tvoja je soba s desne strane prozora — rekao mi je. — Potrudi se da isteraš pivo iz sebe. Ako ti sutra sunce bude cedilo piće iz tela, nećeš se lepo osećati.

— Ni sada se ne osećam lepo.

— Ti si još dobar...

Možda mi je Meksikanac još nešto govorio, no toga se ne sećam. Znam da sam došao do vrata svoje sobe. Nisu bila zaključana i ja sam ušao.

Osećao se vonj neprozračene prostorije u koju ko zna od kada nije ušao ni dašak svežeg vazduha. Prišao sam prozoru i otvorio ga. Oči su mi se navikle na tamu. Na krevetu nije bilo posteljine, no nije mi ni bila potrebna. Setio sam se da izujem čizme. To nije bilo tako lako. Ipak, kad sam se rešio tankog sakoa, šešira i čizama, legao sam na leđa. Glavom sam udario u zid. Nije mnogo bolelo.

Smetao mi je opasač s revolverom. (Mislio sam da ću imati vremena da ga očistim. Od oca sam naučio da oružje valja uvek imati čisto i spremno. Kasnije sam i sam iskusio tu veliku istinu.)

Dugo sam ležao bez sna.

Kapci su mi iznenada izgubili onu težinu. Nisam mogao zaspati. Gledao sam u prozor. Nisam video da li na nebu ima zvezda. Pogled mi nije bio toliko bistar. San mi nije hteo na oči.

Žudeo sam za dimom cigarete. Isto koliko sam mnogo žudeo za duvanom, nisam ni hteo da se pomeram i da tako umoran motam cigaretu.

Tada me telo podsetilo na količinu popijenog piva. Podrignuo sam. Iako sam još jednom sklopio oči, znao sam da ću morati ustati, obuti se i potražiti dobro mesto da olakšam svoju opterećenu bešiku.

Znoj me je probio dok sam obuo čizme. Kako nisam mogao petljati oko opasača, revolver sam samo zadenuo za pojas pantalona. Ne mareći za podignutu buku, lupkao sam po vratima dok nisam pronašao bravu.

Put do stepeništa pretvorio se u pakao, a silazak niz stepenište u nešto još gore. Ipak, nakon mnogo muke i straha od padanja, sišao sam do izlaza. Iako je to čudno, čak sam uspeo pronaći izlaz prema dvorištu.

U pravi tren.

Stavio sam svoj vojnički kolt pod levu ruku i brzim pokretima stao petljati oko pantalona. Da sam kasnio samo jedan minut, pivo bi prsnulo po meni, niz nogavicu.

Pronašao sam zatim put prema svojoj sobi. Ušao sam u hodnik. Iznenada se s moje leve strane otvoriše vrata. Našao sam se pravo na snopu žute, mutne svetlosti. Zastao sam, trepćući prema obasjanoj unutrašnjosti sobe.

Ne znam koliko mi je vremena trebalo da se oči naviknu na svetlost. Ugledao sam u vratima Kleja Alisona. Ni on nije izgledao mnogo veselije od mene. Iznenađeno me je posmatrao, zastavši u pola koraka.

Iza njega sam video žutu Suzaninu kosu. Žena je sporim koracima prešla preko sobe. Pogledala me je preko ramena svog ljubavnika. U njenim praznim očima nije bilo ni-

čeg osim opijenosti pićem i požudom.

Namignuo sam Kleju.

— Šta radiš na hodniku? — upitao me.

— Razmišljam — iscerio sam se. Rubove pantalona držao sam prstima, kako nisam uspeo da pronađem dugmad. Klej je video u čemu je reč pa se samo osmehnuo.

Tada sam u njegovoj ruci primetio veliku kožnu torbu. Smeđa koža bila je ukrašena s nekoliko indijanskih crteža. Klej je torbu držao za dugi kožni remen, oko kojeg su lelujale kratke rese.

Nekoliko trenutaka smo se ćutke posmatrali.

— Gde su ostali? — upitao me je bandit.

— Valjda spavaju.

— Pođi i ti.

— Lako ću ja, nego, kako ćeš ti preživeti ovu noć? Lepa Suzan mi se čini vrlo zahtevnom devojkom.

Klej se iscerio.

— Ne brini, prijatelju — prošaputao je pijano i zaklatio se na nesigurnim nogama. — Ja sam još u dobroj formi. Veruj mi na reč.

Slegnuo sam ramenima.

Nisam hteo smetati. Odvukao sam se do vrata svoje sobe. Kada sam se okrenuo da mu kažem kako navijam za njega, u hodniku je ponovo vladala tama. Vrata njegove sobe bila su zatvorena.

Eto, propustio sam priliku da Lepu Suzan vidim golu, da proverim da li je doista toliko zgodna kao što izgleda, onako utegnuta u tanke jahaće pantalone.

No, drugi put...

4.

Da nisam slušao razgovore svojih saputnika, ne bih znao da je naše putovanje rizično. Nakon razgovora sa Kuperom u Litl Roku, uplašio sam se da ću svakodnevno trepeti jurcanje pred poterama, puškaranje i ko zna kakve sve ne opasnosti.

No, ničega takvog nije bilo.

Jedinu muku stvaralo je neprestano sedenje u sedlu. Veći deo puta prolazili smo pustom prerijom. Osim požutelih, zakržljalih stabala, ponekog kaktusa i predivnih, vrelih torenjeva od usijanog kamenja, u preriji nije bilo ničega. Tokom tih nekoliko dana upornog, besomučnog jahanja, nismo naišli ni na jednog jedinog čoveka.

Naravno, to jahanje nije bilo ugodno, no znao sam da mogu imati poverenja u Kleja i njegove partnere. Znao sam da oni jednako kao i ja ne vole jahanje. Verovatno je bilo dobrih razloga koji su nas gonili da mimoilazimo gradove i poput poslednjih protuva izbegavamo ljude. Ipak, i to je bolje no fijuk vrelog olova.

Ja nisam imao orijentaciju kuda se krećemo i koji grad nam je najbliži. Ma koliko se nadao da će žutoj jednoličnosti prerije kad-tad doći kraj, to nisam dočekao. Svako jutro slika preda mnom se ponavljala: sunce je iznova vraški peklo a kamenje je odbijalo vrele zrake, kao da i ono isijava toplinu.

Sigurno sam izgubio nekoliko kilograma težine. Primetio sam značajne transformacije, za koje nisam ni pomišljao da će se dogoditi. Ali meni, koji sam oduvek pazio na svaki delić odeće, postalo je svejedno kako sam obučen i je li mi košulja prljava. Jedno vreme sam čak razmišljao da odrežem rukave svoje najlepše košulje. Ipak, odustao sam od toga. Ma koliko bila prljava i na nekoliko mesta pocepana, ipak je ta košulja vredela bar dvadeset dola-

ra, koliko nije vredela ni sva odeća četvorice mojih saputnika.

Razumljivo, Lepa Suzan nije jahala s nama. Kada smo odlazili iz onog bednog gradića, nisam ni video tu ostarelu plavušu. Kasnije, samo tog jutra, s nekoliko šala Ruis i braća Saget su je pomenuli, a posle zaćutali, tako da ništa više nisam saznao o njenom odnosu sa Klejom Alisonom, a to me nije mnogo ni interesovalo.

Počelo se spuštati četvrto veče od kako smo jahali prerijom, od kako smo poslednji put pili pivo i spavali u postelji. S prvim tamnijim, dužim senkama, stigli smo na malu uzvišicu. Zastali smo.

Svaki takav trenutak bio je dragocen. Nisam imao snage da skočim iz sedla i protegnem telo, iako sam osećao silnu težinu ruku, koje su mi gotovo vukle zemlji ramena, kao da će da puknu. Zažmurio sam i već sasvim vlažnom podlakticom brisao znoj sa čela.

Mislio sam da smo zastali tek da predahnemo. Obronak niz koji smo se nameravali spustiti nije bio odviše strm, no neravnine lisnatog, opasnog peščanika predstavljale su pravu nevolju za noge naših konja. Već sam bio navikao da usporim i s više pažnje pređem preko takvih terena.

Na sreću, ovog puta uzrok našeg zastajkivanja nije bio samo neravni teren.

— Stigli smo — rekao je Klej Alison, koji je jahao s moje desne strane. — Ovo ja Amros.

Otvorio sam oči.

Moji saputnici su »gradovima« nazivali i skup od dve-tri brvnare, samo ako je jedna od njih salun, a u odnosu prema tim »gradovima« Amros je bio svetska metropola.

S obronka sam mogao videti široku glavnu ulicu, pa čak i nekoliko sporednih sa svake strane. U prvi čas mi se učinilo da je reč o fatamorgani, no i nakon što sam protrljao oči i uštinuo se za obraz, video sam telegrafske stubove, a iza njih se mogla uočiti i tamna, crna nit, koja je nestajala prema sve tamnijem zapadu.

— Zar je ono...

— Da, to je železnica! — odgovorio mi je Klej pre nego što sam izgovorio pitanje.

Svi su se nasmejali zbunjenom, oduševljenom tonu mog glasa.

— U Amrosu ima desetak prvoklasnih saluna. Ima isto toliko hotela. Pošta i železnica veliki su ponos građana Amrosa. River Lok i železnica ovu pustinju pretvorili su u centar oblasti.

— Hoćemo li i pored ovog raja projahati? — upitao sam suvim glasom.

Klej se nasmejao.

Kažiprstom je odgurnuo šešir unazad, na potiljak. Oči su mu svetlucale.

— Ne, nećemo počiniti takav greh — rekao je nasmejavši se. — Odmorićemo se malo. Zaslužili smo to. Malo hladnog piva i meka posteljina neće nam izmaći. Ujutro ćemo nastaviti dalje.

— Znači, opet nam sleduje jurnjava?

— Opet.

Pomiren sa svojom okrutnom sudbinom, Klej Alison samo je slegnuo ramenima. Sporim pokretima, kao da se nećka, sjahao je i ostao da stoji uz konja. Razgibao je ramena i pokušao da čučne. Kako mu telo nije bilo spremno za gimnasticiranje, iz bisaga je izvukao čuturicu. Otpio je nekoliko gutljaja i dobacio je zatim meni.

Rum.

Mlak, od celodnevnog sunca zagrejan alkohol nije mi prijao. Ipak, nakon što mi je prvi gutljaj oprao prašinu iz grla, divna aroma odličnog pića u punoj milini kliznula mi je grlom.

Stresao sam se. Topli srsi parali su mi utrobu. Bacio sam čuturicu Ruisu.

— Ima li u tome, najlepšem na svetu, gradu brijačnica? — upitao sam.

— Naravno da ima. Kada se lepo doteraš, imaću jedan mali posao za tebe — rekao mi je Klej tihim, ozbiljnim glasom. — U grad ćemo ujahati čim se smrači, no pošta će još raditi. Hteo bih da se javiš Voltermanu.

— Zašto da mu se javim?

— Hteo bih da on zna gde se nalazimo — rekao je Klej i skrenuo pogled u stranu, prema zgradama Amrosa. — Potrebno je samo da ga izvestiš da smo stigli do Amrosa. Ništa više.

— U redu — slegnuo sam ramenima.

Klej je tako tražio i ja ga nisam nameravao zamarati nepotrebnim pitanjima. Da je smatrao važnim da mi još nešto kaže, rekao bi mi to a da ga ni ne pitam. Tražio je od mene da se javim Voltermanu i pristao sam.

Sačekali smo još neko vreme da tama sasvim prekrije dolinu u kojoj se nalazio grad. Brojna svetla mamila su naša umorna tela. U noćnoj tišini nisu se mogli čuti zvuci gradskog života, no svi smo osećali želju da što pre uđemo u poznatu kolotečinu zabavnog, raspuštenog života brojnih krčmi i kockarnica.

Kamenje se brzo hladilo. Bilo je dovoljno pola sata od zalaska sunca pa da nestane nepodnošljive dnevne jare. Blagi večernji povetarac razneo bi poslednje ostatke topline, a svežina vazduha prijala je našim umornim telima.

Izgubili smo mnogo vremena spuštajući se niz kameni, neravan obronak. Momci su bili strpljiviji od mene. Suvog grla, gladan, neispavan, razmrdanih kostiju i mišića, nisam mogao skinuti pogled sa žutih, titravih tačkica, koje su mamile i privlačile.

Jedva sam dočekao ulazak u grad.

Ponovio se isti, već poznati scenario.

Bilo mi je jasno da momke poput mojih prijatelja ne interesuje ništa drugo do saluna. Bez ijedne izgovorene reči uputili smo se prema »Podvezici«, velikom salunu na čijem tremu je dosadu ubijalo desetak gradskih besposličara.

Naša pojava im je probudila pažnju. Prekinuli su sa smejanjem. Bez komentara, ćutke su sačekali da siđemo iz sedala. Ruis je odmah uhvatio vođice naših konja i krenuo s njima dalje, niz ulicu.

Gradska vreva dostigla je svoj zenit.

Konjska zaprega nije mogla proći širokom ulicom. Toliko ljudi se kotrljalo između zgrada da nisam mogao poverovati da svi oni žive u Amrosu. Bučan žamor nije se prekidao niti stišavao.

Povici nervoznih kočijaša, kliktavi smeh dečaka, škriputanje kolskih točkova, otkinuti zvuci raštimovanih klavira, stvarali su osebujnu atmosferu punu neke skrivene, neistrošene energije. Zastao sam na tremu i okrenuo leđa ulazu u salun. Nekoliko minuta nemo sam posmatrao stanovnike velikog grada.

Nisam više bio siguran da vredi ceo dan presedeti u ovoj pustinji sa-

mo radi ovih nekoliko večernjih časova opuštenosti i razonode.

Kada sam ušao u salun, dočekao me onaj toliko poznati miris alkohola, cigaretnog dima, znoja i drugih, najčudnijih mirisa. Odmah sam dobio nekoliko udaraca laktovima u rebra, tako da sam se morao povući sasvim do zida, da bih pogledom potražio mesto koje su odabrali moji prijatelji.

Ugledao sam ih baš kad su zauzimali mesto oko jednog stola postavljenog uz prozor. Sto je bio presvučen zelenom čojom, no mojim saputnicima nije padalo na pamet da se kartaju. Na čoju su postavili orošene, vrhom pune čaše sa pivom.

Osmehnuo sam se. Mogao sam naslutiti kakva će biti njihova reakcija ako se gazda saluna ili neko od posluge odluči da nešto prigovori.

Jedva sam se probio kroz gužvu. Došao sam do stola i video da se Klej setio da donese pivo i meni i Ruisu. Seo sam na stolicu.

— U kojem ćemo hotelu odsesti? — pitao sam, nakon što sam otpio nekoliko dugih, osvežavajućih gutljaja hladnog pića.

— U »Zvezdi«. Zašto?

— Ima li tamo kupatila? Hteo bih sprati sa sebe ovu prokletu prašinu. Čini mi se da oko tela imam prljav, lepljiv omotač, kao drvenu koru.

Nasmejali su se.

— Mislim da ćeš se moći okupati — rekao je Glavati Saget. — Pre nekoliko godina, video sam nekog kicoša koji se tamo kupao.

— Čim popijem pivo, otići ću.

Pre nego što sam ja otišao, do našeg stola su stigla dvojica nelepih momaka.

Imali su poslovično izborana, ružna lica, oko kojih su visili bičevi prljave, smrdljive kose. Jedan je imao dugu, neurednu bradu. Čak im je i glas bio sličan. Smejali su se jednakim smehom i jednako divlje zagroktali su kad su prepoznali Kleja. Iznošena, dotrajala odeća nosila je sve prepoznatljive znakove lutalica, besposlenih, no vraški opasnih momaka. Nisko pripasani koltovi svedočili su da je reč o ljudima koje je bolje mimoići, izbeći. Oružje je bilo jedino što je bilo čisto na njima.

Nakon srdačnog pozdravljanja sa svim članovima bande — koju još uvek nisam nazivao »svojom« — posedali su za naš sto i na nj stavili čaše s viskijem.

— Kako je svet mali! — čudio se prljavi Alisonov poznanik s bradom.

— Ko ti je ovaj momak? — upitao je drugi, pokazavši prstom na mene.

— Novinar. Jaše sa nama — objasnio je Klej i upoznao me s njima. Jednog je nazvao nekim nerazumljivim imenom, dodavši da ga mogu zvati i Čikago; rekli su i zašto, ali to nisam upamtio. Drugi se zvao Romero. Unatoč meksičkom imenu, nije ličio na meleza.

No, ne verujem da bi mi se svideo i sa drugim imenom.

Umesto toj dvojici propalica, pažnju sam posvetio svom pivu.

Slušao sam razgovor.

— Nije li opasno za tebe da šetaš ovim krajem? — upitao je Čikago Kleja.

— Za mene je svugde jednako opasno.

— I vojska te traži.

— Znam.

Nekoliko trenutaka je potrajala tišina. Tada je Glavati Saget upitao Čikaga šta on traži u Amrosu. I za tom dvojicom bandita bila je raspisana poternica u Teksasu.

— Ovde sam sa Vinsdortom i Levijem — odgovorio je bradati momak. — Kutin je ubijen kod Fort Gvarde. Rendžeri su mislili da krijumčari oružje za Apače. Budala. Znao je da je opasno, a opet se upustio u avanturu. Čini mi se da i vi rizikujete mnogo. Ovde sve vrvi od zvezdica. Ako šerif Tomas sazna da ste ovde, možda će izvestiti Danijelsa.

— Verovatno će to uraditi — složio se Klej ravnodušno.

— Ne znam šta si naumio, a i ne zanima me — slegnuo je Čikago svojim uskim ramenima. — Čujem da se podigla cela hajka za tobom. Šta si to opljačkao? Niko ne govori o plenu kojeg si se dočepao, no to mora biti nešto zaista veliko. Uzbunjeni su svi zvezdonosci.

— Danijels je obećao da će me uhvatiti. Možda mu to i pođe za rukom — izbegao je konkretan odgovor Klej.

— Slušaj, maločas, kada sam te video da ulaziš, silno sam se iznenadio — tišim glasom počeo je govoriti Čikago. — Upravo smo naumili da napunimo džepove. Ipak, za akciju koju nameravam izvesti potrebno je više ljudi. Zanima li te?

Klej je prećutao odgovor. Njegove sitne oči i dalje su tupo zurile u Čikagovo lice. Nije odgovorio, što je značilo da bradati zločinac mora pojasniti svoje namere.

On je to i učinio.

— Nije reč o nečemu opasnom, no ipak nas je malo, ako želim da sve prođe bez problema — dodao je Čikago i pogledao pravo u mene.

Ja sam se obratio Kleju.

— Idem da se okupam — rekao sam. — Kasnije ću se javiti Voltermanu. Ujutro krećemo?

— Aha — klimnuo je Klej. — Pazi da se ne udaviš.

Nasmejali su se.

Noć u Amrosu je tek bila počela. Život je pokazivao svoju najbučniju, najlepšu stranu. U toj bujici uzalud utrošene energije, koja se kotrljala prašnjavom glavnom ulicom, ipak nije bilo mnogo toga vrednog pažnje.

Našao sam ogromnu zgradu s natpisom: »Hotel Zvezda«. Na hotelskom tremu sudario sam se s Ruisom. Meksikanac mi je odmah dao ključ sobe koju ćemo deliti. Kada je čuo da se nameravam okupati, prasnuo je u smeh.

*

Osećate li miris cveća? — upitao je Ben Glavati Saget.

— Ruže! — potvrdio je drugi Saget.

— Ne, to je lavanda — pretpostavljao je Bo Ruis.

— Bilo šta bilo, odlično miriše — rekao je Klej. — Pripremite se, momci. Nema ništa lepše od devojke koja ovako divno miriše.

— Ali, šefe, ovo nije devojka, to je naš prijatelj Henk. Zar ga ne prepoznaješ? — rekao je Glavati.

Svi okupljeni građani okrenuli su se začuđeno gledajući grupu podivljalih momaka koji su se presavijali zacenivši se od grohotnog smeha. Bilo ih je lepo videti.

Prljavi, iscepane, prašnjave odeće, klimali su svojim iskešenim licima. Bičevi kose ljuljali su se tamo-amo slepljeni prljavštinom. Grubim prstima pokazivali su prema meni. Pokušavali su nešto reći, no nisu mogli doći do daha od silnog smejanja.

Nisam im zamerio.

Nakon kupanja i brijanja, osetio sam silno olakšanje. Spavanje u

udobnoj postelji odmorilo je moje razdrmane koske. Svež, lak, u čistoj odeći, opet sam bio kao nov. Tek pomisao na jahanje koje mi sleduje, mutilo je moje dobro raspoloženje.

Dok su mi se prijatelji smejali, posmatrao sam ih i čudio se.

Kada sam ja pošao na počinak oni su još uvek sedeli sa dvojicom svojih poznanika. Pili su ogromne količine pića, mešajući viski i pivo. Kada su došli u hotel, ja sam već uveliko spavao.

Ipak, ustali su pre mene. Po smehu i vedrom raspoloženju mogao sam primetiti da su odmorniji i orniji za putovanje nego ja.

Izašli smo na trem hotela.

Bo Ruis je još jednom primakao nos mom ramenu i mrdnuo nosnicama, napravivši blaženo lice, kao da udiše najdivnije mirise.

— No, šta si se toliko namrgodio? — obratio mi se Klej, iako sam se smeškao a ne ljutio. — Odlučili smo da te obradujemo.

Upitno sam podigao obrve i pogledao ga preko ramena. Nisam mu verovao.

— Nastavićemo put kočijom — rekao mi je vođa bande. — Jesi li telegrafisao Voltermanu?

— Jesam.

— Onda možemo poći. Kočija za Vako samo što nije krenula.

To je bila lepa novost za mene. Naši konji su bili vezani za pregradnu prečku hotelskog trema. Zadovoljno sam se nasmešio. Pogledao sam sedlo svog konja. Bio sam zadovoljan što ću se rešiti napornog sedenja na nemirnim konjskim leđima.

— U stvari, samo ti i ja idemo kočijom — rekao mi je Klej. — Nije bilo više mesta. Vidiš, naši mladi prijatelji rado su nam prepustili udobnost putovanja kočijom.

— Za to ćeš mi platiti piće u Vakou, amigo — rekao mi je Bo Ruis.

— Dva pića, prijatelju — pristao sam.

— Pođimo do pošte — pozvao je Klej. — Čini se da ćemo imati prijatno društvo.

Poledao sam u smeru pošte.

Kočija je bila spremna za polazak. Vozačev pomoćnik upravo je podigao poslednji sanduk na krov kočije. Petljao je oko kanapa kojim je vezivao prtljag. Šestopreg se još ljuljao od ulaska poslednjeg putnika koji se smestio u velikoj, verovatno novoj, kočiji.

Klej je povikao da nas sačekaju. No, nije ubrzao korake. Došli smo do vozila i zaobišli ga sleva, kako bismo izbegli oblak prašine koji su kopitima podigli uznemireni, odmorni konji.

Pred poštom se okupila gomila ljudi. Nije im smetala vrućina; radoznalost je bila jača.

Malo sam zavideo tim srećnicima. Oni će prepodne provesti u sigurnom skloništu salunske hladovine, uz sveže pivo. No, meni je sudbina namenila drmusanje u kočiji. Nisam se žalio, ali nisam ni kipeo od veselja. Pustio sam Kleja da prvi uđe.

Polutama kočije više mi je prijala no sunčeva paklena toplina. Hladovina me se dotakla svojom svežinom. Seo sam na meko sedište uz prozor.

Moje oči se još nisu ni privikle na polutamu a Klej Alison se već uspeo posvađati sa svim saputnicima. Iako je imao samo jedno slobodno mesto — pored mene — on je krenuo da sedne bliže suprotnim vratima kočije, iako tamo više nije bilo mesta.

Nagazio je jednoj ženi na nogu a, kada je ona vrisnula, groznom, divljačkom psovkom prekinuo je njene proteste. Na to mu je jedan sredovečan gospodin rekao da se kulturnije ponaša. Naravno, Klej mu to nije mogao oprostiti. Samo zbog vrlo nepovoljnog, skoro puzećeg položaja u kome se nalazio, nije ga udario. Zapretio je da će mu odseći pogani jezik. Trznuo je glavom prema uplašenom gospodinu i skoro mu zubima dohvatio pocrveneli nos.

Niko više nije ni reč progovorio.

Klej je seo tamo gde je naumio. Laktom je udario golobradog dečaka i odgurnuo ga od levih vrata. Raširio se i ispružio noge, ne mareći za ženu koja je sedela nasuprot njemu. Preko ramena je pogledao prema meni i namignuo mi.

— Reci tom glupom vozaču da krene već jednom — viknuo je toliko glasno da su ga svi okupljeni morali čuti.

Kočija je odmah krenula.

Već sam navikao na takvo Klejovo ponašanje. Iako se ono kosilo s mojim poimanjem kulture, priznajem da sam uživao posmatrajući ga kako se svađa s tim dosadnim čangrizalima. Znao sam da drugačije ne može. Da je, slučajno, prećutao prekornu opasku sredovečnog gospodina, siguran sam da bi kasnije morao trpeti i njihove nemetljivije primedbe i savete.

Ovako, odmah im je stavio do znanja da ga ne izazivaju, i svi su se toga držali.

Ipak, bilo mi je krivo što je zaplašio i crnokosu devojku koja je sedela pored mene. Odmah sam je primetio.

Devojka je imala divne, krupne crne oči. Dugu, malo kovrdžavu kosu zabacila je unazad i povezala je crvenom trakom. Njena bleda put savršeno je isticala lepe, malo bucmaste, zaokrugljene obraze. Pune usnice crvenele su joj se poput plamena vatre.

Lepotica je uplašeno pognula glavu. Mom pažljivom oku — iskusnom u tim stvarima — nije promaklo da primeti bogatstvo njenog dubokog dekoltea. Bela bluza nadimala se od prekrasnih oblina tog lepog, mladog tela.

Osmotrio sam ostale putnike.

Učinilo mi se da se crnokosa lepotica htela obratiti mladiću kojeg je Klej oterao od prozora. No, nakon našeg ulaska, njih dvoje više nisu ni pogled razmenili, a kamoli da su porazgovarali.

Osim sredovečnog gospodina i još dvojice bolešljivih, mršavih staraca, u kočiji, nasuprot Kleju, sedela je gospođa srednjih godina.

Podignute glave, pogleda uprtog u stranu, svojim ukočenim ponašanjem iskazala je nezadovoljstvo zbog Teksašaninovog ponašanja. No, iako se na njenom napuderisanom, brižno našminkanom licu nisu mogli sakriti tragovi mnogih godina i ocvale mladosti, njeno telo nije bilo ništa manje poželjno nego telo lepotice koja je sedela pored mene.

Gospođa je imala na sebi belu haljinu od vrlo tanke, skupocne tkanine, ukrašene lepom, vezenom čipkom. Široki dekolte delimično je otkrivao njene visoke, krupne grudi. Mislim da je pogled na njeno poprsje i umirio Kleja. On je zureći u ženu zaboravio da se posvađa sa dvojicom staraca; jedino se njima nije zamerio.

Amros je ostao iza nas.

Jedno vreme put je vodio uz malu, skoro sasvim suvu rečicu River Lok. Kamenjar nije bio pogodan za brzu vožnju, pa su kola odskakala i

drmala naša tela. Ipak, meka sediša odgovarala su mi mnogo više nego tvrdo sedlo na leđima mog vranca.

Prijao mi je i dodir ženskog tela. Iako je isprva bila ukočena, devojka se nije mogla odmaći. Butine su nam se dodirivale celom dužinom. Taj dodir poput plamena grejao je moju maštu. Osećao sam mekoću njenog prekrasnog tela.

Bilo je dovoljno da kliznem pogledom malo udesno, prema dole, pa da ugledam njenu meku kožu, kako podrhtava i otima se pod tankom tkaninom bele bluze.

Dugo niko nije progovorio.

— Smeta li ako pripalim? — obratio sam se devojci. Odmah sam osetio iznenađene poglede svih putnika, baš kao da sam nešto opsovao.

Ona je odmahnula glavom, ne skupivši hrabrost da me pogleda.

Otvorio sam tabakeru koju sam dobio od svog oca — pukovnika—onog dana kada sam odlazio od kuće (i kad je on konačno shvatio da od mene neće nikada biti ništa i da sam pokopao sve njegove nade). Odabrao sam jednu tanku cigaretu. Stavio sam je među usne, ali nisam je odmah pripalio. Ponudio sam devojci tabakeru, ponosan na crveni pliš kojim je iznutra bila obložena.

Odbila je. Ipak, uspeo sam da privučem njenu pažnju. Podigla je svoje kao gar crne oči prema meni. Osetio sam kako mi srsi struje niz leđa. Oči su joj blesnule nekom divljom vatrom.

Izdržao sam i to. Slegnuo sam ramenima. Nagnuo sam se prema njoj i pružio tabakeru Kleju. Video sam da je zatečen. Pogledao me je zbunjeno. Odmah se osmehnuo, da prikrije iznenađenje. Da je očekivao taj moj gest, možda ne bi ni uzeo tanku »virdžiniju«. Možda bi se čak i narugao mojim gospodskim manirima. No, ovako je smeteno izvukao tanku cigaretu i čak promrsio nekakvo nerazgovetno »hvala« pre nego što će pripaliti duvan.

Tako nagnut prema prijatelju, udisao sam prekrasne mirise devojčine kože i kose. Uzdržao sam se da ne zavirim u njen dekolte. Prošaputao sam joj neko izvinjenje i sledećih nekoliko minuta mirno presedeo pušeći, ne obraćajući pažnju na saputnike.

Šušketanje bezubih usta dvojice staraca koji su sedeli nasuprot meni bili su jedini pokušaj razgovora u kočiji.

Zbog toga mi nije odgovarao ispad legendarnog bandita. Da se nije posvađao sa svima i uneo neugodnu atmosferu, siguran sam da bi devojka već pristala na razgovor sa mnom, a kasnije bi sve već bilo stvar rutine da je obrlatim i nateram da mi se prepusti.

Vožnja nije dugo trajala.

Jedno vreme sam posmatrao pejzaž. Put kojim smo prolazili ni po čemu se nije razlikovao od onog kojim smo projahali tokom proteklih nekoliko dana. Nikoga nismo susretali, niti nas je ko obišao.

Jedina živa bića koja sam primetio bila su dva lešinara, koji su poput dvaju malih tačkica kružili visoko na bistrom, savršeno mirnom nebu.

Vika kočijaša prekinula je jednolično kloparanje točkova.

Već je sve bilo gotovo dok sam ja shvatio šta se događa. Čak je i mlada lepotica pre videla o čemu je reč. Privila se uz ruku, svog nasmrt preplašenog mladog kavaljera kao da nije mogla po njegovom licu zaključiti da je on neće moći zaštititi.

Tek kada je Klej Alison izvukao svoj veliki revolver, meni je sinulo odakle potiče njegova želja da krene kočijom za Vako.

Okrenuo je cev revolvera prema sredovečnom gospodinu koji ga je naljutio čim smo ušli.

— Ako se neko pomakne, sasuću mu ceo doboš u grlo — viknuo je, a nije bilo potrebno da galami. Ljudi kao da su bili obamrli od straha.

Ja sam napravio začuđeno lice.

No, kada sam kroz prozor kočije video kako se niz najbliži obronak spušta Čikago, praćen Benom Glavatim Sagetom, shvatio sam da je ovo akcija o kojoj je juče u salunu govorio Klejov prljavi, bradati prijatelj.

— Hajde, izlazite — naredio je Klej i pokazao prema vratima pored kojih sam ja sedeo.

Prvi sam izašao. Pomogao sam lepoj devojci da siđe. Dopustila je da je uhvatim za ruku.

Vozač kočije je mirno sedeo na svom sedištu, no kajasi su mu ispali iz ruku. Njegov pratilac je podigao ruke u visini ramena, kako bi pokazao da nema ni najmanje volje da dohvati svoju pušku.

— Oho, vi ste zaista uživali tokom putovanja — povikao je Ben Glavati, čim je ugledao sredovečnu gospođu kako izlazi iz kočije.

Kao što sam pretpostavio, žena je bila veoma poželjna. Lepa odeća bila je s ukusom odabrana. Osim nekoliko finih modnih detalja, koji nisu promakli mom pažljivom oku, odmah se moglo videti da zna da nagiasi ono što treba, a isto tako da prikrije ono što ne bi moglo biti pohvalno za njenu lepotu.

Svi smo izašli iz kočije i stali iza nje, a da niko ni reč nije prozborio.

Nisam znao kako da se ponašam. Primetio sam kako me Čikago i njegova trojica prijatelja gledaju. Oni me nisu zanimali. Očekujući da mi Klej nešto kaže, da me uputi šta da radim, odabrao sam novu cigaretu iz tabakere i pripalio je.

Iako nisam bio toliko smiren, čini se da je devojka poverovala u moju hladnokrvnost. Koraknula mi je bliže, kao da se uz mene i sama osećala sigurnijom.

Pogrešila je.

Bo Ruis je dojahao sa zapadnog obronka malog konjona u kojem je zaustavljena kočija za Vako. Desnom rukom držao je vođice mog konja. Spustio se do kamenog puta i prišao sasvim do kočije.

— Hajde, amigo, dalje ćemo jahati — iscerio se zadivljeno zureći u crnokosu devojku.

Kao oprljena, devojka je odskočila od mene. Taj njen pokret izazvao je u meni bes. Nisam ništa rekao. Odlučno sam prišao svom konju. Što sam mogao veštije, s ravnodušnim izrazom lica, skočio sam u sedlo.

Povijenih ramena, ruku opuštenih niz telo, mirno sam posmatrao šta se događa. Čini se da su i ostali moji saputnici bili iznenađeni što pripadam bandi. Nije imalo smisla da im objašnjavam kako sam i ja iznenađen ovakvom situacijom. To nisam ni želeo.

— Levi, skini prtljag — naredio je Čikago jednom od svojih ljudi.

Vižljasti momak s ožiljkom preko preplanulog lica odmah ga je poslušao. Vešto, u nekoliko hitrih pokreta, popeo se do krova kočije, laganim trzajem prebacio težinu tela na noge i skočio na krov. Izvukao je nož i počeo seći kanape kojima je prtljag bio uvezan.

— Gospodo, mislim da ste pogrešili — javio se plavokosi vozačev pratilac. — Ovo je putnička kočija. Mi ne prevozimo vrednosti. Mislim da vam je jasno u kakve neprilike upadate. Ako se predomislite i prekinete s ovom igrom, još nije kasno.

— Ako ne prekineš, biće kasno za tebe! — odbrusio mu je Klej Alison. — Neću da čujem ni jednu jedinu reč. Ti, glupavi — obratio se pratiocu — nemoj mudrovati. Siđi s kola i stani u stranu. Pazi da ti ruke budu daleko od oružja.

Čovek je uradio prema naređenju.

Bandit koji je sa Čikagom bio u salunu skočio je iz sedla i prišao do Kleja.

— Hoćemo li opelješiti ove ovčice? — upitao je s divljačkim osmehom na licu, uživajući u potpunoj nemoći svojih žrtava.

— Naravno. Pomozi mu, Roberte — rekao je Klej mlađem Sagetu.

Dva bandita odmah su se dala na svoju prljavu rabotu. Klej je sa isukanim revolverom bio jedini koji je oružjem pretio, no niko se nije suprotstavljao.

— Tako, brate moj mili, dobro je prepipaj — nasmejao se Glavati Saget kada je Robert prišao visokoj, sredovečnoj gospođi.

Žena je bila mnogo viša od Sageta. Baš pod njegovim licem nadimale su se njene velike, prelepe grudi. On je zadivljeno turio nos među njih.

Vrisnuvši, gospođa ga je odgurnula od sebe i leđima se prislonila uz kočiju. Saget se sapleo, malo zaneo i samo što nije pao.

Salva smeha prasnula je nad malim kanjonom.

Robert Saget se zadovoljno nasmejao ženinom otporu. Jednim pokretom glave zabacio je šešir unazad. Raskoračio se kao da se priprema na rvanje s grizlijem. Tela pognutog unapred, širom raskriljenih ruku, koraknuo je prema ženi.

Upravo je prosiktao neku kletvu, kad je njegov brat Glavati napravio fatalnu grešku, koja će ga stajati života.

Ben Glavati Saget ludo se zabavljao. Verovatno mu je opreznost oslabila pri pogledu na snažnu ženu, na njene prekrasne obline. Pri pomisli na divnu zabavu, koju bi mu moglo priuštiti to krupno telo, stariji brat Saget zanemario je opreznost, a to ga je koštalo glave.

Skočio je s konja i krenuo prema grupi zarobljenika, da pomogne bratu u rvanju sa ženom.

Nije napravio ni dva koraka.

Pratilac kočije nije bio naivan. Dočekao je svoj trenutak. Kada je neoprezni Saget prolazio pored njega, plavokosi mladić naglo ga je uhvatio za desnu ruku i istovremeno izvukao banditov revolver.

Pre nego što se iko snašao, mladi pratilac kočije je prislonio cev revolvera na Sagetov potiljak.

— Stanite! — viknuo je. — Da niko nije mrdnuo! Igra je završena! Ako se neko pomeri, ovaj momak će dobiti promaju u glavi. Ti, čupavi, — obratio se Kleju — odmah baci taj revolver.

Alison ga nije poslušao.

Odmerio ga je pogledom.

Ben Glavati Saget uvideo je svoju grešku. Znoj mu je orosio čelo. Gledao je nekuda u nebo, znajući da mu život visi o koncu. Nije ni pokušao da pruži otpor.

— Hajde, bacaj oružje! — ponovio je svoje naređenje plavi pratilac kočije.

Klej to nije hteo učiniti.

Umesto toga, pritisnuo je obaraču.

Prva dva metka pogodila su Sageta u grudi. Žilavo, mršavo Sagetovo telo naglo se trznulo. Tupi jauk koji je kliznuo s njegovih ukočenih usana nije se čuo usled grmljavine Klejovog oružja.

Takva reakcija slavnog teksaškog razbojnika iznenadila je pratioca. Nepripremljen za takvu situaciju, prekasno je primetio da je ostao bez zaštite Sagetovog tela. Nije stigao da okrene svoj revolver prema Kleju. Metak je bio brži. Pogođen posred lica, mladić je pao unazad, oteturavši se dva-tri koraka.

Bio je mrtav pre nego što je dotaknuo tlo.

Dugo je trajala potpuna tišina.

Svu pažnju poklonivši punjenju svog revolvera, Klej nijednom nije pogledao leševe ubijenih ljudi, niti Roberta Sageta, brata čoveka kojeg je hladnokrvno ubio.

Posmatrao sam Robertovo lice.

Zastao mi je dah u grudima kada sam video šta se događa. Nisam verovao da će se sve na tome završiti. Međutim, Robert ničim nije pokazao da je kivan na Kleja. Glavom je pokazao Ruisu da ga zameni.

— Zakopaću ga — rekao je Kleju, pokazavši na bratovljevo telo.

Alison je klimnuo glavom.

Niko više nije pokušao pružiti bilo kakav otpor razbojnicima. Ja sam mirno sedeo u sedlu, pušeći jednu cigaretu za drugom.

Znao sam da ću, jašući s Alisonovom bandom, postati svedok svakojakih zločina, no taj prvi događaj izazvao je mali šok kod mene. Poput nemog, nepostojećeg svedoka, sedeo sam, ničim ne učestvujući, a opet s ljagom na imenu, kao da zaista i sam učestvujem u pljački i ubistvu.

Na jednu žensku maramu banditi su sakupili sve zlatne ukrase i novčanice. Plen mi se nije činio vrednim toliko muke i dva ljudska života. No, Čikago i Klej su to podelili i zadovoljno konstatovali kako posao nije loše obavljen.

Meni se sve činilo suviše sporo.

Robert Saget je pokopao brata i skočio u sedlo. Prihvatio je vođice bratovljevog konja.

Čikago je jednom od svojih ljudi naredio da veže putnike. Okrenuo se prema Kleju.

— Hoće li ti smetati ako se moji ljudi malo zabave s ovim lepim damama? — upitao je, iscerivši se.

— Neće, naravno — nasmešio se i Klej Alison. — Verujem da ni lepotice neće imati ništa protiv.

On još nije ni dovršio svoje reči kad su se dva prljava bandita bacili na žene. Preplašeni kavaljer crnokose lepotice stao je naricati, no na njega devojka više nije obraćala pažnju.

Posmatrao sam njenu borbu s razbojnikom koji se zvao Romero. Čak i da nije bila sputana strahom, ne bi se uspela odbraniti.

Romerovi spretni pokreti dokazali su da ima iskustva u takvim poslovima. Nije odmah napao devojku, kako je to uradio njegov mlađi prijatelj. Za razliku od partnera, Romero je mirno prišao devojci i iznenadnim trzajem udario je pesnicom u glavu.

Tako je izbegao vrištanje, galamu, grebanje i kidanje odeće. Devojka se zanela, jauknula. On ju je gurnuo da padne na stranu. Nije mu smetala krv koja je prsnula iz njenih nosnica. Zadovoljno je pogledao prema nama, želeći podršku publike, koja, zaista, nije izostala.

Njegovi podivljali prijatelji pozdravili su veliki uspeh aplauzima, zviždućima i obesnim smehom. No, prava zabava je nastala kada je snažna, sredovečna gospođa uspela odgurnuti svog napadača i zariti mu nokte u lice. Banditi su i nju nagradili povicima.

Romero je bez problema strgnuo odeću sa crnokose devojke. Belina njene meke, podatne kože blesnula je pod snopovima toplog sunca. Uzdahnuo sam pri pogledu na čokoladne vrhove njenih grudi.

— Hoćemo li odavde krenuti? — upitao sam Kleja, jedva susprežući nemoćni bes.

Klej me je pogledao preko ramena. Nisam mogao ni pretpostaviti da li se i njemu gadi pogled na prljave Romerove ruke dok kaljaju devojčinu lepotu. No, on je samo klimnuo glavom i kolenima stisnuo konja, kako bi ga poterao.

— Hej, kuda ćete? — doviknuo je Čikago, iskreno iznenađen. — Prava zabava tek treba da počne. Pogledajte kako je ova stara borbena!

Instinktivno sam se okrenuo.

Gospođa nije imala mnogo izgleda da odbrani svoju čast. Sada su oko nje skakutala dvojica bandita, izazivajući je i trgajući komadić po komadić njene odeće, slaveći svaki svoj uspešan pokušaj.

Video sam kako Čikago otkopčava dugmad svojih pantalona i prilazi crnokosoj devojci s koje se dizao zadovoljeni Romero.

Zario sam mamuze u slabine svog vranca. Pojurio sam putem. Bes je buktao u meni. Tek nakon nekog vremena oslušnuo sam da li me prate moji drugovi.

Jahali smo putem za Vako.

*

Nismo mnogo pričali.

Smrt Glavatog Sageta poremetila nam je raspoloženje. Samo smo se nekoliko puta zaustavljali da predahnemo. Čak smo i jedan deo noći jahali, kako bismo sasvim prišli prvim obroncima Dalisovih planina, gde je Klej naumio da noćimo. Već je bila duboka noć kada smo se zaustavili.

Robert Saget je uzeo na sebe timarenje konja. Bo Ruis je sakupio suvih drva i pripalio vatru. Kako ja nisam bio od velike pomoći pri tim običnim poslovima, odvukao sam se do stene, gde je Klej pokazao da ćemo postaviti ležaje. Namestio sam ležaj što sam bolje znao. Seo sam i leđima se oslonio o već ohladneli kamen.

Posmatrao sam mali proplanak koji je vođa teksaške bande odlučio da iskoristi za odmor. Video sam kako se vatra razbuktava pod spretnim prstima Bo Ruisa. Saget je završio sa petljanjem oko konja. Doneo je pribor za kuvanje kafe. Prekrasan miris mešao se sa strujanjem svežeg noćnog vazduha.

Klej Alison je uzeo dve šolje za kafu. Usuo je sebi i meni. Prineo mi je šolju i seo pored mene. Dugo je ćutke, s beskrajnim strpljenjem motao cigaretu, iako se duvan neprestano prosipao sa ogrubelih prstiju.

— Bolestan sam, prijatelju — tiho mi je rekao, kad je, napokon, uspeo da pripali cigaretu. — Mislim da je ovo moje poslednje jahanje.

Ništa nisam odgovorio.

Znao sam da on nije star čovek. Njegovo telo jeste bilo istrošeno, no s lakoćom je podnosio sve te napore koji su mene mleli i uništavali. Pogledao sam ga. Njegovo mirno, preplanulo, zamišljeno lice pokazivalo je umor, no ispod te maske sigurno

su se krile još mnoge neiscrpne rezerve snage i neobične energije koja je oduvek vladala njime i nagonila ga na mnoge uzaludne, nepotrebne gluposti.

— Pljujem krv — rekao je sebi u bradu.

— To nije tako opasno. . . — promrsio sam iako nisam bio siguran u svoje reči. — Mnogi ljudi s takvom bolešću dožive duboku starost.

— Ja ne želim doživeti duboku starost! — iznenada se naljutio.

Slegnuo sam ramenima.

Kako nije bilo devojaka da ih fasciniram svojom skupocenom tabakerom i »virdžinija« cigaretama, sebi sam smotao cigaretu od najjeftinijeg duvana. Prijala mi je.

— Čovekova snaga se ne meri novcem — iznenada je prošaputao, gledajući u šolju s kafom. — Čovek može vladati čitavom četom ljudi, može imati celi arsenal oružja a da opet ostane slabić. Vrednost jednog čoveka meri se brojem njegovih prijatelja. Ti to znaš, zar ne?

Nisam odmah odgovorio.

Nisam bio pripravan za takav razgovor a nisam smeo da izvrdam, kako ne bih izgubio njegovo poverenje. Slegnuo sam ramenima. Ostalo mi je samo da budem iskren.

— Onda sam ja vrlo slab čovek — zaključio sam.

— Nisi, Henk, nisi — prošaputao je, no glas mu je bio grub a ne patetično nežan. — Ti moraš biti svestan da si okružen najboljim, najjačim ljudima Zapada. Ja to znam. Ja sam radostan što je tako. Znam da me okružuju ljudi u koje uvek mogu imati poverenja. Međutim, lanac prijatelja je jak upravo onoliko koliko je jaka njegova najslabija karika. Ako samo jedna karika popusti, čitav lanac puca. Zato ne smeta da je lanac i kratak, samo ako je čvrst. Razumeš?

Klimnuo sam glavom iako nisam bio siguran da li me gleda.

Njegove reči su imale izuzetnu težinu. Znao sam da razgovaram sa pametnim čovekom. Slične reči sam već mogao čuti negde u školama, no on je bio prvi čovek koji se po tim pametnim rečima i ravnao, koji je i radio ono što govori.

— Ja nisam ubio Glavatog — prošaputao je Klej a meni su srsi prošli telom kada sam se setio tragičnog događaja. — Glavati se sam ubio. Svojom neopreznošću sve nas je doveo u opasan položaj. Ako sâm nije hteo da pazi na sebe, nisam to ni ja mogao da uradim. On nas je ugrozio i dobio je što je zaslužio. Tako je moralo biti.

— Znam — promrsio sam.

— I Robert to zna — šapnuo je Klej. — On je čestit čovek. I Glavati je to bio. I ja sam čestit čovek. U stvari, hteo sam ti reći kako mi je drago što sam te upoznao, sad kad mi se bliži kraj. Bolest me nagriza a ja jurim prerijom, kao da se sudbini može pobeći. Glupost! No, ja ni ne želim pobeći. Ja nisam glup čovek. Znam da će me sustići ono što mi je suđeno, ma gde se pokušao sakriti. A, ne, ja samo želim da izmorim tog svog vraga, koji je naumio da mi skine skalp. Ti nisi tu da o meni pišeš bajke. Ti nisi Volterman. On neka mojim imenom povećava tiraž. Hteo sam da jašeš sa mnom kako bih ti omogućio da vidiš šta su pravi ljudi. Od nas ćeš mnogo da naučiš. Glavno tek dolazi. Do Sakramenta imamo još mnogo dana jahanja. Kada i te planine budu iza nas, tek tada ćemo stići u Maritimo. Do tamo je još daleko. Naravno, ja imam i jedan veći razlog da te vodim sa nama. To ti neću reći. Zamolio bih te

da napišeš koju reč o meni i pošalješ to Voltermanu. Hoćeš li?

— Naravno.

— Hajde — rekao je i ustao. — Čim stignemo u Luksor, poslaćeš to.

Klimnuo sam glavom.

Nisam se odmah uhvatio pisanja. Tek kad su određivali ko će kada stražariti, ponudio sam se da prvi budem na redu, kako bih smislio šta da napišem.

Tek tada sam se — nakon toliko dana, koji su se razvukli, kao godine — setio da sam novinar, da sam obrazovan mladić koji pisanjem treba da zaradi hleb svoj svagdašnji.

— Amin! — prošaputao sam i prokleo sreću jer ne mogoh pronaći olovku.

5

U Rorset smo ušli noću.

Klej je predviđao da ćemo do tog malog gradića stići pre nego što padne tama, no nismo u tome uspeli. Neravan, kameni put koji je vijugao i provlačio se između obronaka visokih Dalisovih planina, nije bio ugodan za putovanje. Preko dana u kamenim kotlinama vrućina je stvarala pravi pakleni ugođaj. Nije bilo ni daška vetra da rastera jaru. No, čim bi sunčeva kugla zašla za zapadne vrhove planine, kamen se brzo hladio. Zbog mogućnosti ozlede nogu konja, nismo smeli jahati za tame, no Klej je odlučio da ipak prevalimo i taj delić puta do grada.

Već je prošla ponoć kad smo ušli u grad. Retka svetla bleskala su se još samo u praznim krčmama, gde su umorni, nervozni konobari ispraćali poslednje goste, kako bi zaključali birtije pa i sami pošli na spavanje.

Nije bilo potrebno dnevno svetlo pa da vidim da je i Rorset sasvim običan teksaški gradić. Ipak, za razliku od mesta kroz koja smo putem prolazili, ovaj grad imao je nešto nalik malom trgu, kakvi su uobičajeni u velikim istočnjačkim gradovima.

Bilo je to stecište dva unakrsna puta. Nekoliko debelih, vrlo starih stabala, podizala su se i ukrašavala ceo gradski ambijent. Upavo pored najbližeg drveta nalazio se i široki, istureni trem ispred kancelarije mesnog šerifa. U prozorima ureda nije bilo svetla.

Tek pred jednom krčmom nalazilo se nekoliko osedlanih konja. Iznutra — kroz otvorene prozore — nije se moglo čuti ništa osim lupkanja stolica, a koje je pospani konobar, obučen samo u belu potkošulju, slagao na stolove. Čovek nas je pogledao, pa kako mu se nismo učinili zanimljivim, odmah nastavio sa svojim kasnovečernjim poslom.

Prošli smo pored još dve krčme i jednog osvetljenog hotela, no nismo se zaustavljali.

Uplašio sam se da ćemo možda odmah nastaviti putovanje.

— Hej, zar se nećemo ovde odmoriti? — uspaničeno sam upitao Kleja.

On se nasmejao.

— Ne brini — rekao je tiho, no to me nije moglo utešiti.

Još jedna noć u sedlu, ili spavanje na tankoj prostirci preko tvrdog, nemilosrdno tvrdog kamena, stvarala je u meni paniku i strah. Nekoliko dugih trenutaka nemo sam posmatrao Kleja, želeći da s njegovog bezizražajnog lica vidim šta je naumio.

Nije mi to uspelo. On je mirno gledao pred sebe. Ramena su mu se povila, a ruke je držao opuštene, prebačene preko jabuke sedla. Do-

zvolio je da umorni konj sam odredi brzinu koraka.

Nakon što mi je odgovorio, nije me više ni pogledao, iako je mogao naslutiti da me ponuđeni odgovor neće zadovoljiti i umiriti.

— Već smo nekoliko zgodnih mesta prošli — napomenuo sam, nimalo se ne stideći svog strahovanja od nastavljanja puta. — Onaj hotel...

— Ne brini, prijatelju moj — još veselije se nasmejao Klej. — Kao i na celom svetu, i ovde imamo dobrih poznanika. Jedan od njih ima vlastiti hotel. Veruj mi, biće silno zadovoljan kada nas vidi.

— To je već bolje.

Klejov prijatelj me nije mnogo interesovao. Jedino što je privlačilo moje misli bio je udoban, ako može i čist krevet.

Čim sam video zgradu prema kojoj nas je poveo Klej, znao sam da bar pola mojih skromnih zahteva neće biti uslišeno. Naime, videvši o kakvoj straćari je reč, nisam imao toliko optimizma da se nadam i čistoći, koja je, po svemu sudeći, u Teksasu bila pravi luksuz.

Ipak, ništa nisam prigovorio.

Kad smo zaustavili konje pred tremom jednospratnog svratišta, sačekali smo da Klej siđe i vidi ima li koga u unutrašnjosti zgrade.

Sjahali smo. Nisam znao šta me više boli: leđa ili noge. Klatio sam se kao da sam osovljen na dva nesigurna štapa, a ne na snažne, uvek pouzdane noge. Nekoliko dugih minuta prestojao sam pored konja. Mogao sam samo zavideti Ruisu i Sagetu, koji su veselo šetkali, kao da su upravo ustali iz meke postelje. Meni se sedlo useklo u stražnjicu i nisam imao ni grama snage.

U unutrašnjosti svratišta upalilo se svetlo. Čuo sam prigušeni žamor nekoliko brzih, tečnih reči na španskom jeziku. Nakon toga, opet je potrajala tišina.

— Ko zna je li Pedro još živ — obratio se Bo Ruis Robertu Sagetu.

— Možda jeste.

— Nikada nisam voleo tog lopova — promrsio je Bo Ruis, pa je sumnjičavim pogledom prešao preko fasada okolnih zgrada.

Ćutali smo.

Robert Saget je odšetao do trema i seo na najviši njegov stepenik. Polako, mirno posmatrajući spore, spretne pokrete svojih prstiju, smotao je cigaretu. Pogledao je mene i pokazao na duvan.

Klimnuo sam glavom. On je pripalio prvo sebi, pa je počeo motati cigaretu meni. Još nije ni završio a na vratima se pojavio Klej sa upaljenom svetiljkom u ruci. Bio je sam.

— Hajdete, momci, upadajte — pozvao nas je.

— Ja ću se pobrinuti za konje — odmah je rekao Ruis i počeo petljati oko vođica naših konja.

Klej se već okrenuo, kad ga je zaustavilo moje pitanje.

— Kada moramo ustati?

Pogledao me je preko ramena. Opet se nasmejao; silno je uživao u mojim pitanjima s jahanjem i naporima.

— Već u zoru krećemo dalje — rekao je.

— Znači da se nećemo moći snabdeti pićem — napomenuo sam. Kad sam već pomenuo piće, odmah sam osetio nepodnošljivu žeđ. — Video sam da su neke krčme još otvorene. Bilo bi dobro da se snabdemo s nekoliko dobrih kapljica, ha?

— Uzmi i malo hrane — pristao je Klej. — Kada se vratiš, nemoj podići uzbunu. Vrata tvoje i Sagetove sobe su prva sleva. Roberte, ti se sećaš rasporeda prostorija?

Saget je klimnuo glavom.

Ustao je i pružio mi nepripaljenu cigaretu. Pogledao je Kleja.

— Ja ću s Henkom otići na piće — rekao je. — Hteo bih da pozdravim Robinsona.

— Pozdravi i njegovu lepu ženu — napomenu Klej i zadovoljno se nasmeja.

Bo Ruis je odveo konje u dvorište, a Saget i ja krenusmo prema salunu, čija su dva velika prozora bila osvetljena. Pred krčmom, s druge strane ulice, još uvek su se nalazili nerasedlani konji.

— Stanovao sam nekada u ovom gradu — rekao je Saget dok smo lenjim koracima hodali prema salunu, jedva podižući noge iz prašine. — Eto, ponekad ne uzmognemo da izbegnemo povratak ovamo. Veruj mi da bih više voleo još dve noći da jašem planinom nego da se ovde zadržavam.

— Zašto? Loše uspomene?

— Ne, nisu uspomene ni upola toliko loše kao što su loši ovdašnji ljudi.

Nastavili smo ćutke.

Krišom, preko ramena posmatrao sam lice krivonogog bandita. Slabašna svetlost žara njegove cigarete još dubljima je činila bore njegovog preplanulog, ispijenog lica. Kad bi povukao dim, svetlost bi se rasplamsala, no to crno lice nije dobijalo na ljudskosti. Čovek s takvim licem mogao je biti i pošten i loš, no znao sam da ga je svakako bolje imati za prijatelja nego za protivnika.

Setio sam se Klejovih reči kojima me je upozorio da se nalazim u društvu najsposobnijih ljudi Teksasa. Ta, možda i preterana, izjava ulila mi je pomešan osećaj snage i ponosa.

Ušli smo u Robinsonov salun. Vlasnika — a ni njegove lepe žene, koje se Alison setio — nije bilo. Samo je neki krupni starac postavljao stolice na stolove. Čak ni kada smo prišli šanku, nije na nas obratio pažnju.

Ipak, kad nas je primetio nije pokazao neljubaznost i lenjost, kako sam ja očekivao. Jedan trenutak zadržao je na našim licima svoj vodnjikasti, mutni pogled, ali se ni njemu nismo učinili vrednima pažnje, pa je izbegao postavljanje pitanja. Obišao je šank i stao naspram nas.

— Recite, momci — mljacnuo je bezubim ustima.

Saget je naručio dva piva.

Posmatrao sam starog kako petlja oko burenceta sa hladnom, osvežavajućom tečnošću. U odsjaju jedine upaljene svetiljke gledao sam njegovo umorno lice. Podsetio me je na jednog čoveka kojeg sam upoznao za vreme školovanja u Bostonu.

Nit misli prekinuo mi je Saget, koji se leđima okrenuo šanku i oslonio laktovima na njega. Dugo je gledao u tamu koja je vladala ulicom.

— Čini se da nismo jedini noćni putnici — šapnuo je Saget.

I ja sam primetio nekoliko senki kako se kreću ulicom, ali to me nije znimalo.

Starac je stavio velike čaše pune piva na šank i ja odmah žedno zaronih nos u jednu.

*

Klej nije mogao zaspati.

Kroz prozor svoje sobe posmatrao je stražnje dvorište trošnog Pedrovog svratišta. Video je kako Bo Ruis odvodi konje u staju.

Legendarni zločinac iz Teksasa stajao je u mraku sobe. Ruisove senke su nestale u unutrašnjosti staje.

Nisu se čuli nikakvi zvuci. Hladna svežina noći razbistrila mu je misli, uljuljkane dugim jahanjem.

Izmoreno, bolno telo ipak je sačuvalo dovoljno snage da ga još neko vreme održi budnim. Osetio je žeđ. Suva usta bi rado osetila svežinu hladnog piva, no bio je suviše lenj da se spusti niz stepenište i pridruži prijateljima u salunu.

Desno rame ga je bolelo, iako se nije mogao setiti nikakvog pretrpljenog udarca, ili kakve povrede. Pomisao na prvo javljanje starosti samo ga je nasmejala.

Zanemario je umor i tupu bol koja je strujala celim telom. Grubim prstima krenuo je da otkopča opasač i oslobodi se tereta oružja.

Zastao je u pola pokreta.

Ma koliko ostareo, sluh ga nije napustio. Jasno je čuo škripu ulaznih vrata. Iako to nije moralo značiti opasnost, budna opreznost u njemu naterala ga je da obrati pažnju na šumove.

Zaustavio je dah. Neko vreme osluškivao je grobnu, gluvu tišinu. Kad je već pomislio da je pogrešio, novi zvuci opet su se čuli iz hola.

Sasvim jasno mogao je razaznati korake najmanje dva čoveka. Prišao je vratima svoje sobe. Pomakao se u stranu, a ruku je približio koltu.

Poznajući Sageta i Bukovskog, bilo je malo verovatno da će se oni tako brzo odreći osvežavajućeg piva. Kako je od vlasnika svratišta čuo da drugih gostiju nema, znao je da mora biti spreman na svakakve opasnosti.

Koraci su zastali baš pred njegovim vratima. Tišina nije dugo trajala. Neko je pokucao na vrata.

— Klej, otvori, ja sam, Pedro — s druge strane vrata javio se vlasnik svratišta.

— Šta hoćeš? — promrsio je Alison.

Nije mogao promeniti po[illegible] nije mogao ni da se ne javi. [illegible]kao se korak dalje od vrata i napeo oroz na revolveru. Metalni zvuk presekao je tišinu.

— Hoću da razgovaram s tobom — piskutavim, nesigurnim glasom javio se Pedro.

— Ko je s tobom?

Klej je morao sačekati na odgovor.

Nije čuo nikakvo šaputanje i dogovaranje. Ipak, i to Pedrovo dvoumljenje i kolebanje bilo je dovoljno da opreznog bandita upozori na moguću opasnost.

— Ovde je jedan tvoj poznanik — konačno je odgovorio Meksikanac.

— Šta on hoće?

— Razgovarao bi s tobom, valjda.

— Sada je vreme za spavanje a ne za razgovor.

— Biću vrlo kratak, gospodine Alisone — čvrstim, sigurnim glasom javo se čovek koji je s Pedrom došao.

— Šta hoćeš?

— Hoću da otvorite vrata, gospodine Alisone — odgovorio je nepozvani, nepoznati noćni posetilac. — Ne volim da govorim vratima.

— O. K. — promrsio je Klej.

Polako, levom rukom, okrenuo je ključ u bravi. Brava je škljocnula i vrata se otvoriše. Pedro i tajanstveni posetilac nisu imali lampu. Njihove siluete nazirale su se na svetlijoj podlozi belog zida, naspram kojeg su stajali. U rukama čoveka kojeg je Pedro doveo do Alisonove sobe nalazili su se revolveri.

Unatoč tami, Klej je video da su cevi tih revolvera uperene njemu pravo u lice.

— Bez otpora, Alisone — promrsio je posetilac. — Ukoliko se po-

makneš, razneću ti glavu. Veruj mi da hoću. Već dugo mi je to želja.

— Ko si ti? — mirno je upitao Klej.

Po tonu njegovog glasa nije se moglo prepoznati šta oseća i šta je naumio. Nasuprot napadačevom uzbuđenom, uzdrhtalom glasu, Klejove reči bile su tihe, a nisu pokazale čak ni iznenađenje zbog neugodne situacije u koju je odjednom upao.

U tami su se čuli hitri Pedrovi koraci, dok je izdajnik uzmicao niz hodnik.

— Ja sam poručnik Stivens — sa zadovoljstvom se predstavio čovek s revolverom. — Gospodin Danijels biće veseo kada sazna kakvu sam mu ptičicu ulovio.

— Ti si rendžer?

— Da, naravno — nije odoleo napadač a da se ne nasmeje glasno. — Da, ja sam čovek koji je uhapsio slavnog Kleja Alisona!

— Da, ti si taj — podrugljivo se nasmešio Alison.

Upravo taj osmeh podsetio je poručnika Stivensa da su mnoge njegove kolege često pokušavali hapšenje legendarnog bandita, a da je većina tih junka završila pod zemljom. Klejov podrugljivi osmeh poput lošeg, crnog predskazanja zaplašio je rendžera.

— Ne pomišljaj na otpor — skoro je viknuo mladić, a ruka s revolverom mu je vidno zadrhtala. — Budi siguran da ću pucati ako se samo pomeriš. Vidim da držiš revolver u ruci. Nemoj pokušavati da ga upotrebiš. Čuješ, ne miči se!

— Hej, smiri se — šapnuo je Klej. — Ne pada mi na pamet da ti kvarim veselje. O. K. Uhapšen sam. Ne opirem se. U redu?

Te umirujuće reči ohrabrile su mladog poručnika, koji je za tren izgubio prisebnost. No, kada je video kako Alison mirno ruku s revolverom odmiče prema zidu, opet mu se povratila hrabrost.

Cev Klejovog kolta gledala je u zid. Ipak, to nije zadovoljilo rendžera.

— Baci taj revolver na pod — naredio je. — Želim čuti kako oružje pada na pod. Razumeš li me? Nemoj me izazivati i nemoj. . .

— U redu je, prijatelju — smireno se osmehnuo Klej. — Rekao sam ti da sam uhapšen.

Klej ipak nije odbacio oružje. Umesto da ga baci na pod, samo je ispustio dršku i oružje zadržao da visi na kažiprstu, koji je ostao na obarači.

Polako, pazeći da nekim bržim pokretom ne zastraši poručnika i ne izazove ga ne paljbu, Klej je počeo tako okrenuto oružje okretati prema njemu.

Mladi rendžer nije shvatio da je reč o triku. Siguran u svoju nadmoć, dozvolio je da bandit prema njemu okrene otvor cevi svog kolta. I okrenuto naopako, na izgled bezopasno, oružje u Klejovoj ruci bilo je smrtonosno.

Bio je dovoljan jedan trzaj, samo jedan pokret šake, pa da kolt celom drškom legne na dlan. Čak i taj trzaj, bez pritiska prsta na obarači, bio bi dovoljan da otpusti oroz. Pucanj je odjeknuo u uskom hodniku prljavog pansiona.

Mladi poručnik Stivens nikada neće saznati kakvim trikom se poslužio čovek kojeg je nameravao uhapsiti.

Pogođen posred grudi, sa samo jednog koraka udaljenosti, rendžer je odskočio unazad i leđima udario o zid hodnika. U kratkom plavičastom odblesku pucnja, Klej je video na mladolikom licu ubijenog ne-

srećnika samo ukočen izraz zaprepašćenja.

Mrtvo telo se polako spustilo na pod. Rendžerova noga je još dugo drhtala, stružući mamuzom po podu, što je stvaralo stravičan šum u praznom hodniku.

Bandit nije oklevao.

Istrčao je na hodnik. Trzajem šake obrnuo je revolver oko kažiprsta i zadovoljno se nasmešio, radostan što mu je trik uspeo.

Klej je bio manje zadovoljan kada je kiša olova poletela prema njemu čim je promoliio nos na stepenište.

Da momci koji su ga dočekali pucnjavom nisu bili tako nervozni i nestrpljivi, mogli su ga pustiti da sasvim izađe na čistinu, pa da ga bez problema izbuše poput stare cediljke.

Već na prvi pucanj, Klej je skočio kao oparen. Iznenađenje ga nije obrađovalo. Bacio se unazad i pao u siguran zaklon bližeg zida uskog hodnika.

Ugruvao je desno rame i lakat. Kroz skupljene očne kapke promatrao je uporno bleštanje pucnjeva. Miris dima mu je nagrizao nosnice a iverje, otkinuto s drvenog okvira ulaza u hodnik, letelo je na sve strane.

S Klejovih usana suknule su bezbrojne psovke i najteže kletve.

— Glupani, mogli su tako pucati i na Stivensa — mrmljao je sebi u bradu.

Ipak, morao je biti zadovoljan što ljudi koji su ga hteli ustreliti nisu imali dovoljno znanja i strpljenja. Isto tako, mogao je zahvaliti i častohlepnoj poručnikovoj prirodi koja mu je pružila šansu da izbegne klopku.

Ali vremena za slavlje nije bilo.

Četvoronoške, nosem gotovo stružući prljavi, smrdljivi pod Pedrovog pansiona, Klej se povlačio unazad, što dublje u hodnik. Nogom je naleteo na telo ubijenog rendžera. Za trenutak se preplašio, no odmah se setio da mu mrtav protivnik ne može naškoditi.

Vatra kojom su ga dočekali Stivensovi ortaci pomalo je jenjavala. Iz isprekidanih reči, suviše tihih i nerazgovetnih, nije mogao znati o čemu se dole dogovaraju.

Klej je seo i leđima se oslonio o bočni zid hodnika. Kažiprstom je odgurnuo šešir na potiljak. Znoj mu se slivao niz lice. Odjednom je primetio da teško diše, da mu nedostaje vazduha u grudima.

Nezavidna situacija postajala je sve crnja. Iako se rešio Stivensa i izbegao pobesnelu pucnjavu ljudi željnih njegove krvi, uviđao je u kako teškoj nevolji se nalazio.

Nije smeo da sedi. Ako ga je nešto moglo izvući iz protivnikovih kandži, bila je to samo brzina i spretnost.

Ustao je i ušao u svoju sobu. Vratio je revolver u korice. Pazeći da se ne ističe previše, pognut u pojasu, prošao je preko sobe, do stola i uzeo petroleumsku svetiljku. Odmah se vratio na hodnik.

Tamo je carevala tišina. Ako su protivnici i pokušavali da se popnu stepeništem, činili su to savršeno tiho. Klej se na to nije smeo obazirati. U teškoj situaciji morao je i da rizikuje.

Iz džepa pantalona izvukao je palidrvce i odmah ga upalio. Slabi plamičak pojavio se u petroleumskoj lampi. Nekoliko kratkih trenutaka titrava, podivljala žuta svetlost stala je iscrtavati najčudnije slike po zidovima hodnika.

Klej je prekoračio mrtvo rendžerevo telo. Prišao je prvim vratima s desne strane. Nogom je udario otključana vrata. Prazna unutrašnjost sobe pokazala mu je četvorokut prozora okrenutog prema glavnoj ulici grada.

Klej je malo pojačao plamičak na lampi i odmah je bacio prema krevetu. Prasak stakla nadjačan je pucketanjem žutih, sve većih i sve toplijih plamenova vatre, koja je lizala suve daščane zidove. Nije prošlo mnogo vremena, a cela soba pretvorila se u buktinju. Smrad natrulog, gorućeg drveta zapuhnuo je hodnik.

Iz hola pansiona doprle su glasne reči kojima su Stivensovi partneri iskazivali svoje čuđenje i brojne pretpostavke.

Kleju se učinilo da u toj zbrci reči prepoznaje i Pedrov bolan lelek nad uništenom imovinom.

Nekoliko metaka uletelo je u hodnik, no ugao pod kojim su doletali nije bio opasan.

Alison je otrčao do kraja hodnika. Još jednom se osvrnuo prema ulazu u hodnik, koji je nestajao u plamenu. Nadajući se da će protivnici biti zaokupljeni tom vatrenom preprekom, otvorio je vrata poslednje sobe s leve strane.

Ušao je u sobu. Po memljivom zadahu znao je da je prozor zatvoren. Ne oklevajući, jednim udarcem posred okna, oslobodio je prolaz. Jednim pogledom prešao je preko pustog stražnjeg dvorišta Pedrovog pansiona. Odmah je iskoračio kroz prozor. Čim je pod stopalom osetio čvrsti sims, celim telom se provukao kroz neveliki prozor. Gotovo se prilepio uz zid. Nije smeo dozvoliti da ga snaga izda. Pad sa prvog sprata ne bi dobrodošao njegovim umornim, već ostarelim kostima.

Nije osećao ni znoj ni umor. Više instinktivno nego smišljeno, sagnuo se, kao da želi čučnuti. Čvrsto se uhvatio za donji rub prozora. Težinu tela morao je sasvim obesiti o prste. Nije bilo vremena za razmišljanje. Trznuo je nogama i prigušeno jauknuo, uplašivši se da će prsti popustiti. Ipak, izdržao je.

Noge su mu se zaklatile po svežem vazduhu. Dok je tražio oslonac stopalima, osećao je grčeve od napora kojim su mu ruke bile opterećene. Desnim stopalom dotaknuo je staklo prozora na prvom spratu. Jedan kratak trzaj bio je dovoljan da prsne i to staklo.

Nakon što je još jednom duboko udahnuo vazduh, Klej je pristupio sledećoj tački svog akrobatskog pokušaja da se izvuče iz neprilike.

Malo se odgurnuo od zida zgrade. Ispustio je prozorsko okno. Sledećeg trena prstima se uhvatio za sims. Bol mu je stala kolati telom. Zažmurio je.

Nije se uspeo dovoljno odgurnuti, pa mu je sims zgulio kožu obe podlaktice. Prigušeni jecaji oteli su mu se sa uzdrhtalih usana.

Nogama se dočekao na čvrsto prozorsko okno. Nije hteo više iskušavati snagu svog premorenog, iscrpljenog tela. Nadajući se da će sudar sa tlom biti mek i nežan, odskočio je sa zida.

Nije imao vremena da se uplaši. Iako nije skočio s neke vrtoglave visine, kolena su mu klecnula. Pokušao je naglim trzajem da se izvije i održi na nogama. Uspeo je utoliko što mu je telo palo na leđa.

Nije se dočekao kako je namerava. Oba lakta zario je u zemlju. Laktovi nisu izdržali opterećenje njegovog krupnog, teškog tela. Udario je leđima, a zatim i potiljkom o zemlju.

Nije hteo dozvoliti nesvestici da ga nadvlada. Iako mu se pogled zamaglio, pokušao se pridići. Prebacio je težinu na levi dlan i krenuo da ustane.

Nije ni video čoveka koji mu je pritrčao iza zida pansiona, koji je polako nestajao u divljem plamenu. Iako svetlost vatre nije mogla obasjati i stražnje dvorište, siva rendžerska uniforma jasno je pokazivala o kome je reč.

Čovek je zamahnuo puškom. Kundak je snažno lupnuo o Klejov potiljak. Celo telo trznulo se od udarca. Licem je pao na zemlju. Desna ruka mu je zadrhtala, kao da će opet pokušati da ustane. Ali telo se ipak primirilo. Čak ni telo slavnog Kleja Alisona nije bilo imuno na tako snažne udarce u glavu.

*

Sve to nisam znao dok sam stajao sa Sagetom, uz šank praznog saluna. Kasnije, kad sam Alisona prvi put posetio u zatvoru, ispričao mi je svoj doživljaj, garnirajući ga sa bezbrojnim jadikovkama zbog pretrpljenih udaraca.

Pucanj je iznenadio i mene i sedokosog starca koji nam je natočio pivo, no Robert Saget kao da je baš očekivao tako šta.

Čim je čuo hitac iz smera Pedrovog svratišta, pogledao me je.

Njegovo lice je ostalo nepomično. Mirnim pokretom, kao da je umesto pucnja čuo lavež kakvog psa beskućnika, odložio je čašu s pivom na šank. Liznuo je svoje uske usnice i zavrteo glavom.

— Amigo, u neprilici smo — rekao je tihim, jedva čujnim lasom. — Ti se ne miči odavde.

— Ja ću...

— Ne miči se! — oštrijim glasom mi je naredio.

U njegovim uskim, gotovo nevidljivim očima primetio sam nepokolebljivu čvrstinu i odlučnost. Nije mi bilo jasno šta se događa, ali svakako sam hteo u tome učestvovati. Isto tako, nisam razumeo zašto Saget brže ne reaguje. Uzbuđeno sam koraknuo od šanka, nameravajući da izađem na ulicu i vidim šta se događa. Zadržao me je njegov stisak za podlakticu.

— Rekao sam ti da se ne mičeš odavde! — ponovio je Robert Saget.

Izmenjali smo još po jedan čvrst pogled.

Odjednom sam uvideo da nas deli veliki, nepremostivi jaz, unatoč tome što smo poslednje dane proveli zajedno. Osetio sam hladnu opasnost koja je zračila iz njegovog smrknutog, odlučnog lica.

Upravo ta odlučnost fascinantno je delovala na mene. Video sam da taj čovek i u ovako nejasnoj situaciji zna šta mu valja raditi. Osetio sam strahopoštovanje prema njegovoj sposobnosti, prema njegovoj snazi i iskustvu. Shvatio sam da meni nije mesto uz te moćne, čak i na smrt spremne ljude. Ali ipak nisam hteo ustuknuti.

Zevnuo sam da nešto kažem, no on mi nije ni to dozvolio.

— Ma šta da se dogodi, ti se ne miči iz saluna — naredio je, ne ispuštajući mi ruku. — Ne mešaj se u naš posao. Jasno?

— Ne! Ja želim...

— O. K. Sam si me na ovo naterao! — bile su poslednje reči koje mi je uputio.

Pre nego što ću shvatiti njegove namere, on se već pokrenuo.

Čak i da sam uvideo šta smera, verujem da mu se ne bih mogao odupreti. Bio je brz poput zmije. Sti-

gao sam samo da primetim kako staje ispred mene. Udario me je posred grudi. U istom trenu ostao sam bez vazduha. Tako vešto odmerenom udarcu nisam se mogao odupreti iako sam bio gotovo za glavu viši i mnogo snažniji od protivnika.

Presavio sam se u pojasu, a on je, verovatno, udarcem revolverskom drškom u glavu, završio svoj, ne odviše težak, posao.

Zario sam nos u strugotinu na salunskom podu. Tama oko mene postajala je sve gušća, sve hladnija. Postao sam deo te lepljive praznine. Bol nisam osećao. Čak ni hladnoću. Oko mene je lebdeo miris duvana. Samo to...

6

Lažu kad kažu da odelo ne čini čoveka.

Upravo moja otmena odeća — ma koliko bila uništena prljavštinom i cepanjem — navela je narednika Grinvuda da sa mnom postupa kao da nisam član Alisonove bande; to mi je sam priznao.

Kad sam se osvestio, video sam da je dan. Kroz otvoreni prozor video sam pravougaonik vedrog, modrog neba bez ijednog oblačka. Nisam znao gde se nalazim i šta mi se dogodilo.

Tek kada se neko pomerio, kada sam čuo dva-tri koraka iza sebe, primetio sam da nisam sam u sobi. Nada mnom se pokazalo ružno lice nekog neobrijanog momka sa crnom dugačkom kosom.

Bez reči, tupo me je odmerio svojim praznim pogledom i odmakao se pre nego što sam stigao usta otvoriti. Čuo sam kako otvara vrata iza mene i više meni nepoznato ime.

Tek tada sam se setio Kleja Alisona i sinoćnjih događaja. Nisam znao gde se nalazim, ali znao sam da mi valja biti oprezan.

Potrajalo je nekoliko minuta dok se dugokosi momak vratio u društvu sredovečnog, ćelavog brkajlije. Taj čovek je nosio sivu rendžersku uniformu, na kojoj sam prepoznao naredničke oznake.

Tada mi se sve razbistrilo u glavi. (Uplašeno sam zažmurio, kao da se plašim da mi te nevesele misli ne vidi i pročita narednik.)

— Jeste li budni, gospodine? — čuo sam narednikov čvrst, odsečan glas.

Pokušao sam mu nešto odgovoriti, no strelovita bol čak do mozga me prodrmala. Jauknuo sam. Iz greške ulazio sam u grešku. Hteo sam rukom dohvatiti potiljak — epicentar bola — no to je samo izazvalo novi talas bolova.

— Možete li odgovarati na moja pitanja? — upitao me je rendžer nakon što je sačekao da se smirim i da me bolovi koliko-toliko minu.

Nisam mu odmah odgovorio.

Obuzeo me je strah. Nisam znao šta mogu očekivati od tog ispitivanja. Znao sam da neće biti ništa prijatno. Ipak, setio sam se mirnog Sagetovog izraza lica, pa sam i ja odlučio da se oboružam ledenim mirom, pa šta bude.

Otvorio sam oči.

Rendžer me je ispitivački posmatrao. Gledao mi je pravo u zenice. Njegovo glatko, izbrijano lice nije mi se činilo opasnim. Negovani, teški brci skrivali su gornju usnu. U zenicama sam mu video tračak blagosti, pa me je to ohrabrilo.

Bio sam spreman da lažem; uostalom, to sam pre dobro i često radio.

— Pitajte, naredniče — rekao sam, pa se i sam iznenadio čvrstini svog glasa.

Odmah sam se osetio veselijim i snažnijim. Shvatio sam da od jednog udarca u potiljak neću umreti. Veći problem je bio u tome da pronađem najbolju moguću verziju koja će mi pomoći da se izvučem iz svega toga.

— Kako se zovete? — upitao je narednik i pokretom glave dao neki znak onom dugokosom momku, a ja nisam shvatio šta to znači.

Rekao sam mu ko sam.

— Novinar? — začudio se on.

— Da.

— Za koga pišete? — upitao me je, a na licu sam mu video izraz iznenađenja i radoznalosti.

— Za Volta Voltermana iz Litl Roka — odgovorio sam, iako u to više nisam bio siguran. — Možete proveriti.

— Proveriću — suvo je rekao narednik. — Vidim da se razumete u činove.

— Otac mi je pukovnik — napomenuo sam, shvativši da neagresivni početak narednikovog ispitivanja mogu dobro iskoristiti.

— Onda poznajete i ovu uniformu — hladno je rekao ćelavi rendžer, ne pokazavši da je impresioniran mojim poreklom. — Juče je ubijen poručnik Stivens, pa sam ja preuzeo komandovanje odredom rendžera iz Fort Blisa. Zovem se Majk Grinvud. Uhvatili smo Kleja Alisona i Roberta Sageta. Čuo sam da ste i vi s tom bandom došli u grad. Nadam se da ćete pristati na saradnju i da ćete nam pomoći u istrazi.

— Ne znam...

— Za vama nije izdana poternica u državi Teksas? — upitao me odlučnim, hladnim glasom, koji je pokazivao potpunu ravnodušnost, kao da mu je svejedno da li će me strpati u zatvor ili neće.

— Ne. I to možete proveriti.

— U kakvoj ste, onda, vezi s Alisonovom bandom?

— U poslovnoj, gospodine naredniče.

Moj odgovor ga nije zadovoljio. Nervozan trzaj preleteo mu je četvrtastim licem. Skupio je obrve i presekao me oštrim, nestrpljivim pogledom.

— Moj izdavač je zainteresovan za opisivanje doživljaja iz života Kleja Alisona — objasnio sam s blaženim osmehom na licu, koji je trebalo da smekša odlučnu čvrstinu ukočenog narednika. — Kao što vidite, reč je o običnom poslu.

Narednik Grinvud neko vreme je napeto razmišljao o mojim rečima. Pogled mu se zamaglio, a naprosto sam mu s lica mogao pročitati brojna pitanja, koja su mu se vrzmala po glavi.

— Koliko dugo ste sa Alisonovom bandom? — upitao me je a to pitanje me uveri da je poverovao u moj identitet, što mi je odmah povećalo nadu u spas.

— Ne dugo.

— Koliko?

— Nekoliko dana.

— Niste učestvovali ni u kakvim zločinima koje su počinili ti razbojnici?

— Gospodine naredniče, moj posao je da o zlodelima pišem, ne da ih izvodim — uspeo sam svom glasu dati određenu čvrstinu i odlučnost.

On je bio zadovoljan odgovorom.

Učinilo mi se da će se osmehnuti. Međutim, istog trena, hladnoća se opet razlila tim glatkim, čistim licem.

— Onda, gospodine Bukovski, opišite mi šta ste tražili sinoć u Rorsetu.

— Rekao sam vam: ja samo pratim šta radi Alison — opet sam promrsio nevoljkim, nervoznim glasom. — Moj posao je da pišem tekstove koji će zanimati čitaoce. Vaš posao je da hvatate bandite, zar ne? Iz toga može nastati i dobra saradnja. Nadam se da ćete mi ispričati kako ste ulovili Alisona. To će silno zanimati moga urednika.

Narednik je ćutao.

Opet sam ga svojim odgovorom stavio u nedoumicu. Iako mi to nije priznao nijednom svojom rečju, po mnogo mekšem, susretljivijem odnosu prema meni, mogao sam zaključiti da je sasvim poverovao u ono što je od mene čuo. Naravno da je poželeo za sebe deo slave, slave koju samo novine mogu nekome doneti, ali i oduzeti.

Moja nenametljiva ponuda za saradnju urodila je plodom. Sredovečni podoficir poverovao je da u istu tikvu duvamo, pa je prekinuo sa ispitivanjem. Tome je, siguran sam, doprineo i udarac kojim me je Saget onemogućio da se kompromitujem. Naravno, narednik je već po mojoj odeći zaključio da nisam jedan od običnih Alisonovih jahača.

— Nadam se da ćete se brzo oporaviti, gospodine Bukovski — rekao je rendžer. — Tokom sledećih dana još ćemo se često sretati. Mislim da ćete morati sačekati da sudija Livin stigne iz Vakoa. To će biti formalnost, ako je istina sve što ste rekli. Poslaću vam našeg lečnika. U sinoćnom okršaju imali smo nekoliko ranjenih, pa je doktor imao pune ruke posla. Ipak, glavni zadatak je urađen: Klej Alison je, konačno, uhapšen.

— Da, to je glavno — rekao sam. Grinvud je otišao.

Iako sam bio sam u sobi, nisam verovao da je i dugokosi čovek, koji me je do tada čuvao, otišao. No, čak i ako je pazio da ne napustim sobu, nije mi smetao. Razgovor me je izmorio. Čim je Grinvud otišao, malo sam bolje namestio jastuk.

Pokušao sam zaspati. Nisam mogao. Udarac u glavu izazvao je velike bolove, no nevesele misli neprestano su mi se preplitale, stvarajući mnoge, svakojake pretpostavke, a da ni u jednu nisam mogao biti siguran.

Činilo mi se čudnim da se sve tako brzo završilo, tako jednostavnim, tako lako predvidivim krajem: Alisonovim hapšenjem.

Ni sam ne znam šta sam očekivao od jahanja s Klejovom družinom. Kada sam pristao na taj put, nisam razmišljao o načinu na koji će se prekinuti naše druženje. Nisam mislio da će se sve odigrati tako brzo, bez mog učestvovanja.

Upravo to neučestvovanje, upravo Sagetov, u prvi mah nerazumljiv postupak, spasao me je ćelije.

Nisam zbog toga bio srećan. U meni se stvorila neka čudna praznina. Glupo je doći u grad, stati uz šank, uzeti pivo i ostati bez tako ugodnog, izuzetnog društva.

Tada mi je san pao na oči.

*

Šerif Klender imao je izgled mirnog, strpljivog čoveka. Sedokos, povijenih ramena, kao da se sav zgurio pod teškim teretom metalne zvezde. Građansko odelo na njemu bilo je iznošeno, dotrajalo. Dva seda, negovana brka, neveselo su visili preko gornje usne.

Kada me je prvi put video u društvu narednika Grinvuda, samo je za trenutak u njegovim mutnim očima zaiskrilo interesovanje, no sledećeg momenta nastavio je ravnodušno da prebira po bezbrojnim listovima hartije kojom je bio zatrpan njegov kancelarijski sto.

Narednik me je predstavio i odmah upitao za Kleja Alisona.

— Alison se, konačno, osvestio — promrmljao je šerif, ne dižući pogled s papira. — Doktor ga je pregledao. Kaže da je pretrpeo lakši potres mozga.

— Ima on čvrstu lobanju — primetio je rendžer.

Šerifska kancelarija u Rorsetu bila je vrlo prostrana, s lepim nameštajem. Ceo jedan zid bio je oblepljen poternicama, s kojih su me posmatrale oči svih tih teksaških zločinaca.

Jedan rendžer je sedeo na ulazu u drugu, stražnju prostoriju. Kada smo Grinvud i ja ušli u kancelariju, rendžer se podigao i sačekao da mu narednik dozvoli da opet sedne.

Kroz otvorena vrata, pred kojima je stražar sedeo, video sam železne rešetke.

— Je li Klej Alison ovde? — upitao sam narednika i pokretom glave pokazao na stražnju sobu.

Grinvud me je opet odmerio od glave do pete. Nije mi smetalo. Primetio sam da me i stari šerif Klender ispod oka pomno promatra.

— Da, Alison je ovde — tiho je odgovorio Grinvud, zastavši u pola koraka. — Pre nego što ga vidite, želeo bih da vam postavim još nekoliko pitanja.

— Izvolite.

Grinvud se nije žurio. Kao da tek sada smišlja kako da formuliše pitanja, odšetao je do prozora i mirno posmatrao sve duže i sve tamnije senke, što su najavljivale dolazak nove večeri.

Kada je progovorio, pogledao me je preko ramena.

— Koliko ljudi je došlo s Alisonom u grad? — upitao me je.

— Osim mene, još dvojica.

— Dvojica?

— Da — odgovorio sam.

Nisam znao da li će se Kleju svideti što govorim istinu, no verovao sam da Grinvudu nije teško da je dozna, a ja nisam želeo da se kompromitujem tako jeftinim lažima.

— Jednog smo ubili, to znate, zar ne?

— Ne... — jedva sam uspeo promrsiti.

Ne znam da li su rendžer i šerif primetili moje uzbuđenje. Grinvudovo obaveštenje neugodno me je iznenadilo. Pominjanjem smrti jednog od prijatelja, cela situacija dobila je još teži, još stravičniji predznak.

— Već smo bili uhvatili Kleja Alisona kada nas je napao Robert Saget — govorio je rendžer, gledajući glavnu ulicu malog teksaškog gradića. — Uspeo je da rani trojicu mojih momaka pre nego što smo ga sredili.

— Mrtav je?

— Da.

Pognuo sam glavu.

— On vas je u salunu onesvestio, zar ne? — upitao me je narednik, no kako ga nisam razumeo, morao je da ponovi pitanje.

— Da, on me je udario.

— Zašto?

Slegnuo sam ramenima. Više mi nije bilo do razgovora. Čak nisam hteo ni Kleja da vidim. Jedino što sam želeo bilo je da što pre odem odavde, da zaboravim na sve što mi se dogodilo i sve što sam video.

— Kako se zove drugi momak koji je došao s Alisonom? — nastavio me je ispitivati narednik.

I to pitanje morao je ponoviti.

Nervozno sam skinuo šešir. Znao sam da moram podneti to ispitivanje, no nisam se mogao odupreti nervozi koja mi je sve većma obuzimala grudi.

— S nama je došao Bo Ruis — ipak sam odgovorio, gledajući pravilan Grinvudov profil.

— Gde je on sada?

— Zar bi ja to trebalo da znam? — nervozno sam odgovorio pitanjem.

— Možda znate — promrsio je narednik i pogledao me svojim krupnim očima. — Mogli ste čuti šta su se dogovarali banditi.

— Ako su se i dogovarali, to nisu radili preda mnom, naravno.

Rendžer je bio zadovoljan mojim odgovorom.

— Taj čovek je opasan — nastavio je tihim, hladnim glasom. — Upozoravam vas da se i vi pričuvate. Vaše svedočenje će biti veoma važno prilikom suđenja Alisonu. Ruis bi mogao pokušati da vas smakne.

Ćutao sam.

Tek tada mi je postalo jasno da sam do grla upleten u tu igru i da se iz nje neću lako izvući. Mogao sam samo da prihvatim i odigram je do kraja.

— Ako saznate išta, što bi nama moglo biti značajno, molim vas da nas obavestite — ljubaznim glasom rekao je Grinvud, završivši ispitivanje. — Sada možete razgovarati s Alisonom.

Pokazao je rukom stražaru da me propusti. Dok sam ja odlazio u stražnju prostoriju, narednik Grinvud je bez reči napustio šerifovu kancelariju.

Zatvorske ćelije bile su podjednako velike i udobne kao i šerifov ured. Iako nisam video mnogo zatvora, iz priča sam znao da mnogi nemaju ležaje i ćebad, a pogotovo umivaonike i bokal s vodom.

Klej je sedeo na daščanom ležaju. Sigurno je prepoznao moj glas. Očekivao me je. Čim sam ušao u zatamnjeni hodnik, on se pridigao i prišao mi.

Gologlav, razdrljene košulje, nije izgledao kao da je u najboljoj formi. Grubim prstima prešao je preko lica. Video sam kako ispod rukava ima bele zavoje.

— Ranjen si? — upitao sam.

— Ne, samo sam prilikom bežanja zgulio malo kože — odmahnuo je on rukom, a po izrazu lica primetio sam da mu već i taj pokret izaziva bol. — Je li istina da je Saget ubijen?

— Grinvud tako kaže — uzdahnuo sam.

— Ko kaže?

— Narednik Grinvud. On komanduje odredom rendžera koji te je uhvatio.

— Znači, ubili su Sageta... — promrsio je Klej.

Nezadovoljno se iscerio. Kada sam očekivao da će početi da psovkama i kletvama čašćava proklete čuvare zakona, on se samo nasmešio i upitao me imam li cigaretu; njemu su baš sve oduzeli.

Dao sam mu celu duvankesu. Ćutali smo tih nekoliko dugih minuta, dok se on petljao motajući cigaretu. Gledao sam ga, zatim, kako sa zadovoljstvom uvlači fini duvanski dim u pluća. Nasmešio se kao da mu je taj užitak odmah popravio raspoloženje.

— Šta je s Ruisom? — upitao me.

— Ne znam.

— On je pametan. Uspeo je pobeći.

Ništa nisam rekao.

— Javi Voltermanu da su me uhvatili — rekao je Klej nakon nekog vremena — Nemoj to zaboraviti.

Nisam znao zašto mu je to toliko važno, no obećao sam da ću uraditi tako. (Pomislio sam da se sprema na beg — verovatno uz Ruisovu pomoć — pa da želi veći publicitet i slavu kad utekne.)

— Znači, pogrešio si u pretpostavkama — rekao sam tek da podstaknem razgovor. — Rekao si da te u Teksasu neće čekati. Vidiš da bi bilo bolje da si krenuo kroz Luizijanu.

— Grešiš, mladi moj prijatelju — kiselo se osmehnuo Klej. — Razmisli malo bolje pa ćeš videti da se samo dokazalo da sam u pravu. Da su me očekivali ovde, već bih visio. Međutim, slučajno sam nabasao na ovaj odred. Iako sam sumnjao u Pedra, nisam očekivao da će me odati. Na žalost, tom lopovu se prohtelo da se domogne ponuđene nagrade. To nije važno. Drago mi je da ti nisi upetljan u naše grehe.

— Saget me je onemogućio — šapnuo sam.

— Znam. Saget je bio pametan momak. Malo je takvih ljudi, a uskoro će ih biti još manje.

— Kako to misliš?

— Pa, uskoro će i meni doći kraj — opet se ružno osmehnuo moj uhapšeni prijatelj.

— Možda ćeš se izvući... — rekao sam i odmah u svojim rečima prepoznao nepotrebnu, glupu sentimentalnost i primitivan optimizam koji nije imao nikakvih osnova.

— A, ne, čestiti moj brate — zabrundao je Klej grubim glasom. — Pogrešno si me razumeo. Ja još nisam odlučio da dozvolim Danijelsu takav užitak kao što je moje vešanje. Ne, tebi sam ovo rekao zbog toga što sam bolestan. Zar misliš da mi Grinvud može doći glave? Glupost!

— Znači...

— Znači da ćutiš i radiš kako ti kažem — prekinuo me je Klej baš kad sam hteo iskazati oduševljenje zbog njegove želje da istraje, da utekne i spase se. — Nego, hteo sam te zamoliti da mi ostaviš svoju maramicu. Pljujem krv. Oštar planinski vazduh ne prija mojim grudima. Nagle promene temperature naškodile su mom zdravlju. Suvi vazduh Sakramenta je ono što mi treba.

— Maritimo? — nasmešio sam se, setivši se da je Klej obećao da će ostatak života provesti u tom gradu na granici, u sigurnom skloništu svih bandita Amerike.

— Da, Maritimo ima baš onakvu klimu kakva mi odgovara — nasmejao se.

Dao sam mu svoju maramicu.

Još samo nekoliko minuta proveli smo u razgovoru. Podsetio me je da se obavezno javim Voltermanu. Podsetio me je i da sam plaćen za to.

Izašavši iz šerifove kancelarije, utopio sam se u večernju gradsku gužvu. Uputio sam se prema najbližoj krčmi. Iz otrgnutih delića razgovora ljudi pored kojih sam prolazio, čuo sam da se često spominje Klejovo ime.

Događaj od prošle noći ipak je doneo nešto prijatno građanima Rorseta: imali su novu temu za svoje dosadne, monotone razgovore.

*

Miris pržene slanine provukao se celom mojom gladnom utrobom. Želudac je odmah divlje zaurlao, kao da je taj miris hrane uključio u njemu alarm. Jedva sam dočekao da konobar pred mene postavi pri-

bor za jelo pa da navalim na svežu, toplu hranu.

Apetit mi nikada nije bio loš. Dapače. S uzdahom sam se setio lepih vremena lenstvovanja, odmaranja, kad su se oko mog pojasa pojavljivali sve punašniji, obliji nabori mladog, zdravog sala. No, to je postao samo deo davne prošlosti. Svežija prošlost sastojala se od mahnitog jahanja i ceđenja na vrelom teksaškom suncu.

Od sala nije ostalo ništa. Lice mi je otvrdlo, preplanulo, pocrnelo. Ma koliko se umivao sapunima, neprestano sam imao osećaj da se u dubljim, oštrijim borama još uvek nalazi mnogo prerijskog, suvog, sitnog peska, koji kao da se ne može sprati.

Supruga vlasnika malog hotela, u kojem sam se smestio, izašla mi je u susret i pobrinula se za moju odeću. Oduševljena mojim kulturnim ponašanjem, željom za čistoćom a, naravno, i zvanjem novinara, podjednako me je cenila kao i slavnog Kleja Alisona, pa mi je omogućila da se kupam. Oprala mi je odeću i vešto zašila onih nekoliko mesta na kojima su se već pojavile rupe.

Odmoren, ispavan, probudio sam se u rano jutro. Ipak, iz uredne hotelske sobe sišao sam tek kada se jutarnja gužva razišla.

Vrućina je već pretila da opet uhvati grad u svoju dosadnu kolotečinu. Ljudi su se razilazili kućama, tražeći skloništa u okrilju hladovine.

Kada sam sišao da doručkujem, samo nekoliko ljudi je sedelo u salunu. Međutim, čim je došla kočija za Vako, i oni su se ukrcali i otišli. Mirno sam uživao u svakom zalogaju. Okrenuo sam leđa unutrašnjosti saluna, no nisam ni gledao ulicu. Zaokupljen jelom, punio sam utrobu, osećajući kako mi se snaga polako vraća.

— Smetam li? — čuo sam glas iznad sebe.

Grinvud.

Zbunjeno sam ga odmerio pogledom. Oduvek sam mrzeo uniforme — zbog oca pukovnika. No, morao sam priznati da Grinvudu odlično pristaje uniforma. Tako ulickan, glatko obrijan i pedantno začešljanih zalizaka, izgledao je kao da je maločas iskočio iz starih vojnih albuma, kakve mi je pokazivao otac dok sam bio mali.

— Doručkujem — rekao sam, pre nego što sam primetio u njegovim rukama tanjir sa pečenim jajima.

— Smem li vam se pridružiti? — upitao me.

— Naravno, sedite — pristao sam.

Grinvud je rukom pozvao konobara i rekao mu da skuva dve jake kafe. Nismo razgovarali sved dok i poslednji zalogaj hrane nije nestao. Miris vrele, jake kafe podsetio me je na srećnija vremena. Udobnije sam se namestio na stolici i počeo motati cigaretu.

— Javili ste se Voltermanu? — rekao je Grinvud a ja sam to shvatio kao pitanje, a moglo je biti i puka konstatacija i dokaz da prate svaki moj korak.

— Da, javio sam se.

— Pročitao sam kopiju vašeg telegrama — priznao je rendžer, gledajući u šolju s kafom. — Niste dobro obavili posao, gospodine Bukovski.

— Nisam u najboljoj formi, gospodine naredniče — uspeo sam da se nasmejem.

Pogled kojim me nagradio nije krio pretnju. Nije mu se svideo moj način izražavanja, a meni je bilo

svejedno što mu se sviđa a šta ne.

— Kao novinar, trebalo je da obratite pažnju i na aktuelnost vesti — podsetio me je. Znao sam da se iza takvog početka razgovora krije nešto mnogo veće, pa mu nisam hteo olakšati posao pitanjima. Ćutke sam ga posmatrao, ne skidajući s lica diskretan smešak. — Da ste bili aktivniji, mogli ste doći do zanimljivih informacija.

— Na primer?

— Na primer, verujem da bi vašeg izdavača zanimalo da obavesti čitaoce kako je čovek koji je izdao Alisona već kažnjen. Ubijen.

— To nisam znao.

— Da, telo smo tek jutros pronašli. Siroti Pedro nije doživeo da prebroji novac od zaslužene nagrade.

— Vidite, meni ga nije mnogo žao. Znate, u mojoj porodici izdajnici nikada nisu bili omiljeni.

— Naravno, njih niko ne voli — uspeo se osmehnuti Grinvud, prihvativši moj način razgovora. — Mislim da ga je ubio Bo Ruis. Taj opasni zločinac će sve pokušati kako bi oslobodio i svog šefa. Ipak, hteo sam vas još jednom upozoriti na mogućnost da i vas napadne.

Slegnuo sam ramenima.

Nisam sasvim jasno shvatao šta je Grinvud pokušavao. Sumnjao sam da mi rendžer zaista veruje. Upravo zato mi nije bilo jasno zašto toliko ističe mogućnost napada na mene.

— Saget je jutros pokopan — obavestio me je narednik. — Verujem da ćemo danas dobiti obaveštenje gde će se održati suđenje Kleju Alisonu. Nadam se da nećete imati ništa protiv da idete s nama. Moram vas upozoriti da će tek sudija Livin da da presudu o vašoj nevinosti. Isto tako, znam da vi ni zbog profesije ne biste hteli propustiti tako važan događaj kao što je suđenje jednom od najvećih zločinaca.

— Naravno.

Grinvud je zaustio da mi još nešto kaže, no tada je u salun nahrupila gomila ljudi. Uzbuđeni povici naglo su ispunili prostoriju. Osvrnuo sam se prema ulazu. Video sam desetak ljudi koji žurnim korakom prišoše našem stolu.

Građani se nisu obazirali na mene. Okružili su naš sto, no — na moje veliko olakšanje — zanimao ih je samo narednik.

— Gospodine naredniče, vidite šta sam danas pronašao pred stražnjim vratima svoje kuće — jedva je promucao visoki, sedokosi starac otmenog izgleda.

Njegov glas je jasno iskazivao veliko uzbuđenje i strah. Drhtavim glasom promucao je tih nekoliko reči, no prsti su mu suviše drhtali da bi mogao razmotati u hartiju uvijeni paket.

Nikoga od tih ljudi nisam poznavao. Njihova ozbiljna, zabrinuta lica dokazivala su da je reč o nečemu značajnom. Kad je Grinvud bez ijedne reči prihvatio paket iz ruke krupnog starca u lepo skrojenoj, skupoj odeći, i stavio ga pred sebe, na sto, ja sam po napetom, preplašenom izrazu starčevog lica zaključio da je reč o nečemu što je njega lično pogodilo.

Nisam se prevario.

Grinvud je malo pomerio svoj tanjir i šolju sa kafom. Postavio je pred sebe neveliki paketić, umotan u zgužvanu, prljavu hartiju.

Negovani narednikovi prsti vešto su razmotali papir. Pred očima svih okupljenih pojavila se grudva bele, čiste svile. Učinilo mi se da je starac koji je doneo paketić uzdahnuo pri pogledu na to.

Rendžer je raširio tkaninu.

Lepe, čipkom ukrašene, svilene ženske gaćice raširile su se u narednikovim rukama. Od iznenađenja, u prvi mah nisam ni primetio predmet koji je u njih bio umotan i koji je kvrcnuo kad je pao na sto.

No, rendžer je odmah svu pažnju posvetio tom predmetu. Tek kada ga je stavio na svilene gaćice, raširene na stolu, video sam da je u pitanju zub, iščupan zajedno sa korenom.

Nisam slušao prestravljene komentare ljudi koji su došli sa starcem. Nagnuo sam se preko stola, pa se uverio da je reč o zdravom zubu, nasilno iščupanom. Na beloj caklini videli su se utisnuti tragovi klešta kojima je zub izvađen iz čeljusti.

Ako je Grinvud pre mene primetio zub, ja sam prvi video da je na unutrašnjoj strani hartije, u koju je stravični paketić bio umotan, bilo nešto ispisano.

Upozorio sam narednika na to.

Grinvud je pročitao ta dva reda teksta. Polako, nepomičnog, bezizražajnog lica, ustao je sa stolice i pogledom prešao preko lica okupljenih ljudi.

— Molim vas da svi izađete osim gospodina Andersona — rekao je rendžer.

Njegove reči nisu odmah dale željeni efekat. Morao je dodati još nekoliko nesigurnih uverenja da je najbolje da se udalje, kako bi on na miru mogao razgovarati sa gradonačelnikom Andersonom.

Većina okupljenih ljudi već je krenula prema izlazu kad je Grinvud i meni rekao da moram otići.

Ustao sam, ali nisam krenuo prema izlazu.

— Možda bih mogao pomoći — ponudio sam svoju saradnju. — Mislim da znam ko je ovo napisao. Prepoznajem grafit svoje olovke.

— Nije teško pogoditi ko je to napisao, gospodine Bukovski — drsko je primetio Grinvud. — Svi dobro znamo da je reč o Ruisu. Ni on to ne krije. U poruci je naznačio da je uhvatio gradonačelnikovu kćerku. Želi da je menja za Kleja Alisona.

— Čini se da se ne šali — primetio sam.

Pokazao sam na gaćice, na kojima se nalazio nasilno izvađeni zub.

— Devojka je morala pretrpeti silne bolove. . . — dodao sam, ispod oka primetivši kako se glatko, starački bledo gradonačelnikovo lice trznulo nakon mojih reči. — Mislim da bih mogao porazgovarati s Ruisom. Ne znam kome bi on mogao više verovati nego meni.

— O čemu biste razgovarali s njim?

— Mislim da bih ga uspeo uveriti da ne muči devojku. Ja poznajem tog čoveka i siguran sam da bih ga uverio da ne treba da proliva krv uzalud.

— To je nepotrebno, gospodine Bukovski — rekao je Grinvud i spustio pogled na zub. — Verujem da devojka više nije živa. Isto tako, verujem da je nepotreban svaki razgovor s Ruisom. Taj bandit je zaslužio vešala. Sada imamo dokaze da je ovde, u gradu. Neće mi se izvući.

— Šta to govorite, gospodine? — jedva čujno promucao je preplašeni gradonačelnik. Njegovo krupno, visoko telo vidno je drhtalo. — Moja Marija nije mrtva. Šta govorite, gospodine? Ona nije mrtva. Vidite, valjda, o čemu je reč? Taj Ruis želi izvući Alisona iz zatvora. Zaboga, pustite ga. Život moje kćerke je mnogo značajniji no hapšenje tog razbojnika. Želim da znate da ću. . .

— Ja vas razumem, gospodine Andersone — prekinuo je rendžer gradonačelnikovo uzbuđeno mucanje. — Hteo bih da i vi shvatite da mi više ne možemo pomoći vašoj kćeri. Na žalost, moram priznati da se ne možemo odupreti okrutnoj sudbini. Ne verujem da ima pomoći vašoj Mariji.

— Vi ne verujete? — zabezeknuo se gradonačelnik.

U prvi mah mi se učinilo da će starac skočiti na Grinvuda. Njegove ruke su drhtale dok ih je pružao ispred sebe, kao da će napasti rendžera, ili da će se za njega pridržati, da ne padne.

— Nije me briga u šta vi verujete, gospodine — odjednom je Andersonov glas postao smireniji, sigurniji. — Hoću da učinite baš onako kako je taj bandit tražio od vas. Ako se mojoj jedinici išta dogodi, vas ću zbog toga okriviti, naredniče!

— Devojka je mrtva, i vi to morate shvatiti — mirnim, saosećajnim tonom ostao je pri svome rendžer. — Pogledajte zub. Ne verujem da ga je vadio živoj devojci.

— Možda to nije njen zub! — ponadao se starac.

— Jesu li gaćice njene?

— Da, moja žena ih je prepoznala.

— Onda je sasvim sigurno da je i zub njen — slegnuo je ramenima Grinvud. — Taj čovek je veoma opasan. On će sve učiniti kako bi spasao svog partnera. Mislim da nam ne preostaje ništa drugo nego da ga kaznimo i za ovo zlodelo.

— Ja. . . ja ne znam. . . — uzdahnuo je Anderson, ne želeći da pristane na surovu istinu, koja se pred njim pokazala u celoj svojoj grozoti.

— Vi, Bukovski, nikome ni reči o ovome — obratio se Grinvud meni. — Nemojte ni pokušavati da razgovarate s Klejom Alisonom. Najbolje bi bilo da ne napuštate hotel u kome ste odseli. Jeste li razumeli?

Klimnuo sam glavom.

Bez pozdrava, okrenuo sam se i pošao prema izlazu. U tišini praznog saluna čuo sam prigušene jecaje starog gradonačelnika.

Topla sunčeva svetlost grejala je grad. Ulica je bila pusta, kao da je mesto napušteno. No, znao sam da se u mnoga srca uvukao strah. Našao sam se na vetrometini tuđih postupaka koje nisam mogao menjati i vlastitih uznemirenih osećaja, koja nisam mogao razumeti, spoznao sam svu sporednost, nepotrebnost mog učestvovanja u toj okrutnoj igri.

No, pobeći više nisam mogao.

Nisam ni pokušao zaspati.

Odeven, s opasačem i revolverom, stajao sam uz prozor svoje hotelske sobe i posmatrao ulicu nemog grada. Plavičasti oblaci duvanskog dima kroz otvoreni prozor odlazili su u svežu noć.

U sobi nije bilo svetla. Koliko sam mogao videti, niti u jednoj zgradi Rorseta nije bilo svetlosti. Uplašeni građani nisu hteli ništa da rizikuju. Skriveni u svojim domovima, drhtali su nemajući hrabrosti ni nos da promole na ulicu.

Razumeo sam ih. Oni nisu bili uvučeni u đavolju igru čiji kovitlac je mene povukao.

Posmatrao sam salun, čiji ulaz se nalazio upravo s druge strane ulice. Pre nekoliko minuta, primetio sam kako je preko trema saluna prošla silueta nekog čoveka. Iako sam pažljivo čekao da li će se to ponoviti, nisam ništa više video.

Noć je bila vedra, ali to nije mnogo pomagalo mojim pospanim oči-

ma. Kako nisam hteo ništa da propustim, ceo dan nisam oka sklopio.

Nisam otkrio šta je naumio narednik Grinvud. Samo jednom sam video gradonačelnika Andersona kako odlazi u šerifovu kancelariju. Za vreme ručka i večere niko od rendžera nije se pojavljivao u salunu. Nekoliko ljudi koji su navratili da jedu, žurili su da što pre uteknu u neko od sigurnijih skloništa.

Kada je pala noć, čak su se i saluni zatvorili. Verujem da u celom gradu nije bilo čoveka koji je osećao žeđ. Stanovnici Rorseta znali su samo za jedan osećaj: strah!

Nisam znao šta mogu očekivati od te noći. Nisam hteo da budem ičim zatečen, ma šta da se dogodi.

Iz Pedrove staje, koju su uspeli spasiti od požara, u hotelsku staju priveo sam svog i Sagetovog konja. Ruisov konj je nestao, baš kao i krivonogi Meksikanac. Konje nisam osedlao, no moj prtljag bio je pripravan da ga uzmem i nestanem iz grada.

Bacio sam opušak kroz prozor. Gledao sam svetleći luk koji je opisivao žar na vrhu nedopušene cigarete. Duvanski dim već mi je zasitio pluća. Nakašljao sam se. Prsti su mi već mahinalno krenuli da smotaju novu — ko zna koju po redu — cigaretu. Umirio sam ih i odmaknuo od nove duvankese. Nervozno sam se okrenuo na peti.

U sobi nije bilo pića, a grlo mi je vapilo za čašicom alkohola.

Krenuo sam prema krevetu. Hteo sam malo sesti, da odmorim noge od višečasovnog dežuranja uz prozor. U pola koraka sam zastao. Čuo sam kako neko kuca na moja vrata. Dah mi je zastao u grudima.

Dugo se nisam usuđivao ni da se pomerim.

— Zaboga, Henk, jesi li tu? — čuo sam nervozan glas, nikog drugog no: Kleja Alisona.

— Ko je? — upitao sam slabim glasom.

Prišao sam vratima. Izvukao sam revolver iako ni sam nisam znao šta bih s njim uradio da je umesto Kleja pred vratima bio neko drugi.

Okrenuo sam ključ u bravi. Kada sam otvorio vrata, ugledao sam njegovo iscereno lice.

Bio je sam. Čim sam otvorio vrata on je ušao u sobu. U mraku sam video da mu se revolver nalazi u koricama. Zaključao sam vrata iza njega.

— Već sam se uplašio da su i tebe odveli — rekao je tihim glasom.

— Kuda me je trebalo odvesti? — nisam razumeo njegove reči, baš kao što nisam ni razumeo kako se to on nalazi na slobodi.

— Grinvud je poveo rendžere u lov na Ruisa — rekao je Klej, okrenuvši se prema meni. — Čuo sam šta je Bo Ruis uradio. Nije trebalo da ubije siroticu.

— Možda je nije ubio.

— Jeste, on nikada nije bio mnogo nežan prema devojkama — promrsio je Klej. — Bilo kako bilo, Grinvud ga želi živog odrati. Dok se on zabavlja hvatanjem našeg prijatelja, mi ćemo se diskretno izvući iz ovog prokletog grada. Jesi li spreman?

— Spreman? Za šta?

— Zaboga! Jesi li spreman da nastavimo put? Rekao sam ti da ćemo stići u Maritimo — tek tada se moj prijatelj nasmejao veselim, prepoznatljivim smehom.

— Kako si se spasio? — nisam izdržao a da ga ne upitam.

— Grinvud je uz starog šerifa ostavio samo jednog tupoglavog momka. Glupi narednik je mislio da

je dovoljno da me dvojica čuvaju! Verujem da će mu njegov šef Danijels glavu otkinuti kada čuje da sam im i ovog puta pobegao. Danijels to neće preživeti.

— Znači, idemo dalje? — osmehnuo sam se.

— Hajdemo — promrsio je Klej i raširio ruke, kao da se čudi ovolikom mom odugovlačenju.

Brzo sam dohvatio bisage u kojima se nalazio sav moj prtljag.

— Moram uzeti konja iz staje — rekao sam, prilazeći vratima. — Hoćeš li me sačekati dok ne osedlam životinju, ili ćeš sa mnom?

— Konji su već osedlani.

Ništa više nisam pitao.

Klej se čak nije ni trudio da neprimećeni siđemo niz stepenište i izađemo iz hotela, u kojem je vladala potpuna, grobna tišina.

Njegovi koraci glasno su dobovali stepeništem. Usput, dok smo silazili, veselo mi je pričao kako se poslužio nekim starim trikom — ja nisam baš najbolje shvatio o čemu je reč — da bi sredio stražara i šerifa.

Izašli smo u stražnje dvorište hotela. Konji su nas čekali. Klej je odmah skočio u sedlo Sagetovog riđana. Sačekao je da namestim bisage.

— Slušaj! — opomenu me.

Nekoliko povika prolomilo se tamom u koju se ogrnuo planinski gradić. Sledećeg trena, nekoliko pucnjeva je odjeknulo odnekud sa severa.

Klej je pažljivo osluškivao salvu puščanih hitaca.

— Pronašli su ga — rekao je Alison. — Požurimo, vreme je da nestanemo.

Izjahali smo na put kojim smo i ušli u grad. Pucnjava je utihnula. Tek s vremena na vreme, pojedinačni hici parali su tišinu. Kako smo se mi odmicali od grada, pucnjevi su postajali sve ređi.

— Ruis će im, možda, i uteć[illegible] kao je Klej, kada smo već ne[illegible] milja ostavili iza sebe. — Grinvud se neće lepo osećati kada vidi da sam utekao. Uostalom, može me samo mrzeti, ništa drugo.

Ćutao sam.

Klej je poznavao put kojim smo išli. Neko vreme smo se vraćali u smeru kojim smo došli u Rorset. Nisam ni primetio kada smo skrenuli na stazu koja se uspinjala prema jednom od poslednjih vrhova Dalisovih planina. Da nismo na starom putu primetio sam tek kada je staza postala toliko uska da nismo mogli uporedo jahati.

Legendarni bandit krenuo je ispred mene. Sporo smo napredovali. Osvežen jednodnevnim odmaranjem, no ipak neispavan, dobro sam podnosio sporo jahanje. Noćna sežina razbistrila mi je glavu. Pluća su mi se nadimala od svežeg, hladnog vazduha.

Nisam znao koliko smo prevalili kada je Klej naredio da sjašem i pešice povedem konja. Nisam ni gledao stazu kojom smo hodali. Gledao sam pravo pred sebe, u sapi njegovog konja.

Uspon je postao vrlo strm. Svaki korak iz tela mi je cedio novu litru znoja. Teško sam disao. Širom otvorenih usta gutao sam sveži vazduh. Osećao sam zatezanje mišića na nogama. Jedva sam dočekao da se Klej zaustavi.

Počelo je svitati.

— Evo nas, stigli smo — čuo sam veseo Klejev glas. — Sada smo na sigurnom.

Ja nisam bio dovoljno priseban da bih delio njegovu radost. Tek tada sam osetio kako mi srce ubrzano udara, kao da će grudi probiti. Plu-

ća nikako nisu uspevala da udahnu dovoljno vazduha. Odeća mi je bila skroz promočena znojem. Morao sam nekoliko minuta predahnuti kako bih se smirio.

Tek tada sam video kamo me je doveo Klej Alison.

Nalazili smo se na samom vrhu poslednjeg, vrlo strmog obronka Dalisovih planina.

Tada sam video jedan od onih divnih pejzaža koji su nagonili brojne trapere i pionire da lutaju šumama i osvajaju prekrasnu prirodu, ni ne znajući da se tolika lepota nikada i ničim ne može osvojiti.

Zora je svitala. Buđenje jutra raznosilo se blagim, hladnim povetarcem. Krici tek probuđenih ili od noćnog lova izmorenih životinja stvarali su čudnu himnu životu, himnu novom danu koji se rađa.

Priroda je obukla plavu boju. I dolina pred nama, i planinski vrhovi iza nas, imali su plavu jutarnju haljinu neprospavane noći. Sve je mirisalo svežinom, lepotom. Kamenje kao da je oživelo. Staza se više nije videla, ali daljina nas je dozivala da nastavimo, da se ne zaustavljamo, da produžimo svoje neumorno lutanje.

Nisam znao da li Klej deli moje osećaje. Na njegovom licu video sam odsutan smešak. Nisam mu hteo narušiti misli, koje su, očito, odlutale u ko zna kojem smeru.

*

Bežali smo pred sunčevim zrakama.

Većim delom puta morali smo hodati. Po neravnom tlu konji nisu mogli brzo napredovati, a i nama su noge postajale sve teže.

Spuštajući se niz kosinu, bili smo zaklonjeni od sunčevih paklenih dira. Već smo stigli gotovo do podnožja brega kada se užarena sunčeva kugla pojavila iznad nas. Više nam nije mogla mnogo smetati.

Još pola časa smo hodali pod teretom vrelih sunčevih zraka, a onda smo izbili na stazu koja je bila dovoljno široka i za tri jahača.

— Iza ove doline nalaze se Sakramento planine — rekao mi je Klej kada smo već jahali suvom, žutom prerijom. — Čim se domognemo prvih obronaka Sakramenta, niko nam ništa neće moći.

Nisam ga pitao šta misli o Ruisovoj sudbini.

Ništa ga nisam pitao. Jahali smo. Pognuo sam glavu i šešir odgurnuo na potiljak da mi zaštiti vrat od vrelih zraka. Pustili smo konjima da odrede brzinu koraka.

Nije bilo lako.

Tri jednolična dana ostala su iza nas. Kamenje smo gledali kako se zagreva i brzo hladi. Posmatrali smo žute kaktuse i isceđene, zakržljale stabljike meskite. U tri dana upornog jahanja nismo videli ni zmije, ni kojote, ni lešinare, a kamoli ljude.

Sve vreme gledao sam samo pesak pred nogama mog konja. Ponekad, kad bismo zastali da malo predahnemo i osvežimo se, zalivao sam žedno grlo škrtim gutljajima tople, skoro prokuvane vode. Više se nisam ni trudio da znoj brišem sa čela i lica.

Tek nešto lakše podnosio sam penjanje uz obronke Sakramenta. Visoke, stenovite gromade ponekad su pružale i dobar zaklon u hladovini. Napredovali smo sporo, ni ne osvrćući se da proverimo goni li nas ko.

Nismo mnogo razgovarali. Tek pre nego što bismo se prepustili

spavanju bez snova, razmenili bismo poneku reč. Naravno, divlji Klej Alison mnogo lakše je podnosio teške napore tog jahanja.

Nisam mnogo važnosti pridavao njegovim pohvalama kako odlično podnosim napore. Meni je postalo svejedno šta govori i kamo me vodi. Jedina nada mi je bila da ćemo se, jednog dana, možda i zaustaviti.

To se i dogodilo.

Čak sam se i iznenadio kada smo se zaustavili stotinjak koraka od malog naselja. Sa nevelike uzvisine pružao se širok pogled na mali, kanjonom skriveni proplanak na kojem su se stisnule niske, mahom drvene kolibe.

Obrisao sam znoj sa čela i zadovoljno zviznuo kroz zube. Iako sam neprestano očekivao da dođem do tog bednog naselja, odjednom mi je čudan osećaj u grudima razbuktao tugu, jer pojava Maritima značila je kraj našeg zajedničkog puta.

— Ovo je raj na zemlji — kroz osmeh mi je rekao Klej, nakon što je dugo, ćutke, posmatrao skup koliba. — Tu je nekada bio pueblo Navaho Apača. Sada je ovo mesto pretvoreno u gnezdo najokorelijih zločinaca Teksasa. Ovde ne postoji zakon. Zapravo, tu vlada samo jedan zakon, zakon jačega. Uostalom, tako je i drugde, ali tamo je sve uvijeno u kojekakve gluposti o pravdi i moralu. Ovde toga nema. Meksička granica je na pola sata jahanja odavde. Kanjon omogućuje stanovnicima Maritima da bez po muke izdrže nalete čitavih eskadrona vojske. No, do Maritima nikada nije stigao nijedan predstavnik zakona ili lovac na ucene.

— Ovde ćeš živeti? — upitao sam.

On se nasmejao.

Pogledao me je i namignuo mi. Slegnuo je svojim širokim ramenima.

— Ne, ovde ću umreti — rekao je i prasnuo u glasan smeh, koji sam već odlično pamtio.

Ušli smo u grad.

Klej je domahnuo nekoj dvojici momaka koji su sedeli među stenjem, na ulazu u grad. Oni su mu nešto doviknuli na španskom jeziku, pa su se nasmejali.

Zaustavili smo se pred najvećom zgradom u gradu. Natpis: »Kantina«, bio je ispisan drhtavim, nesigurnim rukopisom.

Kada su videli Kleja, oduševljeni odrpanci koji su zaposeli salunske stolove, stali su klicati i urlati. Čak je neki neobrijani glavonja izvukao revolver i s nekoliko metaka izbušio nove rupe u daščanom plafonu.

Mnogo je vremena trebalo da se buka smiri, a Klej i ja bili bismo trešteni pijani da smo popili samo po jedno piće od svakoga ko nas je hteo počastiti. Uzeli smo flašu viskija i otišli za sto, od kojeg su se neki mladi momci odmah odmaknuli.

— Ovde će ti biti lepo, ali nemoj se dugo zadržavati — promrsio je Klej kada smo, konačno, ostali sami za stolom. — Ovo nije društvo za tebe. Nadam se da nisi mnogo propatio uz moje ljude. Video si što si video. To pričaj ili sačuvaj za sebe. Važno je da shvatiš kako čovek mora neprestano putovati, lutati. Kada se čovek smiri, toga dana i umire. Ti se ne daj. Lutaj. Tako ćeš naučiti da voliš život. To je najvažnije; voleti. Ako to naučiš, znaćeš i kada ti je vreme da umreš. Ne valja umreti prekasno. Ja to ne žalim.

Ćutao sam. Njegov očinski ton nije mi dozvoljavao slobodu da iskažem svoje mišljenje, no ono se i nije mnogo razlikovalo od njegovog, a

mi nismo imali vremena da slušamo svakakva naklapanja.

Popili smo gotovo pola flaše viskija kada je usalunu opet zavladalo urnebesno veselje.

U salun je ušla Lepa Suzan.

Žena je ciknula kada je ugledala Kleja. Skočila mu je u naručje i skoro ga srušila na sto. S glave mu je pao šešir. Bez imalo ustručavanja, nogama ga je obgrlila oko pojasa i obesila se na njega.

Klej se uzalud branio od njenih poljubaca. Okretao je glavu i sipao najružnije psovke, no njene usnice su sve jednako padale po celoj njegovoj glavi, po bradi, nosu, čelu, po masnoj kosi.

Kada se konačno uspeo osloboditi njenog, ne tako lakog tela, poseo ju je na stolicu i smirio s nekoliko čašica razvodnjenog viskija.

— Jesi li je donela? — upitao je ženu.

— Naravno. Zar si sumnjao u svoju Lepu Suzan? — nasmejala se ona, a sve vreme nijednim pogledom nije obratila pažnju na mene.

— Gde je?

— U Majorovoj kolibi — rekla je ona i opet mu htela utisnuti poljubac na usne. Izmakao se. — Hajde da ti je dam — pozvala ga je.

Klej mi je namignuo i ustao od stola. Bez reči mi je naslonio ruku na rame. Potapšao me i otišao iz zadimljenog saluna.

Nisam ni slutio da sam ga tada poslednji put video.

*

Jutro me je dočekalo svojim mamurnim, odvratnim zadahom. Soba koju su mi dali smrdela je na proliveni alkohol, na dim duvana i baruta, na trulež. Nisam se ni umio već sam otišao pravo do kolibe u kojoj su mi rekli da je Klej.

Lepa Suzan je još spavala kada sam došao. Probudio sam je. Nije se tome obradovala.

— Što hoćeš? — upitala me je drsko, a ne verujem ni da me prepoznala, pogledavši me preko ogromnih, crnih podočnjaka.

— Tražim Kleja — promrsio sam.

— Zar ti ne znaš? — ona se odmah podigla iz postelje, ne stideći se svojih obnaženih grudi. — On je umro još sinoć.

— Umro?

Verujem da nisam izgledao mnogo pametno. No, pre bih poverovao da se Klej pretvorio u lešinara, u zmiju zvečarku ili grizli medveda, nego da je umro.

— Da, taj prokletnik je umro čim se vratio. Poslala sam ludog Salivena da te zove, no nije te mogao naći. Klej ti je ostavio ovo torbu — pokazala je na smeđu, kožnu torbu sa indijanskim vezom. Setio sam se da sam tu torbu poslednjih put video u Turboku.

Pojava te torbe odmah mi je razjasnila mnoga pitanja na koja sve do tada nisam pronalazio zadovoljavajuće odgovore.

Naime, kako je Klejov konj ostao u Rorsetu, pojava smeđe indijanske torbe značila je da je nju u Maritimo donela Lepa Suzan.

Možda se u njoj nalazio plen neke pljačke ili štogod još važnije, no Klej je to poverio ostareloj lepotici. Rekao joj je da dođe u Maritimo. Kako na nju ne bi niko obraćao pažnju, on se trudio da celim putem izaziva svađe i neprilike — počevši od gologuzog jahanja u Litl Roku do pljačke kočije.

Upravo da bi privukao pažnju, i mene je poveo sa sobom. Hteo je da uz sebe ima vezu s Voltermanom, sa javnošću. Hteo je da svi znaju ko-

jim se putem kreće. Na taj je način omogućio ženi da se nesmetano probije do razbojničkog gnezda u planinama Sakramenta.

Uzeo sam torbu. Osim novca u njoj nije bilo ničega. Suzan me pažljivo posmatrala dok sam torbu vraćao na sto.

— Moraš to uzeti, kicošu — rekla mi je čvrstim glasom. — Tu se nalazi pedeset hiljada dolara. Klej mi je rekao da je to tvoje. Uzmi to i gubi se iz ovog grada. Znaš gde je Meksiko? Nemoj oklevati da nam okreneš leđa. Ovde niko ne voli nalickane dendije. Hajde, gubi se!

Nisam se ni pomerio.

— Hajde, odlazi — viknula je. — Šta čekaš? Možda bi hteo da uđeš u moju postelju, ha?

Pogledao sam je.

Pre dvadeset godina možda bi me i zanimala, ovako ne.

— Lepotice, ja ulazim samo u postelje ljudskih bića — rekao sam joj i otišao.

Teret kožne torbe nisam ni osećao na desnom ramenu. U gradu je već vladala paklena jara. Nigde nije bilo nikoga. Krenuo sam prema salunu. Iznenadio sam se kada sam video svog konja osedlanog i vezanog za prečku.

Osvrnuo sam se. Prazne ulice nemog naselja nisu mi ponudile odgovore na nova pitanja. Slegnuo sam ramenima i odlučio da poslušam sudbinu. Torbu s Klejovim novcem spremio sam u bisage.

Sedlo mi nije prijalo, no požurio sam prema izlazu iz grada. Već sam bio kod poslednjih koliba na južnom izlazu, koji je vodio prema meksičkoj granici, kad sam čuo kako se kroz suvi, vreli vazduh razleže nečiji divlji, obesni smeh.

Klej?

Nisam se vraćao da potražim odgovor. Ako je Lepa Suzan rekla da je Klej Alison umro, onda to on verovatno i ještе uradio.

Jahao sam prema Meksiku. Razmišljao sam o smrti i rečima koje mi je Klej kazao pre nego što ćemo ući u Maritimo. Nisam mu verovao. Sumnjao sam u njegovu igru. Nisam verovao da je bolestan od sušice i da se nalazi na kraju puta.

No, odlučio sam dobro da zapamtim način na koji je on umro. Ako jednog dana i mene takva sudbina sustigne, valjaće da budem pripravan, da na vreme odaberem lepo ime za nov, sledeći život.

*

To je priča koju nisam hteo sinoć da pričam u Džejmsovom salunu. Ne bi mi verovali. Uostalom, Alfredo de Fuintero je ispričao sasvim lepu priču. Čak i u njoj je Klej Alison nekoliko puta umirao. Misleći da govorimo o jednom čoveku, svi mi, pripovedači legende o Alisonu, pomalo smo lagali, govoreći najviše o sebi samima.

Uživali smo u tome. Istinu je ionako odavno izbrisao topli pustinjski vetar, ako je ikada i postojala.

SexPress

EROTSKI MAGAZIN
NA SVIM KIOSCIMA

Stimulativno!
Uzbudljivo!
Zanimljivo!
Kontakti!
Modeli!

KONKURS
ZA VESTERN ROMAN

Redakcija VESTERN ROMANA X—100 raspisuje stalni konkurs za vestern romane koji će se objavljivati u istoimenoj ediciji. Rukopisi treba da su obima od oko 8 autorskih tabaka (115 do 130 stranica sa 30 redova i 60—65 slovnih mesta, novinarskog proreda, otkucani na pisaćoj mašini). Nagrađenih romana neće biti nego će Redakcija otkupiti svaki roman koji bude odgovarao njenim kriterijima, a o čemu će odlučiti posebni žiri. Rok slanja rukopisa nije ograničen. Informacije na telefon 021/623-170.

Rukopise slati na adresu:
»DNEVNIK«, Redakcija vestern romana
21000 Novi Sad
Vojvođanskih brigada br. 7/XII

EDICIJA HEJZI

NASILJE! AKCIJA! MISTERIJA! SEKS!

KRIMIĆI KOJI SE PAMTE!

U SLEDEĆEM BROJU

Bil Slou

UKLETA KOČIJA

U međuvremenu, Peti As je pucao neštedimice, glasno psujući svaki put kada bi povukao obarač revolvera koji mu je dao narednik. Krupniji Komanč skoči i krenu ka mom zaklonu, vrišteći i mašući tomahavkom. . .

JUGOBANKA

DODITE DA SE DOGOVORIMO!

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128096